

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Az érzékenyek.

Budapest, január 31.

(v.) És szólnak az érzékenyek: „Nem mindnyájan vagyunk mi ám olyanok. De az ur nem tesz semmi különbséget köztünk és amazok közt, hanem nekirt az egész többségnek s benne nekünk is, holott mi ártatlanok vagyunk amazoknak a vétkeiben s magunk is rossz szemmel nézzük üzelmeiket.“ Helyes; most már legalább tudomásul vehetjük a többség ez árnyalatának létezését. Önök feljajdulnak, tehát vannak. Cartesius szerint ez is bizonyíték. De csakis Cartesius szerint. Aki a politikában számitani akar, annak *tennie* is kell, nemcsak éreznie. Aki nem érez, de tesz, az lehet tényező a politikában. Ellenben sem sulya, sem értéke nincs a politikában annak, aki mindig megérezi mindent, de soha semmitsem cselekszik. Ha önök azt akarják, hogy ne tévesztessenek össze amazokkal, ám válaszszaék el tőlük magukat. Önerzetüket, elvszilárdságukat, szándékaiknak önzellenességét és tisztaságát helyezték szembe amazoknak a nyers uralomvágyával. Álljanak ki a sorból és mondják ki nyíltan, hogy az ország békéjét, a közélet összhangjának helyreállítását többre becsülik egynéhány ambiciózus ember hatalomszomjójánál. Mondják ezt a szemükbe az okvetetlenkedőknek, a harcra ingerlőknek, a béke ellen áskálódóknak. S ha hiába beszélnek nekik, hagyják ott őket a faképnél és tépjék szét azt a pártkötelet, amelylyel amazok visszaélnek. Folytassák azt a műveletet, amelyet a disszidensek megkezdettek: vigyék ki a szabadvélpártot, amelyben van önerzet és elvi tartalom, a kormány-pártból, amelyben a hatalmi önzésnek auto-

kratikus dolyfe föltétlenül rendelkezni kíván a vak szervilizmussal.

Érzékenykedni, az könnyű dolog. Ahhoz nem kell sem bátorság, sem meggyőződés, sem áldozatkészség, sem semmiféle virtus a világon. Aki, noha jó indulat lappang benne, együtt tart a rossz indulatúakkal, az ne számitson kíméletre. Lappangó szándékok nem honorálhatók a politikában. Ahol tettek váltja őket az akaraterő, ott kezdődik az ő értékük. Ezt feleljük mi a feljajdulóknak. Két ut áll előttük. Az egyikre a pártfegyelem csábítja őket, a másikra a férfui méltóság és a politikai lelkiismeret. Ha eddig tétovázhattak, most már választaniok kell. Döntsék el a maguk sorsát, nehogy a mindnyájunkét eldöntené a végzet, nehogy olyan dolgokért érje őket a felelősség, amiket nem helyeseltek. Ne azt nézzék, mi kell a pártnak, hanem azt, és csakis azt, hogy az országnak mi kell. Aki a párt érdekeinek hangsúlyozásával akar rájuk hatni, attól kérdezzék meg, mi az a párt s hol az a párt? Van ott egy emberhad, de párt többé nincsen. Pártta a pártot az elvek azonossága, az érzelmei rokonsága s az irány közössége teszi. Nos, vannak-e még elvei a többségnek? Ami elve volt, azt elhullatta ebben az áldatlan küzdelemben; ugy dobálta le őket magáról, mint koldus a condrait, s most ott áll csupaszon a hatalomhoz való kétségbeesett ragaszkodása. De ez a ragaszkodás nem elv, hanem ösztön, még pedig nemtelen ösztön. Hát az érzelmei rokonsága vajjon megvan-e még? Nincs-e a többség kebelében nagyobb pszihikai szakadás, mint egyfelől a kormánypart s másfelől az ellenzéknek bármelyik árnyalata közt? S a közös irány: erről ugy-e bár, alig is kell már

beszelnünk? Az az össze-vissza kavardott tömeg sem egy uton nem halad többé, sem egy cél felé. Ki előre tör, ki hátrál, ki jobbra húz, ki balra, ki meg éppen szélsőbalra. Nem párt az többé, hanem oldott kéve, oszladozó tábor. A kévéből kihulló kalászkok már csak arra emlékeznek, hogy a gúzs nagyon szorította őket. Az oszladozó tábor harcosaiban pedig csupán az együtt vesztett csatáknak közös szégyene sajoj. A párttradíciókból pedig csak egyetlen egy maradt fenn: a pártfegyelem. Ennek a révén akarja most Bánffy Dezső a többséget a Tiszáék kezére átszámolni. A régi csordás meg, de előbb átadja a gulyát az új csordásnak: „Átvettem ennyit; megugrott ennyi; marad ennyi. Jól megolvad addig, amíg itt vagyok.“ Nos tesszik-e az érzékeny uraknak ez a bánásmód? Belenyugszanak-e abba, hogy leltárilag adassanak át annak, akit Bánffy Dezsőnek bosszúvágya a többség új vezéréül kiszemelt? Hajlandók-e arról lemondani, hogy tényezői legyenek az új politikának, mely az ő akaratukból fakad? S beérik-e azzal, hogy a jövőben csupán más ostor pattozjon fölöttük, de egyébként minden a régiben maradjon? Ha ezzel beérik, akkor ne panaszkodjanak. De ha nem érik be vele, akkor tegyenek róla: messék ketté a pártfegyelemnek megalázó porázát s térjenek a másik utra, amelynek végcélja a béke s amelyn az önerzet az egyik s a lelkiismeret a másik karja a mérföldmutatónak.

S ami a legfontosabb: ne rettegjenek semmitől és senkitől, mert az övék a hatalom. Ez a hatalom nem azért adatott nekik a nemzettől, hogy gróf Tisza István közelebb férközhessen az uralomhoz, hanem azért, hogy az ország sorsát a maguk független

T Á R C A.

Kiő a kétezer korona?

(Jelentés a Mészáros-pályázatról.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ábrányi Emil*.

A Nemzeti Színház igazgatósága dr. Mészáros Károly adományából 1897. november hó elsején 2000 koronás pályázatot hirdetett egész estét betöltő társadalmi színműre. Határnapul a Nemzeti Színház igazgatósága 1898. június harmincadikát tüzte ki; megállapította továbbá, hogy a pályázat eredményét 1898. október 15-én teszi közzé; s végül a darabok megbirálására — gróf Festetics Andor igazgató elnöklésével — dr. Alexander Bernátot, *Ábrányi Emilt*, *Náday Ferencet* és *Vizvári Gyulát* kérte föl.

A kitűzött határnapig *hatvanégy* pályamű érkezett. Ezekből időközben a *Báli ruhák*, a *Bűnös szerelem* és a *Páriád* című darabokat visszavonták és így összesen *hatvanegy* — többnyire három és négy felvonásos — színmű maradt a bírálók rendelkezésére. Sőt szorosán véve *hatvan* darabbal kell beszámolnunk, mert az egyik pályázó ur elkövette azt a tréfát, — talán így akarta kitapogatni a bírálók éber lelkiismeretét — hogy ugyanegy darabot *Vendetta* és *Carola* címen kétszer íratott le minden változtatás nélkül és ugyanegy gyarlósággal két különböző példányban kívánta próbára tenni a bírálók toleranciáját.

A beküldött pályaművek szokatlan nagy tömege volt az oka, hogy az eredmény kihirdetése a mai napra maradt. Sajnos, hogy ez az eredmény nem áll arányban a bírálók munkájával és a pályázók darabok mennyiségével.

Nem igen emlékszünk, hogy drámai pályázat

a darabírással foglalkozók közt ilyen foku érdeklődést vert volna föl. Az is örvedetes, hogy a pályázók nemcsak valamennyien a magyar társadalomból vették tárgyukat, de sokan közülök figyelmes szemmel vizsgálták ennek a társadalomnak a képét és több jellemző vonását — akár komolyan, akár egy kissé torzítva, akár kedélyes komikummal fűszerezve — ügyesen használták föl a drámai cselekvés keretében. Sokkal tágabb, szabadabb téren mozognak, mint eddig. Nem vesztgetnek a régi, nagyobbára elkopott témáknál; észreveszik, hogy a magyar társadalom nagyot fejlődött és ez a fejlődés új eszméket, új alakokat hozott magával; látják, hogy a világot mozgató pénz a mi életünket is kiragadta patriarkális egyszerűségéből és káprázató sikereket ér el a jóban, ha kezelőt a magasabb érdekek tisztessége vezet, és megdöbbentő rombolást okoz az erkölcsökben, ha léhaság, könnyelműség, önzés szövetezik vele; látják, hogy a magyar középosztály súlyod, pusztul és ebből a szomorú állapotból csak a demokratikus gondolkodás, a munka és a műveltség emelheti föl; látják, hogy a napkint ragyogó és termékenyítő sajtószabadság fényében a sötét visszavetéseket, a kitépni való mérges fölbujánzásokat. A tárgynak ez a bővülése, a modern vonásoknak ez a fölhasználása kétségkívül haladás, és az ezen élünk az alkalommal, hogy ezt, mint örvedetes jelenséget, kiemeljük.

A tárgybőség, az anyagban való gyarapodás magában véve természetesen nem elég. Az anyag halott tömeg a színpadon, ha alkotó lelket nem lehelnek belé; az anyag szétomló massza, ha művészi kéz nem ad formát neki, ha izlés, lelemény nem ruhazza föl a siker biztosítékai.

A pályaművek tulnyomóan nagy számából ezek a biztosítékok hiányoznak, sőt egy részük eléri azt a fokot, ahol a gyarlóság már mulatságossá válik. A *Második szerelem* című dráma hőse például egy férj, aki egyebet nem csinál, csak

folytonosan tetten éri a másokkal csókolódzó feleségét. A *Titok* című dráma szerzője így beszélgeti egyik főalakját: „Meg vagyok csalva, galándul megcsalva! De jaj neked, ha igaz! *Megbosszulni fogom magamat!* —“ Egy másik alakja pedig a szerző zárjeles utasítása szerint: „*megdöbbenve és megörülve társalog.*“ Az *Életből* című — különben tehetségre valló — drámának az a legérdekesebb eredetisége, hogy az első felvonást *husz évi időköz* választja el a második felvonástól. A *Mulatok* című drámában pedig szóról-szóra ez a párbeszéd fordul elő:

Pancevits ur: (Szól valakihez.) Der spricht, wie ein Buch, geben Sie seine Entlassung!

Hortobágyi ur: (Pancevits urhoz.) Kérem, ne tessék előttem németül beszélni, mert értem!

Többé-kevésbé ebbe a kategóriába tartozik a különben jól induló *Olga* című szomorujáték vendéglős-kisasszonya is, aki közben hóbotorták lesz és végül minden komoly ok nélkül megmérgezi magát; továbbá az *Eladó leányok*, *Aki mindig nyer*, *A méltóságos asszony*, *A hitves joga*, *Az anyai kéz*, *Lejtős uton*, a *Megoldás* (ahol az egyik párba-jozó azzal lepi meg a szekundánsait, hogy a duellum színhelyen nem az ellenfelet, hanem önmagát lövi agyon), az *Eladott leány* (ebben a szerző a kötelező polgári házasság alapján épít föl egy tragiko-burleszk történetet), *Igaz gyönyögek* (a leg-hosszabb darab, amit életemben olvastam, fél és egész méteres monológokkal), *Paraszt grófné* és még egy pár.

Magasabb színvonalon áll és várakozást kelt a *Margit* című háromfelvonásos dráma. Az első felvonásban helyesen rajzolt alakok lépnek akcióba, akiknek a párbeszéde jellemzetes, logikus s akikről azt hinné az ember, hogy érdekes, hatásos drámai bonyodalmat készítenek elő. De az első felvonáson túl megváltozik minden. A második felvonásban a jellemzés nem logikus többé, hanem önkényes, kapkodó, valóságellenes, a harmadik felvonás pedig váratlan, abszurd

meggyőződése s a maguk tiszta lelkiismerete szerint kormányozzák. Éljenek tehát e hatalmukkal; mert mielőtt meddőségre kárhoztatják, már visszaélnék vele. Álljanak együvé s mondják ki, mit akarnak s mit nem akarnak. Követeljenek békét, hogy lehessen ismét politikát csinálni, s követeljenek politikát, hogy hasznát lehessen venni a békének. És követeljenek önértüknek tiszteletbentartását, elveiknek honorálását s a nemskóra megnyíló bizalombagyateknak lojalis felszámolását. A távozó kormányának adják meg a kellő végtisztességet, de ne tőrjék azt, hogy báró Bánffy Dezső egyszerűen továbbzsírálja az ő bizalmukat arra, akit utódjául rájuk akar tükálni. A régi kormányának, amely az ő gazdaság gyanánt akar szerepelni, jelentsék ki, hogy az ő akaratuk lesz az új kabinet létének forrása. Szóval, ha *párt* akarnak lenni, ne engedjék meg, hogy csürhévé alacsonyítsák a többséget.

Addig pedig, amíg így nem cselekednek, kárba vész minden érzékenykedésük. Ha együttmennek amazokkal, a támadás is velük együtt éri őket. Mért nem választják el magukat tőlük, ha nem akarnak velük összevetészetni? Háboruban vagy az egyik, vagy a másik táborhoz kell tartozni. Aki a kettő között lődörög, annak neki támad mind a kettő. Így járnak mostanság az érzékenyek. Ott azért van rájuk harag, mert szándékaik velünk vannak; mi pedig azért fordulunk ellenük, mert amazokkal szavaznak. Ugyan vessenek valahára véget ennek az ide-oda-lengésnek. Álljanak együvé, valljanak színt s cselekedjenek. Akkor nem lesz többé okuk reánk panaszkodni. Nekünk sem ő reájuk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 31.

A képviselőház három napig szünetelni fog. Az elnapolási indítvány nem jött váratlanul, már tegnap megállapodtak erre néve a pártok. A határozat egyhangú lett volna, ha nem szól elene *Sima* Ferenc. A maga és hat társa nevében azt kívánta, hogy maradjon együtt a Ház, mert nincs semmi szükség a szünetre; egyuttal sürgette a kormányt, hogy világoztassa föl az országot a titokban folyó békealkudozások állásáról, mert a közvélemény joggal gyanakszik, látva, hogy a tárgyalásnak nincs se vége, se hossza.

A korelnök kérte *Simát*, hogy türtöztesse magát és tartózkodjék bizonyos kérdések fesze-

getésétől, amelyek még most egyáltalán nem értek meg a diskusszióra. Még *Hegedűs* Sándor tett rövid nyilatkozatot, a többség nevében, azután a Ház valamennyi szóval *hét* ellenében elhatározta, hogy szombatig elnapolja üléseit.

A tegnapielőtti jegyzőkönyvet három névszerint való szavazás után hitelesítették. A legközelebbi ülés szombat délelőtt tizenegy órákor lesz.

A képviselőház ülése január 31-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Korelnök: *Madarász* József.

A kormány részéről jelen vannak: báró *Bánffy* Dezső, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác, báró *Fejérváry* Géza, *Erdély* Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést és felolvastatja a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Aztán sorra kerülnek a szombati jegyzőkönyv módosítására beadott indítványok felett a névszerinti szavazások. *Hock* Janos indítványát 90, *Kubik* Bélaét 115 és *Sturman* Györgyét 129 szótöbbséggel elvetették s a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentette ki az elnök. Majd bemutatta a lex *Tisza* és az obstrukció ellen beérkezett kérvényeket.

Végül azt ajánlotta, hogy a legközelebbi ülés szombaton délelőtt tizenegy órákor legyen.

Sima Ferenc: Nem fogadja el az elnök indítványát, mert egyáltalán nincs szükség arra, hogy a békealkudozások ügye alatt szüneteljen a Ház. Ez a mostani állapot, a parlamenti komédia már túrhetetlen s az ország méltán követeli, hogy a titokban folyó tárgyalások fölül tájékoztassák a közvéleményt. Három hete tart már a békéltetés, mintha bizony a bekekonferencia döntene el, hogy milyen feltételek alatt hagyja abba az obstrukciót az ellenék és nem a parlament. A függetlenségi párt egyszer kimondta, hogy ennek a kormányának nem szavaz meg semmit és ehhez az elhatározásához ragaszkodnia kell, ha csak nem akarja a nemzet előtt hűletét veszteni. A kormányának nyomban a korona rendelkezésére kellett volna bocsátania állását, mielőtt a felség egy felelősség nélküli való államferfuit bizott meg a békítessel. Vagy talán azt hiszi a kormány, hogy az ellenék csak azért folytatja a küzdelmet, hogy *Lukács* László léphessen *Bánffy* örökébe?

Elnök: Kéri a szónokot, hogy szorítkozzék a kérdésre, ámbár nem vonja kétségbe, hogy joga van álláspontjának megokolásánál az érintett kérdéseket kifejezni, de célszerűnek nem tartja.

Sima Ferenc: Az ellenék csak akkor fogja feladni a küzdelmet, ha a kormány bukásával együtt a rendszerre is bukik. Indítványozza, hogy a Ház maradjon együtt és ne napolja el üléseit.

Elnök: Kíván-e még valaki szólni?

Hegedűs Sándor: Én! Nem relléktál *Sima* megjegyzésére, csak azt akarja kijelenteni, hogy elfogadja az elnök javaslatát, mert az ülések folytatása nem válik előnyére a helyzet tisztázásának. A kibontakozást nem pártsempontból, hanem az ország érdekében a szempontjából kell nézni.

Sima Ferenc: Mikor képviselte ön az ország érdekeit?

Hegedűs Sándor: Mindig! A megegyezés előkészítése nem megy olyan könnyen és nem tesznek jó szolgálatot az országnak azok, akik ilyen provokációval bizalmatlanságot akarnak kelteni.

megoldást hoz. Valóságos úr tárog a jól megírt, érdekes első felvonás és a többi felvonások közt, mintha különböző szerzők írták volna különböző képességgel a darabot.

Általában azt tapasztaltuk, hogy a pályázó szerzők számbavehető része jó első felvonást ír. Sokszor néztünk fölésgázott érdeklődéssel a folytatás elé, de a folytatás rendszeren lehűtötte érdeklődésünket és kellemetlen esalódással változtatta át. A bonyodalom és a megoldás nem folyik észszerűen, vas következetességgel a cselekvők jelleméből: nincs erős, logikus kapcsolat a felvonások közt; meglepő, de motiválatlan helyzetek halmozódnak össze; megszűnik minden természetesség és lépten-nyomon éreznünk kell, hogy ez mesterkelt, hamis világ, ahol árnyékok és torzképek mozognak, ahol lábball tapodják az élet, az emberi természet, a pszichológia törvényeit.

Lehet, hogy sokaknál a kellő tehetség hiánya okozza ezt az egyenlenséget, de többeknél inkább abból ered ez a disharmonia, hogy nem mélyednek el a lélek studiumában, nem tanulmányozzák eléggé a sokféle jellem megnyilatkozásának a módjait, nem gyakorolnak szigorú ellenőrzést alakjaikkal szemben a lélektan álláspontjáról, nincs bennük elegendő művészi point d'honneur a talán fíradtságosabb, de helyesebb eszközök megválogatására, nem tartják szem előtt azt a késégtévönhatatlan igazságot, hogy kellő előkészítés, motiválás nélkül nincs élevalóság, életvalóság nélkül nincs hatás a színpadon, a hol az igazi drámaíró éppen azzal kapja meg a nézőt, hogy az élet látszatát a valóság erejével kelti föl benne.

A mi drámaíró-gárdánknak ebben a tekintetben még sokat kell tanulni, különösen a franciáktól, akik közt a leggyöngyöbbek is azzal biztosítják maguknak a sikert, hogy jól megkomponált, logikusan összerótt szerkezetben természetes jellemzésre törekednek. Ha ezt megtanulják, tartózkodni fognak olyan darabok írásától, mint a milyenek például a *Modern emberek* és a *Kapcsolódók* című pályamunkák, tele sivar,

cínikus, undorteltően abszurd alakokkal, akik azzal a követeléssel lépnek föl, hogy részben a magyar zurnalisztikát, részben a budapesti pénzügyvilágot képviseljék.

A gárda, há! Istennek, már eljutott odáig, hogy jó, sőt néha kitűnő első felvonást ír. Ez is szép eredmény. De itt ne állapodjék meg, hanem menjen tovább. Ha megtanul jellemezni, ha mélyen megfigyeli az életet, akkor már nincs messze attól, hogy a drámaírás művészetét is elsajátítsa, jó kezdettel, érdekes folytatással, halatos befejezéssel.

A bíráló bizottság — némi figyelemre méltót találva még az *Orangyal*, *A tábornok lednya*, *Romok*, *Apahidy Éva* és *Don Juan urak* című drámákban — öt darabot válogatott ki a pályaművek nagy halmazából, azzal a szándékkal, hogy gondos mérlegelés, kölcsönös megvitatás után talán valamelyiket jutalmazásra ajánlhatja.

Ezek a darabok a következők: *Multak fellámadása*, *Jób Eszter*, *A Thurányi kuria*, *Tetemre hívás*, *Lélekvársár*.

A *Multak fellámadásában* *Dezséry* Adél, gazdag özvegy asszony, öreg és morózus férjének a halála után, akihez csak kényszerűségből ment feleségül, hogy szüleit megmentse a tönkrejutástól: viszonyt kezdett *Halmos* Ivánnal, a fiatal és tehetséges szobrászszal. Az asszony ezt a viszonyt megszakította, amikor tizenhat éves leánya halálos betegnek feküdt a zárdában és ő hozzá sietett, hogy azontul kizárólag anyai kötelességeinek éljen. Külföldön utazott, évekig nem látta Ivánt, akitől még levelet sem fogadott el, de amikor falusi birtokára visszatért, a tehetséges fiatal szobrász ujra fölkereste, mintha semmi sem történt volna és a barátnővé idealizált Adél kastélyában elkezdett udvarolni a mama husz éves leányának *Emmának*. Ez a furcsa és lehetetlen állapot azzal végződik, hogy a tehetséges szobrász feleségül veszi a leányt annak, akivel sokáig benső viszonya volt. Már most van a szereplők közt egy *Sima* Dezső nevű országos képviselő, egy előkelő politikus és distingvált ga-

Elnök: Szavazás alá bocsátja az indítványt és kimondja a határozatot, hogy a Ház szombatiig nem tart ülést.

BELFÖLD.

Összeférhetetlenek. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága *Apáthy* István elnöke alatt ma ülést tartott, amelyben az elnök bemutatja a legutóbbi telt összeférhetlenségi bejelentéseket. Ezek közt van *Horn* Ferenc upesti vendéglősnök és társainak bejelentése negyvennyolc képviselőre nézve; *Rakovszky* István helyettese hat képviselőre nézve és végül *Sághy* Gyulának önmagára tett összeférhetlenségi bejelentése. A bizottság elhatározta, hogy mindenekelőtt a saját két tagjára, *Mohay* Sándorra és *Rudnyánszky* Bélára vonatkozó összeférhetlenségi bejelentéseket veszi tárgyalás alá. Ennek a két ügynek tárgyalását a bizottság csütörtök délelőtt 11 órára tűzte ki, amiről a bejelentő *Horn* vendéglőst értesíteni fogják.

A képviselők fizetése. A képviselőház gazdasági bizottsága *Madarász* József korelnök elnöklésével ma ülést tartott, amelyben *Bornemissa* Adám, *Jónás* Ödön, *Kobek* István, *Molnár* Antal, és *Oldh* József bizottsági tagok vettek részt. Elnök tekintve azt, hogy a Ház folyó évi költségvetését mindaddig nem lehetett tárgyalni, a bizottság elhatározását kérte a február 1-én esedékes képviselői ülésemények utalványozása tárgyában. *Molnár* Antal bizottsági jegyző és előadó az 1893: VI. törvényeikk 3. §-a alapján, mely szerint a képviselői tiszteletdíj- és lakbérilletmény négy egyenlő részletben, február, május, augusztus és november 1-én előre fizetendő, továbbá a jövővagyott pénzkészlet és számféltési utasítás 4-ik §-a alapján, mely szerint az utalványok kibocsátása az elnök hatásköréhez tartozik: a kivételes körülményekre való tekintettel javasolja, hogy a szükséges utalványozással a korelnököt bizzák meg. A bizottság egyhangú határozattal hozzájárult ehhoz az indítványhoz.

A válság.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, január 31.

Ma reggel egy percig úgy látszott, hogy a békeakció teljesen abbanmarad. Ugy volt, hogy az ellenzéki bizalmi férfiak minden érintkezést megszakítanak a kormány üzenete miatt, amely a személyi garanciát megtagadta. Ugy volt, hogy már nem is mennek bele a házszabályok revíziójába és a kuriai bíraskodásra vonatkozó propositiók tárgyalásába. Ez volt a helyzet a képviselőház mai ülésének az elején.

E közben pedig az emeleten összejöttek *Szell* Kálmán, báró *Bánffy* Dezső, báró *Fejérváry* Géza, *Lukács* László, továbbá a disszidensek ré-

vallér, aki szeretné megbontani ezt a házasságot, hogy *Emmát* magához kaparíthassa. Ez a finom ur egyszerű véletlenül tanuja volt *Dezséry* Adél és *Halmos* Iván randevujának és kész megragadni ezt a fegyvert, hogy célját elérhesse. Közli a titok *Emma* barátnőjével, *Judith* asszonnnyal, *Kiss* Ödön szobrász nevével; *Judith* asszony pedig elmegy *Halmos* Ivánhoz és a titok fölfedezésével fenyegetődzik, ha Iván ur egy szoborpályázaton nem engedi át a diadalt *Kiss* Ödön urnak — aki sokkal kevésbé tehetséges szobrász — azzal, hogy a maga mintáját visszavonja. *Halmos*ban a művészi becsvágy nagyobb a lemondásnál. Torkon ragadja *Judith* asszonyt, de nem fojthatja belé végképpen a szót, mert *Judith* asszony kikiáltja *Emma* előtt, hogy a férje szeretője volt az anyjának. *Emma* irtoztató felháborodással elrohan a férjétől. A leplezett anya is mélyen megrendül, de azután intőzkedik és szórul-szóra ezt mondja *Halmos* urnak, aki a szoborpályázaton első díjat nyert:

— Így! A családok előtt némileg leplezve van és ez nagy nyereség. Te pedig, *Iván*, keress föl művésztársaidat, ünnepeljétek meg a mai győzelmet!

Ez éppen olyan, mintha valaki a lisszaboni földrengés közben így szólott volna egy balettáncoshoz: — Menjen barátom, lejtessen egy-két tarantellát, mert ma jutalomjátéka van!

Az utolsó felvonásban ugyanez a rettenthetetlen asszony — miután részletesen elmondott a leányának mindent, ami közte és *Halmos* közt történt — elmegy, hogy egy kissé agyonlője magát. Közben *Judith* bűnbánó levelet ír és leplezi, mint számított gazembert! *Sima* Dezső országgyűlési képviselő urat, aki "fehér segfüves császárkabátjában" éppen akkor udvarol a leghevesebben *Emmának*.

Emma: Ez démoni gonoszság!

Sima: Igaza lehet, de nem tudja-e, hogy a szerelem démoni szenvedély?

Emma: Távozék, parancsolom!

Sima: Ne üss el magadát!

széről Szilágyi Dezső, gróf Csáky Albin és gróf Andrássy Gyula. Az összejevetel tárgya a kormány üzenetének végleges megállapítása volt. Ennek során némi koncesszióra sikerült rábírnai a kormány tagjait; és ehhez képest a ma megállapított jegyzék annyiban eltér a tegnap közölt proposziótól, hogy a képviselőházban kieserélendő pártnyilatkozatokon kívül — amelyek során Széll Kálmán is felszólal — hajlandó a kormány is hivatalosan kijelenteni a megállapítandó békefeltételekhez való hozzájárulását.

Széll Kálmánnak és a disszidenseknek sikerült az ellenzéki bizalmi férfiakat rábírnai arra, hogy belemenjenek a további tárgyalásokba. A bizalmi férfiak délben össze is ültek és átvették a disszidensektől a kormány üzenetét.

A mai tanácskozások.

Széll Kálmán ma délelőtt már jókor, az ülés megnyitása előtt megjelent a Házban és hosszasan konferált az ellenzék és kormánypárt vezető embereivel, főleg gróf Apponyi Alberttel és Hegedűs Sándorral. Ma is annak az erős reményének adott kifejezést mindenki előtt, hogy a kompromisszum meglesz. Kevéssel tizenkét óra után eltávozott a Házból.

Az ellenzéki bizalmi férfiak ma délben összejöttek rövid tanácskozásra és előbb átvették a disszidensek kiküldöttjeitől a kormány üzenetét, aztán maguk közt tartottak rövid értekezletet, délután öt órára határozva el a tanácskozás folytatását.

A délutáni konferencia kiterjedt az indemnity megadásának és az ezzel kapcsolatos garanciáknak kérdésére, a házszabályok revíziójára és a kuriai bíraskodásra. A kuriai bíraskodás dolgában az ellenzék emberei csak néhány módosításra szorítkoznak és olyan feltételeket nem szabnak, melyeket a kormány el ne fogadhatna. A házszabályok revíziójára nézve, értesülésünk szerint, szintén nincs nagy eltérés a két álláspont között. Az ellenzék részéről elfogadják az összes proponált módosításokat, kivéve azt, amely a parhatalom igénybevételére vonatkozik. Ebben a pontban tehát szintén nem lesz lényeges akadály a megogyezésnek. Hátra van még a garancia kérdése. Itt az ellenzék ragaszkodik a személyes garanciákhoz, s a kormány ezeket nem hajlandó megadni; de közeledés már ma is történt, igaz, hogy nem nagy, sőt nagyon kicsiny, de a távolság az alkudozó felek

közt mégis kisebb lett, holott ma reggel a távoldást, sőt a teljes szakítást várták. Ez is mindenesetre biztató jelenséget arra nézve, hogy a béke, ha sok halogatás után és sok akadály ellenére is, de létre fog jönni.

A tanácskozások folytatása.

Holnaptól kezdve három napig nem lesz ülése a képviselőháznak. Erre a szünetere a jogcímet a holnaputáni ünnep adta meg, de szélteben azt hiszik, hogy az ülések szünnetelése elnyós lesz a béketárgyalások gyorsításának szempontjából. A halogatás máris kedvetlenséget okozott mindenfelé, csak a harcias elemek örülnek neki, azt remélvén, hogy az időnyeres nyereséges lesz az ő alattomos céljaikra is.

Holnap az ellenzéki konferenciának megbízott tagjai a házszabályok revíziójára vonatkozó javaslaton fognak dolgozni, esütörtökön a pártközi konferencia ezt a javaslatot tárgyalja és megállapítja a kormánynak küldendő választ. Pénteken újabb konferencia lesz, mert a kormány viszonzválasza lesz tárgyalás alá veendő. Szombaton a tanácskozások remélhetőleg véget fognak érni. E napon báró Bánffy, Lukács és báró Fejérváry, valamint Széll Kálmán is Bécsbe fognak utazni, ahol vasárnap — a képviselőházban elterjedt hírek szerint — mind a négyüket együttes kihallgatáson fogadják a király. Nem lehetetlen azonban némelyek szerint az sem, hogy Széll Kálmán már előzetesen fölmegy Bécsbe, és eddigi eljárásának eredményéről jelentést tesz ő felségének. Maga Széll Kálmán, aki ma egy napra Rátótra utazott, úgy nyilatkozott, hogy nem megy Bécsbe előbb, mint a hét végén.

Az ellenakció.

A Tiszák nem nyugsznak. A béketárgyalások elhúzódsát jól felhasználják. Mindent elkövetnek a békeakció meghiusítására és ellenakciójukban a legperfidebb eszközökhöz nyulnak. Minden mesterkedésük arra irányul most, hogy a kibontakozás híveit fölfelé gyanuba keverjék. Egyenesen arra operálnak, hogy a pártban valamiféle kitérésre juttassák az elégtelenséget, hogy aztán Bécs felé úgy tűntethessék fel a dolgot, hogy ők a pártnak kizárólag megbízható elemei és ha a békebarátok veszik a kezükbe a párt vezetését, egyszerre vége lesz a megbízható, egyseges többségnek. Érzik ezt a tendenciát a pártnak azok az elemei, amelyek már megsokalták a

Tisza-csoport terrorizmusát és ezért nagy részük nagyon óvatos. Egyikük ma ezeket mondta tudósítónknak:

— Napról-napra jobban elkeseritenek bennünket azok az állapotok, amelyek a pártban uralkodnak. De hallgatunk. Hallgatunk a legnagyobbnak önmegtartózkodással, nehogy veszedelmet okozunk fellépésünkkel. Vagyunk vagy nyolcvan-an, akik meguntuk már, hogy egy maroknyi klubolygarchia rémuralmának legyen áldozata a parlament többsége; de nem szólhatunk. Régóta kívánunk már pártértekezletet és nem bírjuk megkapni. Most már értekezletet követelni sem merünk, mert már attól kell félnünk, hogy ezt is gyanus jelnek veszik és ki tudja, nem sikerül-e nekik ezen a réven meggyanusítaniok bennünket. Most hallgatunk tehát és türeink. De el vagyunk tökéve, hogy a kellő pillanatban együtt leszünk és résen leszünk.

Ennek a kormánypárti politikusnak nyilatkozata — és előre is figyelmeztetjük a félhivatalos közvéleményt, hogy élő és valóságos politikus, nem afféle egy kormánypárti, amilyennel a névtelen interjúvek hitelenségét lerontani iparkodnak — ennek a nyilatkozata jellemzi a többség zömének a vélekedését és hangulatát.

A Tisza-klíkk akciója ezt a hangulatot erősíti és élesíti folyvást. Ez történt a mai nap folyamán is. Egyrészt a háborupárt matadorjai, akik eddig suttogtak, most már kiabálnak; akik eddig csendben áskálódtak, most hangosan izgatnak. De másrészt ez a nyílt, vakmerő fellépés felnyitja a szemét a párt hiszékeny elemeinek is és az ingadozókat is abba a táborba hajítja, amely a klíkk-terrorizmustól a pártot meg akarja szabadítani.

Egy másik kormánypárti politikus — szintén élő és valódi, elhíhetik a kormányhoz közel álló kollegáink — így szolt:

— A Tiszák monopóliuma vitte a pártot arra a lejtőre, amelyen most vagyunk. Nem is párt ez már, hanem egy tömeg, amely vak eszüké néhány erőszakos ember önzésének; nem pártakat az már, ami egy idő óta a párt határozataiban nyilvánul, hanem egy klíkk terrorizmusának a kifolyása. A pártbűség nevében sok áldozatot hoztunk; aláírtuk a Tisza-féle javaslatot is, nagy belső küzdelem után, de aláírtuk; meghoztuk még ezt az áldozatot, de mint utolsót. Az ország érdekét, amely a békét követeli, nem fogjuk feláldozni egy csoport hatalmi érdekeinek. Vagyunk annyian egynézettek, hogy kilépésünk esetén a

Emma: (Az ablakon át megpillantja férjét.) Iván! Ott! Istennek hála! Távozzék, ha élete kedves.

Simay: A férje? Bevárom! Hígyje, hogy az ön beleegyezésével vagyok itt...

Emma: (Magánkiül a haragtól.) Ugy a cselédekkel fogom kidobni!

Simay: (Homlokához kap.) Most már hiszem, hogy nem lesz az enyém!... De az övé sem lehet többé... tehát meg vagyok bosszulva!

Igy szól a gavallér országgyűlési képviselő és hangos guny kacajjal eltűnik a kertben. Az öngyilkos anya életben marad, s ebből kiveszik a golyót és Emma boldogan nyújt kezét a tehetséges szobrásznak: minden el van feledve, minden meg van bocsátva!

Ki fogadhatja el megoldásnak ezt a befejezést és ki nem veszi észre, hogy itt egy kínos, odiózus témát tárgyaltak kellő művészet nélkül? Csak egy finom, analízáló elme nyulhatott volna ehhez a nehéz problémához, csak az tehetet volna ha nem is elfogadhatóvá, de legalább érdekessé, tanulmányossá ennek a három embernek a viszonyát.

A Jób Eszterben Jób Gyula vasuti hivatalnok — a rövidlátó férjek diszplidánya — házához édesgeti főnökét, Bertalanffy Gézát, hogy gyönyörködje a felesége, Jób Eszter, zongorajátékában és e gyönyörködés fejében — könnyíse meg neki a hivatalos avanszánt, Bertalanffy ur (korábban Bursics) évekkal azelőtt vélezénye volt Eszternek, de Esztert a leggyalázatosabban lakép-nél hagyta és egy gazdag rut leányt vett el feleségül. A rut feleség meghalt és a boldog úrvagynek most az az első teendője, hogy a hitványul cserben hagyott Esztert, egyik alantias hivatalnokának a feleségét, megkínálja — régi szerelmének a folytatásával. Igaz, — ugymond mindjárt a legelső találkozásakor — hogy eudarság volt, amit elkövettem, de most a rendelkezésedre állok és szeretlek, Eszter! Te az enyém leszel, Eszter, mert nem tudsz lerádni, meglátod! — És Jób Eszter, a helyett hogy a szakácsnéjával dobatná

ki a szemtelenségnek ezt a fő-fő summáját, elkezdi zongorázni Bursics-Bertalanffy urnak és csakhamar hívesi bűsege kínos összeütközésbe jön azzal a varázsszal, amit a toladó főnök áraszt ki magából. Bertalanffy soron kívül előlépteti Jób Gyulát. Ekkor beüt a katasztrófa. Jób hivatalnoktársai küldöttségileg szolítják föl a protegált urat, hogy kinevezését ne fogadja el, mert gentleman nem fogad el gyalázatot árán szerzett hivatal. Ugyanakkor egy kedves vizitelő hölgy, Huberné asszony, még világosabban megmondja, hogy Jób Eszternek viszonya van Bertalanffyval. Jób Gyula szétépti a dekrétumot, megsérti a főnököt, lemond a hivataláról és gyakorolja magát a cöllövésben. Eszter zongoraleckéket ad, nyomorog és unja Jób Gyulát, aki bánatában inni, kártyázni kezd. Ebben a kritikuss helyzetben újra beállít Bertalanffy ur és az unatkozó Eszter ezuttal a karjaiba dől. A férj malápropo-ra jön, éppen mikor Bertalanffy vizi Esztert kifelé a szobából. — Jöjj, állj ki velem! — kiált föl a férj és pisztolyt nyom a esábitó kezébe. Bertalanffy földre veti a pisztolyt, Eszter fölkapja és magát lövi agyon.

Ugy hiszem, hogy a drámai esekelvény elemzésében benne van egyáltalán a darab kritikája is. Jób Eszter jelleme mindvégig rejtélyes, zavaros, a Jób Gyulát visszatetsző, a Bertalanffy csaknem undorító. S mit mondunk az olyan durvaságokhoz, mint amilyen a tiltakozó küldöttség és Huberné látogatása? Az élet elég durva és kegyetlen, de ott ilyesmi nem fordul elő. A darab élénk, sok helyütt érdekes dialógjai nem kárpótolnak a dráma lényeges hibáit.

A Thurányi kuria két dsentri-fiu története. Az öreg, hiu, büszke idősb Thurányi Miklósnak, aki gazdag ember és excellenciája ur, két fia van: Miklós és Elemér. Miklós ott hagyja fényes katonai karrierjét, hogy feleségül vehesse az atya kulcsárnéjának, özvegy Harmath Péternének a leányát, Jolánt és hogy a felesége, mint jeles vidéki operett-énekésnő tovább működhessek a színpadon. Titokban köti

ezt a házasságot. Az öreg Thurányi csak évek múlva tudja meg. Elemér mágnás leányt vesz feleségül, Saroltát, született Gidófalvy bárónét. Idősb Thurányi e miatt imádja Elemér fiát, még inkább a menyét, ellenben Miklóst kegyetlenül kiátkozza, mikor a mesallianceról végre értesül és elkergeti magától az öreg kulcsárnét is, ámbar ennek a férjét vadászaton Thurányinak egyik vendége lőtte agyon, ami Thurányit akkoriban mélyen meghatotta.

Sarolta éppen nem méltó az öreg Thurányi hódoló szeretetére. Elhódítja Keresztszeghy Akos huszárkapitányt, hogy bosszantsa vetélytársnőjét, Ilosvay Gedónét, akivel a nőegylet elnöksége miatt életre-halálra hadakozik s olyan juxokat csinál, hogy fölveszi színész-nő-sógorasszonyának a huszár-kosztümjét, éjnek idején Ilosvayné háza elé megy, kopog az ablakon és mikor a lefűzött vetélytárs kinéz és Keresztszeghy nevét sohajtja, hangos kacagással áll tovább. Beesült a bukkástól csak Jolán menti meg, a lenézett népszinmű-énekésnő, aki mérnökösödő férjével egy anyai jusson került régi majorházában édeleg boldogan. Sarolta egy nap ott hagyja Elemért és a majorba menekül kis leányával, aki súlyos beteg lesz. Keresztszeghy Akos utána megy és ebben a kritikuss állapotban sürgetve kéri az asszonyt, hogy — adja meg magát neki, mert a tisztikar kétélekedik abban, hogy a szép Saroltát igazán megháditotta. Miklós megverekszik a esábitóval és súlyosan megsebesíti. Idősb Thurányi Miklós kibékül nagylelkű fiával, kibékül a becsületlen kis operett-énekésnővel és Saroltát visszaviszi — egyelőre még nem Elemérhez, hanem magához, hogy éljen a meghalt felesége lakosztályaiban, akik jósága miatt szent asszonynak neveztek.

Ez a darab sok helyen gyakorlott drámaíró kezére vall, aki előtt nem ismeretlen a színi hatás s akinok ötletai vannak, de jellemzése, ingadozó, zavaros, különösen a Saroltáé, aki ide-oda leng a női önérték és a frivol juxolások, az anyai hivatás és a házasságtörés közt és se ide, se oda nem lép, hanem érthetetlen, határozatlan marad

tisztán magyarországi kérdésekben nem volna többsége a kormánynak. Már együtt vagyunk és egymás mellé állunk a kellő pillanatokban. Nem konferenciázunk, hanem részen vagyunk. És nem lépünk ki, hanem meg fogunk akadályozni benn a pártban minden merényletet, amely a párt és az ország érdekei ellen irányul.

Az új miniszterelnök.

A Tisza-csoport erősen lancirozza Lukács László miniszterelnökjelöltségét, amelynek érdekében a legképtelenebb agitációt fojtik ki. Ezt a jelöltséget nemcsak az ellenzéken, hanem a kormány-párton is határozott visszautasítás fogadja. Széll Kálmánt tekintik mindenütt az egyetlen alkalmas férfinak arra, hogy az állapotok szanálásával új, egységes rendszert teremtsen.

Felmerült ma ismételtelen a Fejérváry-féle kombináció is. Erre nézve a M-g egy politikai nyilatkozatot közli, aki lapjárunk szerint „a kormánypártnak igen előkelő tagja, akinek a békeakcióban, benn a pártban nagy szerepe van.” Az illető politikus így nyilatkozott:

Az új miniszterelnök személyére vonatkozó kombinációk igazsága — mint mindig — most is a középúton keresendő. Lukács László jelöltsége nem komoly. Ő maga sem számít rá, egészségi állapota különben sem olyan, hogy a kormányelnök terhes feladataira vállalkozhatnék. Aztán Lukács nem is exponált politikus. Azonban nem kell megszárnálni, hogy Bánffy utódját megtaláljuk. Ott van báró Fejérváry Géza. Tudjuk valamennyien, hogy ő a korona legbizalmasabb embere. A békétárgyalásokban is őt bízták meg a részvétellel, pedig a megoldandó kérdések az ő tárcáját érintik talán legkevésbé. A szabadelvű pártnak sok alapja van arra a foltévesre, hogy ő lesz Bánffy utódja.

Bécsi lapok hírei.

A *Neues Wiener Abendblatt* ma esti számában a következőket jelenti:

A magyar képviselőház február 4-én ismét összeül. E napra várják az ellenzék még elintézetlen proposícióira a kormány végleges választás és ezzel a tárgyalások befejezését. Az eredmény vagy a kompromisszum megvalósítása, vagy ennek ellenkezője lesz. Azonban minden várakozás és kilitás a mellett szól, hogy a kompromisszum-tárgyalások nem fognak sikertelenek maradni. Az új kabinet megalkotása alighanem csak február vége felé fog megtörténni, mert az előmunkálatok, ugyanint az ülésszak berekesztése, az új ülésszak megnyitása, az elnökválasztás, ugyszintén a

mostani kabinet demissziója és az új kabinet megalakítása iránti tárgyalások sok időt vesznek igénybe.

KÜLFÖLD.

Bolgár kormányválság. Bulgáriában a fejedelemasszony váratlan, gyászos halálával egyidejűleg következett be a kormányválság, amely már régóta a levegőben van. Sztoljov kormányelnök és Ferdinánd fejedelem közt különben sem igen nagy volt a szimpatia, s most, hogy a kényes vasuti kérdés miatt a pénzügyminiszter és a belügyminiszter lemondott, Sztoljovnak is vissza kellett lépnie egész kabinetéjével együtt. Utódja már meg is van az ismeretes Grekov személyében, ki mellett Radoszlav vette át a belügyi kormányzatot. Külpolitikai tekintetben — s ez az egyetlen szempont, amely egy bolgár kormányválságban némi fontossággal bír — a Grekov-Radoszlav kormány nem jelent változást a Sztoljov kabinet-hez képest. Bulgáriában elvégre is megtanulták már, hogy a kifelé való rugdalózással ugyssem mehetnek semmire, és a fehér Atyuska, kinek kegyeibe Sztambulov halála után Bulgária visszatérhetett, nem is hajlandó már az esetleges bolgár nagyrálátókkal titkos összeesküvéseket szőni a nagyhatalmak ellen, a melyekkel állandó, szives barátságban él.

A félhivatalos szófiai *Mir* a következőkben ismerteti a Sztoljov-kormány lemondásának okait: A közvetlen okot a lemondásra Teodorov pénzügyminiszter és Benev belügyminiszter lemondása szolgáltatta. Teodorov lemondó levelében azt mondja, hogy őt a keleti vasutakra és a bolgár vasuti kölcsön konverziójára vonatkozó szerződések ellen országszerű üzött lelkiismeretlen izgatás indította lemondásra, hogy ezzel lehetővé tegye a fejedelemnek, hogy más felelős személytől kérjen tanácsot a szerződések hasznos vagy káros voltáról. Utódja tehát a maga felelősségére elfogadhatja vagy elvetelheti a szerződéseket, mert a szerződő bankok által aláírt okirat feljogosítja a kormányt, hogy a szerződéseket február 1-ig visszautasíthassa. A két miniszter lemondása következtében Sztoljov miniszterelnök kénytelen volt beadni az egész kabinet lemondását.

Egy másik cikkben ugyanez a lap felsorolja mindazokat a hasznos dolgokat, amelyeket Bulgária a Sztoljov-kabinetnek köszönhet és felszólítja a nemzeti pártot, hogy bizva erejében, vitézül küzdjön a nemzeti párt igaz ügyének diadaláért, amely part nemcsak a gyűis visszanyeri a hatalmat.

Egyelőre az új kabinet megalakult, még pedig négy Radoszlav-párti és négy pártönkivüli tagból, következőleg:

Grekov — elnökség és külügy;
Radoszlav — belügy;

végés-végig. A darab társadalmi milieuje sokszor túlzott, sokszor egészen hamis. Magyarországon folynak politikai és családi vetélkedések, de nem olyan szennyes modorban, mint itt. Magyarországon vannak mesallianceok, de hol látott a szerző olyan előkelő magyar urfít, aki excellenciás urnak, gazdag földbirtokosnak a fia, aki szép állást foglal el az armádiában s aki mindent oda dob — vagyon, befolyást, fötisztí uniformist, csak azért, hogy a felesége — vidéki operett-prímadonna maradhasson. S mit mondjunk a Kereszt-szeghy Ákos lovagiatlan viselkedéséről?

A *Telemre hívás*-ban Galán György pénztáros sikkasztás miatt ötévi fegyházra ítélték. Pedig György nem is a maga, hanem az apósa javára sikkasztott, aki hírtelen meghalt, mielőtt a pénzt visszateríthette volna. Notabene: ez az após egy haszontalan, kártyás deszenti-korhely volt, aki azért bírta rá vejét a sikkasztásra, hogy kifizethesse — a hamis váltóját. Ilyen ember miatt sikkasztani: valóságos paralízis progresszsziva.

De György még többet tesz. Elfogadja némán a büntetést, nem szól, hogy legalább valamit megmentson a becsületéből, engedti, hogy magára, feleségére és a leányára gyalázat boruljon. És ezt a nemes hallgatást a felesége miatt gyakorolja; kiméli előtte — az apja nimbuszát! A feleség gyönyörűen viszonzozza ezt a gyöngédséget. Egyszer sem látogatja meg börtönében, sőt el törvényadta jogával, eiválk a kompromittált embertől és férjhez megy a jól szituált Radányi urhoz, volt férjének egyik barátjához. Galán György leül az öt évet és fölkeresi az asszonyt, hogy elvigye magával a leányát, aki mindig vakon hitt az apja ártatlanságában. Egy nagy jelenetben minden kiderül és az asszony most megint örült szerelmre gyullad György iránt. Nyomban válni akar Radányitól és menni akar imádott Györgyével, akit annak idején egyszer sem látogatott meg a fegyházban. De Galán Györgyben nincs elég galántéria: csak a leányát viszi magával és

az asszonyt mindörökké Radányinál hagyja Fiumében, ahol a tenger többnyire csönös.

Galán György önfeláldozó sikkasztása melodramatikusan valószínűtlen, az asszony szivtelensége brutális, új szerelemre gyuladása volt férje iránt közel jár a komikum batárához. Csak egy szép és jól megalkotott jellem van itt: a leány, aki változhatatlan, nagy, odaadó szeretettel ragaszkodik az apjához és ennek a nagy szeretetnek a sejtelmével ártatlannak vallja, mielőtt a valóságot tudná.

A *Lélekvásár* sajtószertü meséje rövid kivonatban a következő: Egy Darmay György nevű módos uri ember (s úgy látszik, tehetséges amatőr a drámaírás terén, szép lelkü dilettáns, aki rajong az írói dícsőségért) *Októvia* című jambusos tragédiájával meglehetősen sikert aratott, de a kritikákkal nincs megelégedve. Különösen az *Igazság* című tekintélyes napilap rántotta le a sárga földig, noha ennek a szerkesztője, a híres Imrefi Jenő, annyira jó barátja Darmaynak, hogy ez a jeles drámaíró állandóan magánál tartogatja Imrefi urnak egy 500 forintos váltóját, amit a híres szerkesztő Darmay nevére hamisított. Imrefi egyszer csak beállít a lerántott drámaíróhoz és hallatlan cinizmussal a szemébe vágja: — Igazságtalanul dorongoltalak le, de hadragaszom rád, mert becsületes ember vagy és addig foglak ütni, míg olyan gazemberré nem válsz, mint a milyén én vagyok. De ha szövetkezel velem, föllemelek a hir magaslatára, képviselővé, miniszterré, nagy íróvá teszlek! — Ezek után pedig félrevonul reggelizni a Darmay asztalához. Hol vannak ilyen nyílt gazemberek a világon? Jön Veér Zoltán, vézna, beteg poéta és György baráti gondjaira bizza *Lélekvásár* című, kéziratban levő modern társadalmi drámáját, azután halálosan rosszul lesz. Szivgöres. Elviszik a pavillon egyik szobájába. Imrefi és két munkatársa ott nyomban megírják a nekrológot, György nyomban félrevonul, hogy a rábizott kéziratot átolvassa, nyomban konstatálja a darab titáni nagyszerűségét és

Ivanov, a statisztikai hivatal igazgatója — közoktatásügy;

Toncsév — közmunkaügy;

Tenev, a nemzeti bank igazgatója — pénzügy;

Nacsovic — kereskedelmi és földmívelésügyi;

Pesev — igazságügy;

Paprikov Róbert — hadügy.

Minthogy az utóbbi időben sokat beszéltek a bulgáriai zavargásokról, amelyek most a kormányválsággal is kapcsolóba hoznak, a bolgár távirati iroda szükségesnek látja konstatálni, hogy Bulgáriában egyáltalában sem tüntetés, sem összeütközés nem fordult elő. A vidéken állítólag előfordult véres összeütközések híret olyan emberek terjesztették, akiknek érdekükben áll, hogy a politikai köröket olyan irányban befolyásolják, hogy az ő pártjuk jusson a kormányra. Azokról a helyekről, ahol állítólag zavargások fordultak elő, táviratok érkeztek, amelyek azt mondják, hogy semmiféle rendzavarás nem történt és mindenütt nyugodtan várják a miniszterválság megoldását.

Ki a bűnös?

— Az osztrák képviselőházból. —

Budapest, január 31.

A szétoszláshoz közel álló Reichsrath képviselőháznak ma két ülése volt; az egyik, az estin, dolgozott valamiké: megszavazott egy törvényt, de a másik ülés örökig tartó petíció-olvasással és azon való meddő vitaközéssel telt el, hogy kik az okai a mai züllött politikai helyzetnek. Az egyik pártszónok azt mondta, hogy a kormány a bűnös, a másik a csehek szertelen nemzeti követeléseit okolta, a harmadik viszont a németeket vetett, mint akik vezérszerepet akarnak játszani, a negyedik meg a feudalizmust és klerikalizmust szidta. *Bűnös* van tehát elég, s az igazság az, a mivel a Heine-féle *Disputatio* végződik, hogy bizony *bűnös* ott valamennyi.

A két ülésről szóló távirati tudósításunk a következő:

Bécs, január 31.

A képviselőház mai ülése tizenkét óraker kezdődött. A karzat zsufolva volt, mert mindenki a minapi botrány folytatását várta. Az elnök körül számos jobb- és baloldali képviselő csoportosult, hogy a vizgálatról szóló elnöki jelentést jobban meghallhassák.

Fuchs elnök bejelenti, hogy a legutóbbi ülés eseményeire nézve beható vizgálatot indított, amelynek alapján konstatálta, hogy egy újságíró tapsolt és közbeszólt. Ez arra indította az elnököt, hogy ezt az újságíró megrojjja és fegyelmi büntetéssel sújtsa. Az elnök részrehajlás nélkül, őszinte meggyőződésből cselekedett, de nem hallgathatta el azon való sajnálkozását, hogy néhány képviselő az elnök és a rendfenntartók prerogatíváját bitorolva, olyan jogokat

nyomban elhatározza, hogy a szegény Veér Zoltán drámáját a maga neme alatt fogja színterhezadni, Imrefivel szövetségre lép és kedvese lesz a csábos Flammának, a modern drámák nagy alakítójának.

Mindez megtörténik. Zoltán darabját a *Bűn büntetése* címen előadják. Szerzőül Darmay György szerepel. Oriás hatás. György uszik a dícsőségben, noha Zoltán, az igazi szerző, *el és egyre egészségesebb lesz a György tulajdon házában, ahol ápolják.* A hírnév és Imrefi protekciója megszerzi Györgynek a képviselői mandátumot, de Imrefi egyik kopója, Szabáry, egyuttal kiszaglásza a diadalmas darab eredeti kéziratának egy pár impurumos részletét Veér Zoltán egykori háziasszonyánál, majd megkeríti és átadja principálisának ama vasszekrény kulcsát, ahol György gondosan őrizi az egész manuscritumot. Imrefi urék természetesen kilopják a becses leletet, hogy Györgyöt, ha kell, lesújtás vele. Most megtörténik az a különös eset, hogy Flamma, a bájos démon, minden meghívás nélkül betolakodik abba a házába, ahol Györgyön kívül György felesége, Anna is jelen van, aki előkelő asszonyság. Üdvözli György urat, mint képviselőt, voltaképpen pedig randevura hívja éjjelre, a lopott darab ötvenedik előadásá után. György megy, Anna sir s elmondja panaszát Veér Zoltánnak, egyuttal megjelöli a helyet, ahol a hűtlen férjét rajta lehetne kapni. A nemes Zoltán vállalkozik is erre. Miután anyai áldást kapott Annától, (mert a rekonvaleszcens költő és György leánya, Vilma, halálból megszerették egymást) megy a jövendőbeli após nyomában.

Harmadik felvonás: bakhanália Flamma lakásán. A színész (akiről azt mondják, hogy modern darabokban erlagadó) hosszadalmas, dagályos jelenetben, egy vidéki tragika pátoszával lobogtatja démoni szenvedélyét György előtt. Györgyöt szomorú sejtelmek bántják, de megy vacsorálni a meghívott díszes kompániával Flamma étkezőjébe. Most berobban Zoltán. Mindent tud,

gyakorolt, amelyek meg nem illetik. Az elnök reméli, hogy efféle esetek nem fognak többé ismétlődni.

Képviselői körökben szerzett információink szerint az a fegyelmi büntetés, amellyel Fuchs elnök *Penizeket*, a *Narodni Listy* levelezőjét sújtotta, abban áll, hogy négy hétre kizárta a képviselőházból.

Fölvetkezett ezután az interpellációk és kérvények felfolvasása, amely csaknem két óráhozszat tartott s az elnök be akarta rekeszteni az ülést, midőn a legközelebbi ülés napirendjének megállapítása körül élénk vita támad.

Gross (német haladópartí) újra fölveti Daszynski indítványát, amely szerint a szociáldemokratáknak a 14. §. eltörlésére vonatkozó sürgős indítványa azonnal tárgyalandó. Utána többen azzal a kérdéssel foglalkoztak, hogy ki az oka a mai parlamenti állapotoknak.

Kramar (ifju-cseh), akit a baloldal nagy lármával fogad, a németeket okolja, mert Ausztriában vezérszerepet akarnak játszani és azt hiszik, hogy Ausztria csak az ő vezetésük alatt állhat fenn.

Prade (német néppárti) a feudális nemességet támadja és azt mondja, hogy addig nem lesz munka a parlamentben, amíg a mostani feudális-kerlikális rendszer meg nem szűnik. A jelenlegi válságból nincs más kivezető út, mint egy hivatalnokminisztérium alakítása, amelynek Ausztria népei között törvényes állapotokat kell teremteni.

Schönerer ellenzi Daszynski indítványát és a miniszterek vád alá helyezéséről szóló sürgős indítványok tárgyalását inditványozza.

Fuchs elnök azt inditványozza, hogy a legközelebbi ülést ma este tartassák és a szolgák fizetéséről szóló törvényt tárgyalják.

Schönerer tiltakozik ez ellen és azt mondja, hogy tiltakozását csak akkor vonja vissza, ha a pénzügyminiszter kötelezi magát, hogy a szolgák fizetéséről szóló törvényt még február havában szentesíteti.

Kaiser és Gross pártjaink nevében kijelentik, hogy az elnök inditványa fölött való szavazás házszabályellenes lévén, nem vesznek részt benne.

A német baloldal erre kivonult a teremből, a Ház pedig elfogadta az elnök inditványát.

Az esti ülésnek azután egyetlen tárgya az urakházának ama határozata volt, hogy az állami szolgák fizetésének javításáról szóló törvény a kihirdetés napján lépjen érvénybe.

Hosszabb vita után, amelyben számos baloldali és a jobboldalnak is több tagja és a pénzügyminiszter is résztvett, a Ház 170 szavazattal 149 ellenében elfogadta a kisebbségnek azt az inditványát, hogy a törvény visszaható erővel, 1899. január 1-től kezdődő hatályal lépjen érvénybe. (Viharos tetszés és taps a baloldalon.)

Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

A bolgár fejedelemné meghalt.

Budapest, január 31.

Örömtüzekkel ünnepelte tegnap a bolgár főváros lakossága a kis Nadezsda hercegnőnek születését és ma gyászos némaság költözött *Ferdinánd* fejedelem székvárosába. Mint egy szófiai telegramm jelenti, *Mária Lujza* fejedelemasszony ma délelőtt tizenegy órakor *gyermekágyában meghalt*. A művelt világban mindenütt részvételjes megilletődéssel fogadják majd a fennkölt lelki asszonynak, *Ferdinánd* fejedelem legokosabb és leghűbb tanácsadójának szomorú halálát, aki egy boldog családi kört elhagyva bátor szívvel vállalkozott arra, hogy viselni segítse szíve választottjának Európa legnehezebb koronáját. E hivatását sokszor legtisztább érzelmeinek megtagadásával teljesítette s minden tettéből áldás fakadt a bolgár trónra és a bolgár nemzetre, amely vadsága mellett is rajongó hódolattal csüggött a szép fejedelemasszony nemes alakján.

Nincs két hete, hogy Bulgária lakossága szeretett fejedelemasszonyának 29-ik születésnapját ünnepelte, olyan bensőséggel, amelyhez semmi köze a hivatalos rendezetnek. A pármái hercegnek volt legidősebb leánya s Bourbon származását már arcának jellegzetes vonásai is elárulták. A család kedvence volt azért is, mert megszólalásig hasonlított hozzá Chambord gróf anyjának megörzött arcképe, 1893. április 8-ikán ment férjhez és 1894 január 18-ikán megajándékozta *Ferdinándot* és népet a trónörökösrel, Boris tirnovói herceggel. Lelkes örömtől visszhangzott az egész ország, csak az zavarta némiképpen, hogy az anya gyermekágyi lázba esett, amelyből a világ legelső orvosai kigyógyították. 1895. november 5-ikén megszületett a második gyermek is, a kis *Cyryll, Prszelav* hercege.

A két gyönyörű gyermek, férjének odaadó szeretete el tudta vele feledtetni a schwarzaui otthon boldogságát, bár a politika sokszor megzavarta csendes családi örömeit. Miatta megváltoztatták az alkotmányt az a részét, amely a fejedelem utódainak vallására vonatkozik s utóbb mégis a trónbiztonsága érdekében 1896. február 2-ikán orthodox hitre keresztelték idősebbik fiát. A buzgó római katolikus anyasokt szenvedett e miatt, de férje megadással és a keresztelés idejére elvonult kisebbik fiával anyósának ebenthali villájába. Akkortájt azt is beszéltek, hogy a fejedelemné elválkí férjétől, de ma már inkább hitellel talál az a verzió, hogy ő maga is inkább rábeszélte férjét a trónörökös áttérésére. Emlékezetes, hogy a pápa még egyházi áttökkel is fenyegette *Ferdinánd* fejedelemet, mire a fejedelemasszony atyjával *Róbert* pármái herceggel Rómába zárandokolt és a pápa előtt vezekelt fia hitehagyásáért. A fejedelemné később visszatért Szófiába, s a magas politika

kedvéért, amellyel a Bourbon-asszonyok mindig számot vetettek, ő is szívesen látta az arkimandritát gyermekei körül.

Nyugodalmass családi körben, szeretve népétől élt azontul *Mária Lujza* fejedelemasszony, de sok keserűséget okozott szívének a fejedelmi gárdának az a hitvány tisztje, aki uralkodónőjének becsületével akarta letörölni magáról a meggyilkolt *Simon* Anna vétét. A gazember megkapta a megérdemelt büntetést és attól kezdve vidámabb lett az élet a szófiai palotában.

Magyarországon sokszor megfordult a bolgár fejedelemné; minden év nyarán fel szokta keresni gyermekeivel sógorának, *Fülöp* kóburgi hercegnek szentantali kastélyát s nagyon jól érezte ott magát. A mult nyáron *Tátraújváros*ban megfordult, ahol gyermekeivel együtt *József* főhercegnek villájában lakott. Azzal távozott el a nyaraló gondnokától, hogy jövőre hosszabb ideig lesz vendége. Viruló egészséggel örvendett mindig, sejtette-e, hogy legtisztább örömforrása lesz korai vége. A bolgárok ószintén megfogják gyászólni váratlan elhunytát, nemcsak azért is, mert 500 év óta első fejedelemasszonyuk volt, de azért is, mert feltalálták benne a nemzeti királyné eszményi vonásait.

Szófia, január 31.

A fejedelemasszony már *Boris* herceg születése óta folytonosan betegeskedett. Szervezetét erősen meglátozta a malária, lesoványodott, arca mindig sápadt volt. Üdülésre *Nizzába* utazott, ahonnan látszólag teljes jó egészségben a Bécs közepében levő *Ebenthalba* ment. A szófiai klíma nagyon ártalmas volt a különben is gyöngye szervezetére, mert valahányszor hosszabb ideig maradt a bolgár fővárosban, mindig rosszul érezte magát s ezért amikor csak lehetett, a *schwarzaui* kastélyba küldötte a fejedelem. *Mária Lujza* sohasem utazott el gyermekei nélkül, akiket imádoott. Gyakran látták őt, amint a *schwarzaui* park fővényében, vagy a szalonban a földön játszadozott velük.

Az utolsó időben szemlátomást fogyott és rosszabbul lett a fejedelemasszony. Négy hónap előtt még *Ebenthalban* volt. Már akkor meglátozott rajta, hogy nehéz beteg. Arca viaszszárga, tekintete fáradt, révedező volt. Február közepére várták a lebetegedését s azért hazauazott Szófiába. Két hét előtt jelentkeztek először az influenza-tünetek s attól fogva az orvosok az életéért kezdtek aggodni; féltek, hogy a szülés korábban fog bekövetkezni; látták előre, hogy ha nem sikerül az influenzát elhárítani, akkor a betegség katasztrófára vezethet. Mikor aztán a tüdőgyulladás is fellépett, elveszettnek tartották a fejedelemasszonyt. Az erje napról-napra csökkenett, nehezen lélegzett, gyakran el-elfuladt. Ekkor a kezelőorvosok elhívták Bécsből *Neusser* udvari tanácsost és dr. *Herzfeldet*, akik máskor is kezelték a hercegnét. De segítségről szó sem lehetett. A szülés után annyira elgyöngyült, hogy az agónia is beállott; a lélegzete elakadt, apáthiába esett és aztán már csak egyszer volt eszméletlen. Ujszületett gyermekét kívánta látni. Mire odavitték, már megint elájult a fejedelemasszony. Husz óra mulva kisenvedett. Az orvosok *tüdővízenyőt* állapítottak meg a halál közvetlen okául.

A fejedelemasszony halála fájdalmasan sújtotta a lakosságot, amely bálványozta a hercegnét. *Mária Lujza* hamar megnyerte a bolgár nép rokonszenvét azzal, hogy megtanulta a nyelvet és nyilvános alkalomkor mindig bolgáruul beszélt.

Atyjától, a pármái hercegtől, évenként *negyedmillió* frankot kapott. Ezt az összeget az utolsó souig kórházaknak, árvaházaknak, betegeknek és árvagyermeknek osztogatta ki.

Emlékezetes, hogy a pármái herceg nagyon ellenezte leányának a bolgár fejedelemmel való házasságát. *Klementina* hercegnőnek sikerült aztán megtörni az ellenszegülést. A pármái herceget *Ferdinánd* fejedelem azzal nyugtatta meg, hogy születendő gyermekeit az anyuk vallására fogja kereszteltetni. A mikor aztán *Stambulban* megváltoztatta az alkotmányt a trónörökös vallására vonatkozó paragrafusát, a herceg beleegyezett a házasságba. *Boris* hercegnek az orthodox hitre való áttérésük előidézték a viszony a pármái herceg és a fejedelem között, sőt *Mária Lujza* is annyira megnehezített érte, hogy a bolgár udvar körében választás beszéltek. Azóta a fejedelmi pár boldog egyetértésben él. (N. W. T.)

Szófia, január 31.

A bolgár távirati ügynökség jelenti: *Mária Lujza* fejedelemné ma, 24 órával *Nadezsda* hercegnő születése után meghalt. Az udvari orvosok a fejedelemné halálát *influenzájának* tulajdonítják, amelyhez keletkezőféiben levő *tüdőgyulladás* járult. A fejedelemné halálának a híre nagy megdöbbenést keltett a lakosság körében. A város minden házában fekete zászló leng.

Benn volt a színházban és látta a darabját. A meglapított költő dicsvágya haborog benne, de *Vilmára*, *Annára* és arra gondol, hogy a gaz lyrico-dramatico zsvány az apósa lesz. „El nagyragyágás!” kiált föl és hivatja *Györgyöt*. *György* nem akar hazamenni, dacol. *Zoltán* a nagy slágeret kivágja, szemére lobbantja zsványosságát, de hajlandó megbocsátani a porban vonaglóknak, ha rögtön visszatér a feleségéhez. *György* indul és az utjába áll, dühöngő *Flammára* kezét emel. *Imrefi* közbe lép és a fényes társaság előtt felkiált: — *Ez az ur tolvaj! Az ünnepelt drámát Veér Zoltán írta! Itt a kézirát!* — Nagy fölháborodás. Erre *Veér Zoltán* előlép: — *Imrefi ur téved! A Bün büntetését Darmay György írta! Nekem híhetnek. Veér Zoltán vagyok!* — *György* rágalmozó hazugnak nevezi *Imrefit* és a gavallér szerkesztő nyomban fegyveres elégtételt kér, amit *Darmay* elfogad. Még az éjjel megverekesznek kardra egy lakatlan pavilon terrorsán és *Györgyöt* halálra sebesítve viszik haza, ahol (miután *Zoltánra* és *Vilmára* ő is ráadta atyai áldását) meghal *Anna* és — *Flamma* karjai közt. Mert ez a csodálatos hölgy még ebben az órában is oda mert tola-kodni a törvényes hitves mellé, mintha erős marku inasok nem is volnának egy előkelő uri házban.

Ebben a pályaműben szinte kaotikusan forrong az igazi erő és a frázisgyártó dagály, a darabírás nemesebb passziója és a tulzásokba tévedő izléstelenység, a modern szellem és a régi romantika, szörnveteg jellegeivel, bombasztikus monológjaival.

Hogy valakit a dicsvágy olyan gatszagra vihessen, amilyet *Darmay* cselekszik, az érthető, de hogy valaki ilyen gatszágot a szerző életében, sőt szomszédságában kövessen el, ez tulmegy a józan ész, tulmegy a lehetőség legmesszebb határán. Akárhogy titkolóznak is a gyógyuló *Zoltán* előtt, de ha *Zoltán* él, ha egészséges annyira helyre áll, hogy már hintázzik a kertben és csokolózik *Vilmával*, egy szép nap mégis kimegy

az utcára és akkor mindent megtud. — Ezen a szarvashiban csak egy segíthetne a szerző, ha *Darmay* a beteg költőt elutaztatná valahová *Algirba* vagy *Kairóba*, onnan ál-hír érkeznék *Zoltán* haláláról és *Darmay* ebben a halában bizva követné el a darab-sikkasztást.

Hallatlan dolog az is, hogy *Imrefi* őli meg lovagias mérközésben *Darmayt*. — *Imrefi*, akinek a *hamis váltóját* *Darmay* állandóan magánál tartogatta. *Imrefi* leleplezésére minden más ember a hamis váltó történetét vágná ki tromf gyanút. Ilyen aljas fráterrel nem lovagiaszkodunk s egyáltalán bosszantón érthetetlen, hogy *Darmay* a kezében levő bizonyítékkal miért nem teszi erkölcsi halottá ezt az utálatos, szájas gazembert mindjárt az *Oktávia* lerántása után. Nem! Csak a vad romantika dolgozik ilyen abszurd és abszolút gazemberekkel. A szerző úgy reparálhatná a dolgot, hogy *Imrefi* alakjából az aljasan bünös, diskvalifikáló vonásokat kigyomlássa és csak irigy, alattomos barát-nak tünteti föl, aki régi sérelmek miatt *Darmay* megrottására tör. — *Flamma* pözöl, dagályos, vidéki primadonnás alakján is gyököresen kellene változtatni. *Anna* házához való tola-kodása tulmegy minden arcátlanyságon. Változtatni, enyhíteni kellene a magyar sajtó ellen intézett durva és igazságtalan szatírán és ki kellene törölni a darab létét, különösen a prózába rejtett, kissé megcsontított, de minduntalan csengeni kezdő dagályos jambusokat. (Az ember azt híhetné, hogy ez a dráma annak előtte már futott az *Akadémianak* valamelyik verses pályázatán.)

Mivel a bírálók a kismélet öt pályaműt közt sem találtak jutalmazásra érdemelt akár magasabb irodalmi érték, akár a szinpadai siker szempontjából, (a pályázat kizűzője első sorban ezt tartotta szem előtt) abban állapodtak meg, hogy a kétezer koronás jutalmat ezuttal nem adják ki és a pályadíj újra kizűzését hozzák javaslatba.

Ferdinánd fejedelemet egészen megtörte a csapás. A fejedelmi palotát kora reggel óta siró néptömeg veszi körül. A palota környékén zárva vannak a boltok. Senki sem törődik a miniszterválsággal.

Szófia, január 31.

Mária Luiza fejedelemasszony tegnap este óta agóniában fekszik, de állapota nem jutott a nyilvánosság tudomására. Ma reggel a fejedelemasszonyt, midőn ántudatnál volt, ellátták a halotti szentségekkel és azután gyermekeit bocsátották hozzá bucsuzásra. A fejedelemasszony délelőtt 11 óra 5 perckor hunyt el. A fejedelem nem távozott egy percre sem a beteg ágya mellől és maga alkalmazta az inhalációkat és injekciókat. Az újszülött hercegnőt katolikus rítus szerint szükség-keresztelés után Klementina névre keresztelték. A lakosság mélyen gyászolja a jótékony fejedelemasszonyt. A temetés iránt még nem intézkedtek.

Bécs, január 31.

A fejedelemasszony elhunytáról az első távirati jelentés délután egy órakor érkezett a bécsi bolgár diplomáciai ügynökséghez. A francia szövegű távirat Firmagiev diplomáciai ügyvivőnek szólt:

Ő királyi fensége Mária Luiza hercegnő, Bulgária fejedelemasszonya ma délelőtt tizenegy óra husz perckor meghalt.

Este hét óráig aztán nem jött semmi hír Szófiából. A szomorú jelentés nem volt váratlan, mert tudták, hogy a fejedelemné influenzában súlyosan megbetegedett még a családi örökök előtt. A szülés után baja még rosszabbra fordult és tüdőgyulladás komplikálódott. Attól a pillanattól fogva aggasztó volt az állapota.

Ferenc József királyt és a külügyminisztériumot szintén táviratilag értesítették a fejedelemasszony elhunytáról.

A temetés szombaton lesz. A fejedelemasszonyt egy új mauzoleumban fogják örök nyugalomra helyezni. A bécsi Concordia-vállalat rendezi a temetést és holnap reggel indítja utnak embereit Szófiába. Magukkal viszik a kettős koporsót is, amely alpakából készült, pompás bronce-faragványokkal, arany- és ezüsttel díszítve. A koporsó valóságos műremek.

Tegnap volt öt esztendője, hogy a fejedelemasszony a világra hozta a trónörökös.

A bolgár udvar köréből táviratozzák a *Neues Wiener Tagblatt*nak:

Bécs, január 31.

Amint a halál híre ideérkezett, azonnal értesítették ő felségét és Goluchowski külügyminisztert. A fejedelemnének külön mauzoleumot építenek. A temetés nagy gyászpompával fog végbemenni és a bécsi Concordia temetkezési vállalat fogja rendezni. A személyzet már holnap Szófiába utazik.

A revízió.

Budapest, január 31.

A francia képviselőház tegnapi határozata értelmében ma már össze is ült a büntetőügyi bizottság, amelyhez a kormány által tegnap benyújtott revíziós törvényjavaslatot utasították. A javaslatnak a bizottsághoz utasítása igazában a kormány kudarcát jelenti, mert Dupuy miniszterelnök és Lebrét igazságügyminiszter eredetileg azt akarta, hogy a képviselőház azonnal tárgyalja a javaslatot; de a republikánus pártok, monarchikus és nacionalista meglepésektől tartva tanácskozássra gyűltek össze és elhatározták, hogy ellenzik fogják a kormány kívánását. Így történt azután, hogy a ház tegnapi ülésén Lebrét maga kérte az állandó büntetőügyi bizottsághoz való utasítást. Hogy azonban mégis mihamarabb törvénynyé váljék a javaslat, a bizottság sietve fogott hozzá a tanácskozáshoz.

Erről és egyébéről szóló távirataink a következők:

Páris, január 31.

A képviselőház büntetőügyi bizottsága, melyhez a revízió ügyében tegnap benyújtott törvényjavaslatot utasították, ma délután össze ült. Lebrét igazságügyi miniszter átadta a bizottságnak a Mazeau elnök s Darest és Voisin bírák által vezetett vizsgálóra vonatkozó iratokat. A bizottság, mielőtt az iratok megvizsgálásához fogott, elhatározta a teljes titoktartást, minden egyes vizsgálati iratra nézve mindaddig, míg a törvényjavaslat dolgában és a vizsgálát eredményének közzététele tekintetében nem dönt. A bizottság minden ülés után a nyilvánosságnak szánt hivatalos jegyzőkönyvet fog szerkeszteni. Lebrét igazságügyminiszter eltávozás után, a bizottság azonnal megkezdte az iratok vizsgálatát.

Páris, január 31.

Mazeau, a semmitűzők első elnöke egy újságíróknak, aki a közvélemény megnyugtatójának szükségességét hangoztatta, azt mondotta, hogy *türelemmel kell lenni. Arra készülnek most, hogy*

a vizsgáló-bizottság három tagjának véleményét nyilvánosságra hozzák. Ez a közlés *meg fogja nyugtatni a közvéleményt. A képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat, amely szerint a revízió a büntetőtanácsról elvendő, a vizsgáló bizottság egyhangú véleményének eredménye.*

Köln, január 31.

A *Kölnische Zeitung* azt írja, hogy a francia képviselőházban tegnap előterjesztett törvényjavaslat azt jelenti, hogy a *semmitűzők minden körülmények között köteles a Dreyfus-ügyet új katonai bírósághoz utasítani, holott az eddigi revízió-szabályok szerint a semmitűzőknek jogában állott a katonai bíróság eljárását megsemmisíteni és Dreyfust fölmenteni anélkül, hogy új katonai törvényszék elé állítanák.*

Páris, január 31.

A semmitűzők büntetőtanácsa ma kihallgatta Hanotaux volt külügyminisztert.

Páris, január 31.

A kamara folyosóján Rouvier kijelentette, hogy szavahihető képviselőtársaitól hallotta, hogy Mazeau jelentésének nincs semmi jelentősége. Cocheray ellenben azt állítja, hogy a jelentés valószínűleg fontos dolgokat tartalmaz, amelyek a kamara bizottságának figyelmére méltók. Azt beszélik, hogy eleinte a bizottságnak öt tagja a javaslat mellett és hat ellene foglalt állást. Mint-hogy azonban egy tag véleményét megváltoztatta, most már a többség a javaslat mellett van. Azt hiszik, hogy a bizottság jelentését nem fogja péntek előtt előterjeszteni és hogy a tárgyalás a kamarában jövő hétfőn lesz.

HIREK.

Budapest, január 31.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én új előfzetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfzetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Ujjonnan belépő előfzetőinknek teljesen díjtalanul megküldjük a Budapesti Napló almanachjának most megjelent (január—február—márciusi) első kötetét, amelyet még ebben az esztendőben három kötet fog követni.

— Erzsébet királyné emléke. Genfből táviratozzák nekünk, hogy ott egy bizottság gyűlést indított egy emlékműre, amelyet a megboldogult Erzsébet császárné és királyné emlékére Montreuxben szándékoznak emelni.

— Seefried báró birtoka. Znaimból jelentik, hogy báró Seefried és felesége, a király unokája meg fogják vásárolni a frain-i morva uradalmat, amely most Stadniczik grófné tulajdona. A birtok terjedelme 5644 hektár. Az uradalom jobbára erdőszékből áll és nagyon bővelkedik vadban. Rudolf trónörökös előtt tizenegy esztendővel alakozott a birtokra, de akkor oly nagy árt követeltek érte, hogy az alkuból semmi sem lett.

— Kitérítés. A király Vinski Ignác címzetes apátnak és a zenggi székesapátlan nagyprépostjának, sok évi buzgó tevékenysége elismerésül a III. osztályú vaskoronarendet adományozta.

— Adomány. Szujánszky Antal esztergomi nagyprépost, az ismert katolikus költő, kétszáz forintot adományozott a katolikus hírlapírók országos Pázmán-Egyesületének.

— Henrik herceg hazatérése. Kölnből táviratozzák, hogy Henrik porosz herceg és felesége április elején utaznak vissza Sanghaiból Németországba. A hercegi pár Japánba is el akart utazni, de erről az utasaslól lemondott, mert a japáni kormány állítólag écsereire adta, hogy nem állhat jót az ő személyi biztonságukért.

— Sirkötőháza a Mátyás-templom. A Mátyás-templom renoválási munkálatainak egy nagyon régi sirkötőháza talált annak idején. A márványablak megőrizték, mint amely egyike a legregibebeknek. A tábla 1404-ből való s Michna G. várbeli nemes ember emlékére készült, akit a Mátyás-templomban temettek el. A címeres lap sértetlen. A 2 méter magas, háromnegyed méter széles. Középmezőjén ferde címerpajzs látható, benne ágaskodó oroszlánnal s három törött polyval. Felirata latinnyelvű. A sirkötő a napokban helyezték el a Mátyás-templomnak a Halászbástya felé néző külső falán.

— Adományok. A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete újabban a következő adományokat kapta: Berczik Árpádtól (A Himfy dalai első előadásának szerzői tantiémeje) 273 ft 89 kr. Birnbaum Imre és neje 25 ft. Zeyk Gábor országgyűlési képviselő 10 ft. A Protestáns-bál rendező-bizottsága 15 ft. Az asztalos ipartestület bálbizottsága 30 ft. A magyar gazdaságyok országos egyesülete 15 ft. A Juvistából rendező-bizottsága 50 ft. A fűszerkereskedők egyesületének bálbizottsága 25 ft. Lóday Lajos országgyűlési képviselő 5 ft. Mindezekért az adományokért hálás köszönetet mond a Nyugdíjintézet igazgatósága.

— Bismarck sirja. Az egységes Németország megalapításának hamvai nem sokára ott fognak nyugodni, ahol az elhunyt kancellár pihenni vágyott. Maga írta meg a végrendeletében, hova temessék, ha elköltözik erről az árnyékvilágról.

Halálom esetére — írta az 1896. június 15-én kelt végrendeletben — a következőket rendelem:

Tul a vasuton, a mélyut nyugati oldalán, a magas szántóföld sarkán temessenek el. Sírfeleiratot ezt óhajtom:

Bismarck herceg, született 1815. április 1-én, meghalt . . .
ezzel a pótlással:

Hűséges, német szolgálója I. Vilmos császárnak.

A végrendeletnek ezt a részét nem tették közzé mindjárt, hogy elejét vegyék a talakodásnak. Csak most került nyilvánosságra a kancellár utolsó akaratára, a mikor már csaknem készen áll a díszes mauzoleum, ahol örök álmát fogja aludni a vaskancellár. A mauzoleum külső falai már készen vannak, most a belsején dolgoznak, tavaszra pedig elkészülnek a díszítéssel is. A sírkápolna, ahogy Herbert herceg a mauzoleumot nevezi, egyszerű román stílusban épült és a mögötte elterülő erdővel festeni való kép. A falak vastagok, erősek, mintha idők végezetéig akarnák hirdetni a vaskancellár emlékét. A helyet, a hol a kápolna áll, Bismarck mindig szerette. Utolsó éveiben is örömet töltött ott néhány órát. — Minden fa jó ismerősöm, — szokta gyakran mondani. Anyira szerette azt a helyet, hogy a felesége számára évekkel ezelőt kényelmes utat készíttetett és a magaslaton padot állíttatott fel, amely még most is ott van. Ha maga a kancellár nem kívánta volna, hogy oda temessék, keresve sem lehetett volna haló pora számára megfelelőbb nyugvóhelyet találni annál a helynél, amelyről ő maga mondta:

— Itt még élek egy kicsit, itt még halom a vasutat.

— A Ház a jövő itélőszéke előtt. A mai parlamenti helyzet hál' Istennek olyan speciális valami, hogy remélhetőleg nem ismétlődik egybamar. Ilyent egy század méhe csak egyet kettőt szülhet, mert tulságosan csunya képe lenne a századnak, ha sokszor megismétlődne a botrány. Jobb ezt pácban eltenni a jövődönnek, amint hogy ma meg is eszelekedte ezt — egy élelmes fotográfus, aki hirtelenében lekapta a tisztelt Házat abban a történelmi pillanatban, amikor valami és vagy voltaképpen miatt kerék felőrat vesztegetett el az ország drága idejéből. A Ház lehetőleg barátságos képet vágott. Se Bánffy, se Polónyi nem volt a teremben.

— Wodlauer Fülöp halála. Vászárhelyi Wodlauer Fülöp váratlan elhunyt a mély részvételt keltett a fővárosban. A megboldogult ravatalt ma állították föl a Sarkantus-utca 3. sz. a. levő gyászházban. A gyászoló családnál a politikai, író és művészvilág sok kitünőségese fejezte ki részvétét. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak a fájdalom alanya alatt megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb atya, após, nagyapja, testvére és rokon Vászárhelyi Wodlauer Fülöp császári és királyi udvari könyvtároskudó, nyomdatudajdonos és lapkiadó, Budapest székes főváros törvényhatósági bizottsági tagja, a magyar iskola-egyesület által alapított „Andrássy-érem” tulajdonosa, tevékeny és áldásos életének 78-ik évében, hosszas szenvedés után f. évi január hó 30-án elhunyt, a megboldogult egész életét, fáradhatatlan munkásságát, a nemzeti közművelődésnek és a jótékonyknak szentelte. Gyermekei és rokonai a legodaadóbb és leggyöngébb szerető atyát és rokont gyászolják benne. A drága halott földi maradványait február hó 1-én, szerdán d. u. 3 órakor fogják a Sarkantus-utca 3-ik sz. a. gyászházban a Kerepesi-út mellett levő izr. temetőben, a családi sírban örök nyugalomra helyezni. Budapesten, 1899. január hó 30-án. Legyen áldott emléke!

— Vilmos császár humora. Vilmos császárról, negyvenedik születésnapja ötletéből, sok apró történetet és adomát elevenítenek fel mostanában a német lapok. Ezek között van a következő adoma is: Vilmos császár 1896-ban Dietze tanácsos birtokán, Barbyban (Magdeburg mellett) vadászgatott. Ott volt Hagemann lipsei ügyvéd is. Este szkatot játszottak. Az ügyvédnek irtózatos peckje volt. Vagy 20 márkája uszott el a kártyán.

— Hiszen itt valóságos rablók közé jutottam! — kiáltott fel végre dühösen.

Az egész társaság kacagott. Legjobban nevetett a császár.

Esztendőre megint Dietze vendége volt a császár és ott volt Hagemann is. Amint a császár megpillantotta az ügyvédet, odament hozzá és egy mellitűnek való gyémántokba foglalt 20 márkás aranyat adott át neki ezekkel a szavakkal:

— Ezt a rablók adják vissza önnek!

Azt mondják, hogy ez az ajándék elfeledtette a lipsei prókátorral a horribilis veszteséget.

— Házasság. Mindszenti Hírkő Béla a napokban jegyezte el Monoron Fuchs Olga kisasszonyt.

— Fatügyi Szemle. Az erdőgazdaság, fatermelés, fakereskedelem, ipar és a fakivittel érdeket szolgálja a *Fatügyi Szemle*, amelynek most jelent meg dus tartalommal a 2-ik száma.

— **Az öreglegény boltja.** Hihetetlen és mégis igaz, hogy a gombkötő mesterséggel is lehet vagyont szerezni. Elő ember Cziriák Gyula, aki harmincegy esztendő gombkötés után csinos kis vagyont szerzett össze magának — hát bizonyíthatja a dolgot, ha netalán kételkednék benne valaki. Mivelhogy azonban idáig nehéz fölvergődni a szegény embernek, akinek nincs pénze a sok mindenféle masinára, a Cziriák uram első legénye, bizonyos Négyessy Gyula nevezett ember, aki már tizennyolc esztendő óta szolgálja becsülettel Cziriák urat, arra határozta magát, hogy valami kis biztos állásért folyomodik a városhoz. Be is állított a gazdájához bizonyítványért, amivel a tisztességéről tegyen tanúságot a pályázatban. Cziriák uram pedig azt mondta neki, hogy jöjjön vasárnap. Majd beszélnek a dologról. Munkás ember ilyenkor ér rá leginkább arra, hogy kibeszélje magát.

Vasárnap délelőtt a saját uri szobájában székek és egy pohár jóféle pálinkával kínálta meg a feketébe öltözött öreg legényt s azt mondta neki:

— Kedves barátom, én másképpen akarok gondoskodni a maga jövődjéről. Maga tizennyolc esztendőig becsületesen szolgált engem, segített nekem abban, hogy vénségomra nyugalmamba menjek, hát vegye hasznát a munkájának. Vegye át az üzletet.

— Nincs nekem kérem semmi pénzem.
— Nem is kell. Magának adom ingyen géppel, felszereléssel meg a kuncsaftokkal együtt. Segítse meg aztán a jó Isten magát is.

S ugy is történt meg az eset. Az öreg Cziriák gazdának állította be az első legényt a műhelybe meg a boltba. Hogy hirtelenében zavarba ne jöjjön, kifizette előre a félesztendei házbért s apró költségekre háromszáz pengőt hagyott a pénztárban. És azzal elment haza, mint aki jól elvégezte a dolgát.

(Istenem! Oly szép ez a történet, hogy holnap meg még találják cafolni.)

— **Bismarck pöre.** Az elhunyt vaskancellárnak egy pöre dől el ma a *königsbergi* törvényszék előtt. Igen tanulságos pör, amelyen okulhatnak azok a principálok, akik a fizetésemelést ígérk, de meg nem adják. *Bismarck* herceg is ígért *Lange* főhercegnak fizetésemelést, de nem adta meg neki. *Lange* nem érte be a szép szóval, hanem bepörfölte a herceget. Az exkancellár már rég a földben porlad, de a pör csak folyt tovább. *Bismarck* herceg helyébe fia, *Vilmos* gróf lépett és most ő ellene folyt a pör. Ma végre befejeződött. A törvényszék még a hercegnak megítélte az esküt a felperes hátrányára és ezt az esküt — mint Berlinből jelentik — ma tette le gróf *Bismarck* Vilmos. Ezzel meg is nyerte a pört. A törvényszék *Langét* keresetével elutasította.

Morál: A fizetésemelést elég megígérni is.

— **A gunyos eszkimók.** Egy francia utazó, aki mostanában tért haza Európa északi vidékein tett nagy utjáról, nagyra van egy furesa főfedezésével. „Az eszkimók — írja egy francia lapban — minden hatóság nélkül élnek. Nincs rendőrségük, nincs törvényszékük. Ha egy eszkimót megsért egy másik eszkimó, nem verekszik meg vele, hanem hazasiet, tollat ragad és gunyos dalt ír ellenfelére. Ellenfele is hazasiet, ugyanezek tollat ragad, ő is megírja gunydalát s aztán egy nyilvános helyen mind a ketten előadják szerzeményeiket. Amelyik jobban megnevetette ellenfelét, az a győztes.” — Ezt a lehető legnagyobb komolysággal adja elő az utazó, talán éppen ugyanaz, aki Magyarországról azt írta, hogy itt a cigányok a fán laknak s onnan hegedülnek le minden hajnalban. Mert az kissé nehezen hihető dolog, hogy ha egy eszkimó megöklözi és meggyomorzza a másikat, fejét alkalmas helyen bevérten, ez azonnal hazasiet és szatírát ír, miután bekötözték a fejét. Egyébként országnak szép ország az olyan, ahol a pof nem egyéb, mint tragédia dalban elbeszélve, s ahol minden verekedés zenével végződik. S mivel amilyen nehéz a bevett feji eszkimónak szatírát írni, éppoly nehéz nekünk ez utazóról szatírát nem írni, álljon itt e rövidke eszkimó-párbeszéd a fenti recept szerint:

Az eszkimó: Te gazember!

A másik: Nyomorult!

Az egyik: Megállj csak! (meggyomorzza.)

A másik: Nesze! (fejbeüti.)

Az egyik: Most pedig, dalra fel!

A másik: Fel, dalra!

(*Dalolnak.*)

— **Tisztelgés.** A detektívtillet ma tisztelgett *Szombatházy* Albert rendőrtanácsos detektívőrnöknel abból az alkalomból, hogy a királyi a *Ferenc József*-reid lovagkeresztjével tüntette ki. Az üdvözlő beszédet *Jeszenszky* Gellért detektívőrfelügyelő tartotta,

és megemlékezett a testület veterán tagjáról, *Horváth* Péter detektívől is, akit a királyi a koronás érdemkeresztal tüntetett ki. A rendőrtanácsos meghatóttan mondott köszönetet a megemlékezésért, s kijelentette, hogy a kitüntetés a testület kitüntetése is, azért további összetartásra, együtt munkálkodásra kérte a testület tagjait.

— **Országos Ipartanács.** Az ujonnan szervezett *Országos Ipartanács* ma délután 6 órakor tartotta első ülését a kereskedelmi miniszteriumban báró *Dániel* Ernő kereskedelemügyi miniszter elnöklése alatt. Ott voltak: *Schmidt* József államtitkár, *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, *Lukács* Béla, *Mattekovics* Sándor, *Lánczy* Leo, *Weisz* Berthold, *Wolfer* Tivadar országgyűlési képviselő, *Popovics*, *Szalmáry*, *Kilényi*, *Tichtl*, *Jekelfalussy* és *Wagner* miniszteri tanácsosok, *Bartók* osztagtanácsos, a kereskedelmi és iparkamarák kiküldött ei stb. Az ülést báró *Dániel* Ernő kereskedelemügyi miniszter hosszabb beszéddel nyitotta meg, amelyben megjelölte az Országos Ipartanács feladatait.

Ezek közt elodázhatatlan a *kisipar rendszeres felkarolása* és az erre szolgáló eszközök megállapítása; szükséges az egyes iparágak helyzetének alapos és részletes felvétele. Elő kell készíteni ezt az anyagot arra az időre, midőn lejárnak a monarchiának a külföldi államok leg többjével fennálló kereskedelmi szerződésai, hogy akkor pozitív adatokra lehessen támaszkodni.

Foglalkoznia kell az ipari termelés két legfontosabb anyagának, a szénnek és a vasnak kérdésével, amelyeknek méltányos vagy magas ára a legfőbb iparág versenyképességét befolyásolja és tárgyálnia kell már legközelebb az iparnak nyújtandó állami kezdemények kérdéséről, amennyire az erre vonatkozó törvény hatálya lejáróban van s hazai iparunk ezt a támogatást még korantsem nélkülözheti. Targyalni kell továbbá a hazai gyárak számára nevelendő magyar műszaki kar és magyar munkástörzsképzésének kérdését, megoldásra vár az építő ipar szabályozásának kérdése és az ipari kísérletek ügye; előtérbe fog lépni előbb-utóbb az *ipartörvény revíziója* és a kereskedelmi iparkamarák reformja is, melyek körültekintő gondosságot és alapos előkészítést igényelnek.

Munkaszédelmi tekintetben első helyen áll a munkaszédelmizsika szervezése. Amelyet meg kell oldani, hogy hozzá lehessen fogni a *beleszabóztatás*, majd pedig esetleg a *rokkant- és agyortbiztosítás* kérdéséhez; az ipartörvény revíziójához elő kell készíteni a gyermek és munkaszabályozását, foglalkozni kell a betegsegélyezési törvény eszleges revíziójának kérdésével is: mind oly kérdések, melyek ugy a munkaszédelmi, mint az ipari érdekeket nagyon közelről érintik. De nem hagyhatók ki a tárgyalások keretéből a *munkaközvetítő intézmények* sem, amelyek révén a munkások közvetlen anyagi érdekei is istápolhatnak.

A miniszter mindezekkel a kérdésekkel foglalkozni kíván a jövőben is és mindezekben, valamint a felmerülő más elvi kérdésekben is, amelyek az adminisztrációból folynak, ki fogja kérni az országos ipartanács véleményét.

Wekerle Sándor, az országos ipartanács elnöke, az összes tanácsotagok nevében köszönetet mond a miniszternek az országos ipartanács megalakításáért és imént elhangzott beszédeért. Azon nézetben van, hogy magának a tanácsnak jelenlegi alakjában tágabokbóli szervezete már biztosítja a tanács sikeres működésének. Az új szervezet szerint a tanács nem csupán véleményező közeg lesz, hanem hivatalra van kezdeményezni, ami biztosítani fogja számára azt, hogy a gyakorlat emberei tevékenységét iránt állandó érdeklődéssel fognak viseltetni.

Ezután tárgyalásra került a napirend első pontja: *A munkaközvetítő szünetek.* *Szerényi* József miniszteri osztálytanácsos, előadó ismertette az országos ipartanács előkészítő bizottságának idevágó javaslatát, mely szerint kimondandó, hogy az ipartanács szükségessé tartja, hogy az ipartörvény ama rendelkezése, hogy a gyári munkásoknál délelőtt és délután fél-fél órai munkaszünet engedendő, ne alkalmaztassék a gyakorlatban mereven; de konkrét esetekben oda kell hatni, hogy a munkaközvetítő szünetek akként állapíttassanak meg, hogy a munkások egyhuzamban tulhosszu foglalkoztatás által ne zsákmanoyitassanak ki, feltéve, hogy e megállapodások humanitarius vagy magasabb állami érdekekbe ütköznek.

Az ipartanács az előkészítő-bizottság e javaslatát egyhangulag elfogadta.

A napirend második pontja volt a „munkaközvetítés”. *Szerényi* József előadó röviden ismertette a kérdés előzményeit. A tanács pontonként tárgyalta azokat az alapelveket, melyeket a munkásügyi bizottság javaslata alapján az előkészítő-bizottság az országos ipartanács ülése elől terjesztett és azokat lényegtelen módosításokkal elfogadta. Azután a miniszter köszönetet mondott a tagoknak megjelenésükért s az ülést berokszította.

— **Krivány Aradra érkezett.** Krivány János ma friss egészséggel Aradra érkezett. Hogy friss egészséggel, azt nem mi konstatáljuk innen Budapestről, hanem az a tömeg nézte nagy haraggal, amely az állomáson várta s amely ez idő szegrint potadóban fizeti meg azt a sok drága pezsgőt, amit a derék pénztáros élete fénykorában megivott. Most persze legalább annyi elégtételt elvártak volna ettől a cimeres gazembertől, hogy összerokskadt légyen a büne sulya alatt, mint a hogy ez a *Velencei rémes éj* című regényben olvasható. A különlegesen nagy rabot maga *Dessewffy* fogházfelügyelő várta a perronon s karofogva vitte a kocsiig. A nép ezzel az uri bánásmóddal se igen rokkszenvezett. Azt kiabálták, hogy gyalog kell végig vinni a városon, hogy szegyelje el magát. Egyelőre még ur marad különben a börtönben is Krivány János. A maga kosztját eszi s megtartja a tisztos polgári ruháját.

— **Letört korona.** A főváros mulatóiban jól ismerték báró *Holm von Holmsdorf* Eduárdot, szörta a pénz és fogyasztotta a pezsgőt a legnagyobb mértékben. Történt azután a mult héten, hogy a báró ur az *Aranyas* fogadóban el akart emelni egy téli kabátot és a báró korona ettől fogva — letört. A rendőrség ma megállapította, hogy a báró urnak *Roth* József a valódi neve, *Waldmühlbachban* (Baden) született, huszvéves szobráz és lopás miatt már két és fél évi fegyházat ült. Legutóbb *Landsbergben* katonáskodott, ahonnan január 9-én megszökött. A mulatókban olykor fizetett, de olykor ékszereket, vagy zálogcédulákat adott át a költségek kiegyenlítésére. Valószínű, hogy ezeket is szélhámoskodásai révén szerezte. Ha pénz nélkül maradt, a közönséges lopásoktól sem riadt vissza. A belvárosi plébánián — mint annak idején megirtuk — rablógylíkösságot akart elkövetni, hogy valami pénzhez jusson.

— **Vége a familiának.** Akit börtönbe visz a büne, ahhoz belátogatnak a jóságos lelkek s egy kis külső világbeli elemzősiával egyetemben híreket is visznek neki. Legtöbbnyire olyant, ami fáj neki, mert jól esik elsapnalkodni a mások baján, ha az ember lehetőleg messze áll a bajtól. *Schlesinger* Mórnak, az aradi adóhivatalban megeselekedett panama főhősnének mostanság csupa rossz hírt vittek be a tömlőbe az ismerősök. A családja egy csapásra tönkrement, vele együtt pusztult el. A zülésben még legtovább kitartott a becsület úján a legkisebbik lánya. Most már ennek is vége lett. A leány szintén rossz utra lépett s egy elkeseredett perében *Temesváro*t rossz háznyuan össetörte ez az utolsó csapás. Azt hiszik, hogy ki se bírja sokáig a rabságot, elmege ő is a tönkretett familia után.

— **Halál az utcán.** *Egerből* jelentik táviratilag: *Horváth* Béla, *Hevesmegye* főszámvérője ma délután hivatalba menet, az utcán hirtelen össeezett s azonnal meghalt. Szívzélhűdés érte. A részvét városzerte nagy.

— **Adópénztár — adó nélkül.** Regény és drámairó barátainknak, akiknek otthon egy-két kilenc gyerek mián nincs meg az a esendjük, ami az alkotáshoz szükséges, teljes jóindulattal ajánlhatjuk, hogy az adóhivatalokban dolgozzanak, amíg az ex-lex állapot megengedi. A nyugalom ezekben a lokalitásokban egyszerűen tünémenyes. Senki se jön, senki se megy. A szolgák ágyat vetnek maguknak az előszobákban s általuszák a napot, a hivatalnokok pedig regényt olvasnak a kölcsönkönyvtárakból s közben vicceket mondanak, kitől amilyen telik. A krónika hiteles följegyzése szerint például tegnap az első, második, ötödik, kilencedik és tizedik kerületi adópénztár rácsos kapujában egyetlen egy ember se jelentkezett, hogy adót fizessen. Hogy a többi pénztárban se lehetett valami tulságos tolongás, az elképzelhető. Szóval, aki nyugalmat akar, menjen az adóhivatalba.

— **Állatpreparáló tanfolyam.** Eddig a Nemzeti Múzeum laboratóriumán kívül nem volt számbavehető állatkitömő-intézet. Most *Katona* Mihály, az Országos Múzeum- és Könyvtár Bizottság állatpreparátora a kormány támogatásával állatpreparáló tanfolyamot nyitott, a bizottság *József-körút* 10. szám alatt levő helyiségében s könnyű, biztos módszerrel, aránylag igen rövid idő alatt mindenki elsajátíthatja a szükséges természetrajzi ismereteket a nemsokára jövedelmezővé tehető iparaghoz.

— **Havazás.** *Mohácsról* táviratozza tudósítónk, hogy ott ma reggel óta erősen havazik.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mai számának *Nyitlterében* *Veisz* Antal aláírással megjelent nyilatkozatban szedői hiba csuszott be. A nyilatkozat harmadik bekezdésében „állításaim valótlanságáról meggyőződöt” helyett „állításaim alaptalanságáról meggyőződöt” illesztendő. A Nyilatkozat ilyen módon történt kijavítására felhívjuk a figyelmet.

— **Egy szegény ember regénye.** Kalota-Szent-Királyon, a híres nevezetes Kalotaszeg egy kis falujában agyonlőtte magát egy Székely János nevezetű szegény ember. Szürke név, szürke pálya, de nagyon mozgalmal és szerencsétlen élet végére csajja oda a pontot a pisztolylövés-sel. Talentumos, sok tudással förluházott ember volt, valóságos lexikon, de élni nem tudott. Izgága természete volt, ideális hajlandóságokkal telve, mint tanító rejfőzött el egy szolnok-dobokamegyei faluban még abban az időben, amikor ennek a megyének báró Bánffy Dezso volt a főispánja. A Bánffy zsarok rendszerével sehogyan se volt megelégedve s röpiratban kezdett ki a főispánnal. Ha nem okos dolog nagy urral egy tából csereznyét enni, hát annál kevésbé okos szisztéma a nagy urat megzavarni evés közben. A szegény kis tanítócskát persze úgy kicsapták az iskolából, mintha ott se lett volna. Elvesztette az állását, hajszolt másikat, nem talált, keresztülment egy csomó csalódáson s végre, a sok sikertelen kísérlet után abban a munkában, hogy kenyerhez jusson, valósággal üldözési mániába esett. Nagy későre újra kapott valahol egy kis hivatalt, de schol se volt maradása. Közben a kis lányát elhelyezte a protestáns nőegyesület árvaházában. Tisza Kálmán volt a protektora. Rövid időn azonban mást gondolt s visszakövetelte a gyermeket. Ez a kívánsága azonban az alapszabályokba ütközött s megtagadták tőle a gyermeket. Ő annyira fölzogatta, hogy fenyegetésekkel teli levelet írt Tisza Kálmánnak. A veszedelmes episztola a rendőrséghez került s amikor a szegény ember egyszer a fővárosba került, elfogták s bevitték a Lipótmezőre. Esztendőig nyomorgott itt az örültek között — míg egyszer egyszer egy valóságos szaltomortallal leugrott a magas kőfalról az innessó világba — s gyalog, koplalva, teljesen lerongyolt állapotban ért el Nagyváradra, ahol már tárt karokkal várta a rendőrség. De egy jó embere is akadt, Sipos Orbán tanfelügyelő. Jótállást vállalt érte s elhelyezte a tanfelügyelői irodában egy kisapidijjal. Aztán De Gerando Antonina vette pártfogásába s állást szerzett neki a református teologia könyvtárában. Ettől kezdve mintha megnyugodott volna kissé. Ugy látszott, hogy megcsendesedik az esete, de vesztére, megházasodott. A feleségével rossz viszonyban élt, az asszony ott hagyta. El akarta vitetni a bútorait is, de erre a szerencsétlen elhagyott ember olyan dühbe jött, hogy leöntötte a bútorokat petróleummal s aztán felgyújtotta. Ott a lángok közepén kétszer magára löött, de egy golyója se talált s amikor már fojtogatta a füst, kiugrott az ablakon s elrohant újra neki a világnak. Kalota Szent Királyra ment egy gazdatiszt rokonához s ott inni akart. A maga életét akarta elmesélni, de értesült arról, hogy a rendőrség a nyomában van már. Erre most már sikeresebben számolt le magával. Kiment a kertbe és agyonlőtte magát.

— **Az öngyilkos levele.** Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Monspart Lajos, a Hagenmacher-féle sörgyár budapesti ügynöke agyonlőtte magát. A szerencsétlen ember inkább könnyelműségéből, mint bűnös szándékkal mintegy *hátezer* forint erejéig károsította meg a céget. Azt beszéltek róla, hogy kisebb sörteleteket és nagyobb mennyiségű árut számolt el a főkönyvben, mint amilyent eladott, mindezt pedig azért tette, hogy ilyen módon annál többet hitelezhesen korcsmáros vevőinek s a gyárnak nagyobb forgalmat biztosítson. A korcsmárosok közül többen azonban nem honorálták ezt a jó szándékot s a szegény ügynököt benne hagyták a csávában. Mikor már nem tudott az elszámolás kötelezettsége alól menekülni s halasztást sem kapott többé a gyártól, a halálba menekült. Utolsó levele, amelyben meghatón bucsuzik el a feleségétől, így szól:

Kedves jó feleségem. Bocsásd meg ezt a kétségbeesett tettemet. Tudod, hogy nem voltam sem kártyás, sem iszakos, csak a betegségem az oka a halálomnak s azok a *korcsmárosok*, akik *tízszázalék* a *jószívűségemmel*. Ne felejtésd el szerencsétlen férjedet.

A gyár Monspart öngyilkosságával csak mintegy 1400 forinttal károsodik, mert 400 forintot a kauciója fedez, 200 forintot pedig hivatali fiókjában találtak.

— **Szelhámoság a vidéken.** A gyógyszeriar- engedélyek jeles gyártója, *Herczeg Sandor*, akit a rendőrség már lefegyverezett, a vidéken is működött. Többek között a *nagyváradi* iparosokat is föl-szólította levélben, hogy holmi tizenkettődrangu ki-állításcsokkán vegyenek részt, és kötelező ígéretet tett, hogy száz, vagy százötven forintért elismerő oklevelet és arany érmekeket szerez nekik. Akadtak olyan iparosok, kik felültek a szédelőnek és később, midőn észrevették a szédelőget, jónak látták elhallgatni a dolgot. De volt olyan is, ki kikötötte magának, hogy a Londonban a *Palais Royal Aquarium* nevű, — természetesen nem létező — kiállításon nyert oklevelet valamelyik nyilvános hatóság útján

kapja meg. Herczeg egyszerűen Budapestről küldte le az oklevelet, mire az iparos megtagadta a 150 forintnyi díj kifizetését. A dologból per lett, amely a budapesti törvényszéknél folyt le. Az első foku bíróságnál az illető iparos vesztette el a pert. Most, hogy a szédelőg turpissága kiderült, valószínűleg másként ítélt majd a másodfoku bíróság.

— **Az osztályosorjáték húzása.** Az osztály-sorsjáték mai húzásán *harmincezer* koronát nyert 47080, *tizenötezer* koronát 35205, *tízezer* koronát 17164, *ötezer* koronát 82980, *kétezer* koronát 25415 17472, *ezzer* koronát 96922 79622, *ötszáz* koronát 41803 60243 26371 37665 28705 65692 39808 74070 56760 85289 38395 30071 90961 98289 68910 66376 3995 19579 21697.

(x) **Akácia-sszapan** kellemes illata, habzása és nagy tartóssága miatt ma a legkedveltebb és legelterjedtebb mosdószápan. Darabja 50 kr. Kapható a gyógyszerárakban. Főraktár Korona-gyógyszertár, Budapest, Kálvintér.

A bolygó főherceg.

(Újabb adatok Orth Jánosról.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 31.

Hiába tűnt el a világ szeme elől a regényes főherceg, — az emberek fantáziáját sokkalt inkább foglalkoztatja az ő sorsa, semhogy egyhamar elfeledhetnék. A főherceg, hajója és hajósnépe elveszett, a nélkül, hogy híre hallottuk volna azóta ...

Csak utabban érkezett néhány pozitívnek látszó híradás. A minap egy *trieszt* fakeskedő kínált megvételre egy hajót, amely állítólag a *Santa Margherita* volt, — most pedig ugyancsak *Trieszt*ből érkezik a hír, hogy egy *Paichurich* nevű hajólegénytől, aki *Orth János* hajóján alkalmazva volt, tegnap váratlanul levél érkezett Dél-Amerikából a horvátországi *Costrenában* lakó szüleihez, amelyben azt írja, hogy nagyon jól van és legközelebb részletes levelet küld hollywoodról. Egyéb adatokat levele nem tartalmaz, de már maga az a tény, hogy *Paichurich* életben van, valószínűvé teszi, hogy *Orth János* és hajósnépe nem vesztették el az Oceanon.

Ebből az alkalomból *tengerészletünk* egy *nyugalmasított* derék tisztjétől *szencziós* levelet kaptunk, amely érdekes és mindenek előtt *hiteles* adatokat tartalmaz, hogy hol és mely körülmények közt látták *Orth János* utoljára, azonfelül pedig egy rendkívül *érdekes* nyilatkozatát közli *Soich kapitánynak*, aki a *Santa Margherita* kormányosa volt.

A levél így szól:

Finke, január 30.

Megrendülve olvasom a lapokban azokat a híreket, amelyek valószínűvé teszik, hogy *Orth János* valahol a földgömb másik felén él és hogy nem veszett el a hullámok között. Abban a helyzetben vagyok, hogy ez úgy tisztázásához hiteles adatokkal járulhatok hozzá.

A tengerészet dolgai iránt különben is érdeklődöm, hiszen egykori pályám emléke és családom ma is a tengerhez köt. Természetes, hogy *Orth* misztikus eltűnésének problémája engem is foglalkoztatott és ami adatot erre nézve összegyűjthettem, — ime elmondom.

(Orth János nyomában.)

Jób fiam, tengerészetünk hadnagya, egy évvel ezelőtt az Északnémet-Lloyd *Adelhaide* nevű hárombocós óriás hajójával az északi tengerrel *Iquique*be indult, tehát Dél-Amerika *Chile* köztársaságának abba a kikötőjébe, ahol *Orth János* eltűnése előtt utoljára horgonyzott hajójával, ahonnan aztán *salétrom*- és *nagymennyiségű* „vegyes áruval” ismeretlen vizekre vitorlázott. . .

Az *Adelhaide* három és félhónapig időzött *Iquique*ben és az attól két órányi hajózási távra eső *Pisagua* kikötőjében; ez alatt az idő alatt fiam meghagyásom szerint öt napi ut-távokra vitorlás ladikon külön is kutató utazást tett a tengerpart mentén és a következőket tudta meg:

Orth János 1890. télén volt *Iquique*ben; hajója *Santa Margherita* névvel a magyar tengerészet kötelékébe volt lajstromozva s a magyar-osztrák lobogót viselte. Noha a *Santa Margherita* tulajdonosának, magának *Orth János*nak is volt tengerészkapitányi paténe, — (hiszen az erre képesítő vizsgát a bemutatott hajósanyakönyv szerint a *fiumei* magyar királyi tengerészhatóság előtt előzőleg sikeresen letette,) — mégis a *Santa Margherita* tényleges parancsnoka *Soich* fiumei tengerészkapitány volt. A legénység nagyobb részét a magyar tengerparton toborozták össze.

A főherceg *Iquique*ben minden idejét a hajó-rakomány beszállításával, az élelmiszerek beszer-

zésével és — *erős armirozással* töltötte el, úgy hogy azt lehetett hinni, hogy a hajó valami hosszas tengeri háboruba készül. Különben pedig *Orth János* nagyon visszavonult életet élt, cseppet se törődött a bizarr tengervidekkel, sem a romantikus *Kordillerák* ezer változatu tájaival.

Az ő lelke másik felével, a bájos gyermekarcu *Stubel* Katával boldog gorpelár módjára megbujt a *Santa Margherita* kajütjeiben, az esti órákban pedig a késő éjjel együtt sétálgattak a hajófödélzeten, mintegy önkéntes helyőrségül a szárazföldre szabadságot legénység előtt.

Az *iquiquei* boarding-houseokba csak ritkán látogatott el a *Santa Margherita* tulajdonosa, de ekkor mindig az idegen tisztekkel társalgott és főként *Polinézia* szigeteinek kulturális, éghajlati és etnográfiai adatai iránt érdeklődött, sőt a halott dolgokat pontosan föl is jegyezte.

Soich kapitányt, akivel a főherceg testi-lelki barátságban volt, mód nélkül bántotta, hogy a jövő utiterv felől teljes bizonytalanságban hagyták. Őt is, a hadnagyt, meg a legénységet is. *Soich* a tropikus hőség és a friss víz hiánya következtében beteg lett; itt t. i. nincs se kut, se patak, — úgy hogy az ivóvizet külön e célra készült óriási bassinhajókban szállítják ide messzi északról.

És mintha *Orth* éppen csak az alkalomra várt volna, hogy *Soichtól* megszabaduljon, hajóját rögtön „flott”-tá tette és nagy sajnálkozással busás végkielégítés után elbocsátotta kapitányát, — kijelentvén, hogy hajója parancsnokságát ő maga veszi át. A hasonló végkielégítés reményében, de meg a bizonytalan tengeri uttól is visszahőkölve, a hadnagy és a legénység legnagyobb része is elbocsátatását kérte, amit *Orth* szíves-örömmel meg is adott.

Régi emberei helyett rögtön új hajósnépet toborzott össze és egy vidáman eltöltött *Farewell*-est után fölvonatta az árboocsucsra a magyar lobogót, kifeszítette az összes vitorlákat és „con vento in puppa” pompás széllel elvitorlázott Dél felé . . .

Mi lett vele? Hova lett?

(Soich kapitány nyilatkozata.)

Soich kapitány ezután körülbelül egy évvel visszajött *Fiumé*ba, ahol csakhamar fölkerestem hajdani tengerész bajtársamat.

— Mit gondolsz? — kérdeztem tőle, mi történhetett *Orth János*sal? Él-e vagy elpusztult? — Erre a kapitány így szólt:

— Ha a tűzföld-táji viharok nem is súlyosztették el hajóját, bizonyos vagyok benne, hogy *Orth*ot sohase látja többé Európa. Meghasonlott jellem ő, aki az elszennvedett bántalmakat nem akarja megtorolni, még ha tudná is, — azonfelül pedig gyakran mondta, hogy fojtja az itthoni levegő. Nem tudja túrni, hogy ismerős szemek lássák arcát, nyílt lelkeknek ezt az őszinte tükrét. A felesége — az gyerek, — soha művésznőben naivabb temperamentumot nem láttam. A mi bizarr, romantikus, exaltált gondolat valaha megfogant emberi agyban, az mind benne volt ebben a göndörhajú, bohó kis babában, mint valami operett-kapitoliumban. Bizonyos, hogy minél furább *Robinson*-ötlete lehetett *Orth*nak, a kis *Stubel* annál nagyobb örömmel fogadta azt. Hogy folytatnák-e valahol *Robinson*-életet?! Bizonyosat a jó Isten tud, sok ezer, erre való, kultiválható sziget kínálkozik ingyen az ily különös lelkeknek, ahol aztán megélhetnek szépen, boldogan. *Chile*ben is így gondolkozik a legtöbb ember, aki közelebről megismerkedett ezzel a furcsa párral.

Ezeket mondta el *Orth* egykori kapitánya. Ninesen tehát kizárva az a körülmény, hogy *Orth János* él. Igaz ugyan, hogy a biztosító társaságok és a bankok a *Santa-Margherita* biztosítási összegét és magának *Orth*nak letétjeit az örökösök számára folyósították, de mindezek az összegek a kitűzött határidő eltelte után maguctól váltak esedékessé.

Igy szól a rendkívül érdekes tudósítás. Vajon hová lett a bolygó főherceg, aki magyar lobogó alatt kereste az Ocean végtelenségében a maga gyötrelmes lelkének szabadságát?

A patika-szédolgók.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 31.

Belügyminisztérium és rendőrség együttesen fáradoznak rajta, hogy leleplezzék azokat a családokat, akik a minisztérium hivatalos titkait arra használták föl, hogy a patika-engedélyekkel jövedelmező üzletet biztosítsanak maguknak. De bár a vizsgálat nagy erélyességgel folyik mindkét részből s már jóformán mindenkit kihallgattak, akik a szédelgés elkövetőivel, *Herczeg Sándorral* és barátjaival, *Berecz Gyulával* valaha is személyesen érintkeztek, nem bizonyult valónak az a foltévés, hogy a szédelgőknek a minisztériumban büntársaik volnának. Mindössze annyi igaz, hogy *Herczeg Sándor*, aki patika-engedélyek, udvari szállítói címek s kisebb külföldi rendjelek szerzésével üzletszerűleg foglalkozott, összejárzott *Berecz Gyulával*, a belügyminisztérium irattárának egyik díjnokával s ennek a segítségével alaposan megzsarolta azokat, akik különben is megkapták volna a patika-engedélyt. A vizsgálat egyes mozzanatairól *Perzel* Dezső belügyminiszter mindennap jelentést tett magának.

A patika-engedélyeket a belügyminisztériumban a közegészségügyi osztály kezeli, mely *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos vezetése alatt áll. Az osztálynak mintegy tizenöt tisztviselője van, akik az országos közegészségügyet látják el. A patika-engedélyeket dr. *Liszynay* Endre titkár referálja. Ő összegezi az ugynevezett engedély-tárgyalások eredményét s miután azzal elkészült, *Buth* Karoly osztálytanácsos és a miniszteri tanácsos kezén keresztül az aktákat minden javaslatétel vagy vélemény nélkül terjeszti föl a miniszterhez. A fölterjesztés az irattár egyik osztálya útján történik, amelyet a minisztériumban hivatalos nyelven *kutató-osztálynak* neveznek. Ez az osztály *Vig* Bertalan segédhivatali főigazgató felügyelete alatt áll. Mindössze négyen dolgoznak benne, egy hivatalnok és három díjnok. Egyike ezeknek a díjnokoknak volt *Berecz Gyula*, aki mintegy három évvel ezelőtt került a minisztériumba Tolnamegyéből, ahol azelőtt segédjegyző volt. A rokonszenves fiatal embert, akit patriájában is általánosan szerettek, maga a belügyminiszter protezsálta be a minisztériumba. Annnyira megbiztak tisztességében, hogy mindjárt a kutató-osztályba küldték, ahol csak kipróbált hűségű embereket szoktak alkalmazni. A patika-folyamodványok az ő kezén keresztül mentek föl a miniszterhez s ugyancsak az ő kezén át jött vissza a miniszter döntése az illetékes ügyosztályhoz. *Berecz Gyulának* az volt a feladata, hogy nyilván tarisa az akták számain. A fiatal díjnok jó ideig becsületesen és kellő diszkrecióval is kezelte ezeket az aktákat. Az utóbbi időköz eohasem merült föl ellene semmiféle panasz. Tisztessége csak akkor ingott meg, mikor néhány hónappal ezelőtt *Herczeg Sándorral* megismerkedett. *Herczegnek*, a kinek gyanus üzelei, a címek és rendjelek közvetítése gvalléros életmódot biztosítottak, nem volt nehéz a szegény, anyagi zavarokkal küzdő fiatal családost embert behálózni. Szívesen állott rendelkezésére a tárcájával s nem kívánt tőle vizsgálatot egyéb szolgálatot, mint hogy a miniszternek patika-ügyekben való döntését esetről-esotról azonnal adja a tudomására. *Herczeg* ezután ezt a hivatalos titkot rendszerint jól kihasználta a maga előnyére. Fölkereste azokat a folyamodókat, akikről már tudta, hogy az engedélyt megkapták s ajánlkozott nekik, hogy megfelelő jutalom fejében rövidesen megszerzi nekik a patika-jogot. A folyamodók, akik még nem bírtak hivatalos tudomással a miniszter elhatározásáról, rendszerint fölültek a szédelgőknek s gazdag jutalmat, ezeket-százakat, aki hogy bírta, biztosítottak neki, ha a jogot tényleg megszerzi. Azzal vezette félre őket, hogy a belügyminisztérium közegészségügyi osztályában van egy miniszteri titkár jó barátja, atól függ minden ilyen engedély. Azokat a folyamodókat, akik netalán kételkedtek ígéretének komolyságában, föl is vezette a minisztériumba s bemutatatta a „titkár” urnak, aki pedig nem volt más, mint *Berecz Gyula*. Az irattári díjnoknak természetesen nem volt nehéz a folyamodóknak tett ígéretét be is váltani, hiszen a patikajogok már ott feküdtek aláírva az irattárban, vagy pedig valahol az ügyosztályban, a honnan néhány nap múlva, minden *Herczeg-Berecz-féle* költséges közbenjárás nélkül, amugy is megkapták volna.

Herczeg és *Berecz* sokáig üzték ezt a jövedelmező szédelgést s az érdekelte folyamodóktól sok ezer forint jutalmat tettek zsebre. Üzelmüket ki tudja, mikor vették volna észre a minisztériumban, ha a rendőrség *Herczeget* egyéb csalásai miatt le nem tartóztatja. Lakásán a detektívek egy egész levéltárt foglaltak le a házkutatásnál, köztük *Berecz Gyulának* is több levelét, amelyekben egyik-

másik felültegett patika-folyamodónak a borra való-jából reklamáta a maga részét. Így lett figyel-messé a rendőrség a patika-jogokkal üztött szédelgésekre s leleplezte a hűtlen díjnok bűnösségét. A miniszterium jelentékenyen megkönnyítette a rendőrség munkáját, mikor rendelkezésre bocsátotta az utóbbi hónapokban engedélyezett patika-jogok kimutatását s ezzel kezébe adta a *Herczeg-Berecz-féle* szédelgés egész bünlajstromát. A vizsgálati adatok alapján *Berecz Gyulát* múlt pénteken virradóra *Atilla-utcai* lakásán a rendőrség letartóztatta.

A szédelgések elkövetői tehát már a rendőrség fogságában vannak. Nem tagadják tettüket, annyi a bizonyíték ellenük. Büntársakraól azonban nem beszélnek. Nem is valószínű, hogy ilyenek lennének, mert *Herczeg Sándornak* egyáltalán nem voltak összeköttetései a minisztériumban, *Berecz Gyulának* pedig nem lehetett alkalma, már a saját biztonságára érdekében sem, hogy a szédelgés titkaiba másokat is belevonjon.

A minisztérium és a rendőrség ennek dacára tovább folytatja a vizsgálatot s egyre-másra idézi kihallgatásra a minisztérium segédhivatalinak a tisztviselőit.

Érdekes a dologban, hogy a most fölfedezett szédelgés egyáltalában nem újság a minisztériumban. Négy évvel ezelőtt is egészen hasonló visszaéléseket fedeztek föl a kutató-osztályban. Akkor is egy díjnok volt a tettes, aki egészen ilyen módon zsarolta meg a patika-engedélyt nyert folyamodókat. A minisztérium nem hozta nyilvánosságra akkor az esetet s megelégedett azzal, hogy a bűnös diurnistát elcsapta.

A kommuniké-ipar.

— A kulisszák mögül. —

(Kommuniké az a kis hektografált közlemény, amelyet a színházak igazgatóságai a lapoknak küldenek, s amelyekben a színházban híreit a nyilvánosságnak átadják. A *Vig-színház* legújabb kommunikéje azt mondja: „figyelemreméltó, hogy a *Vig-színház* a héten minden nap más darabot ad.”)

Az igazgató: Mi az?

Az őrök: Kommuniké kellene.

Az igazgató: Hát írjon.

Az őrök: De nincs mit. Ami csak történt, történik és történni fog, azt már megírtam.

Az igazgató: Ön kis naiv! Írjon, majd én diktálom. Írja: „figyelemreméltó...”

Az őrök (ír): Figyelemreméltó.

Az igazgató: Most valami érdekességet árulunk el. Például — írja csak — „figyelemreméltó, hogy a *Vig-színház* még mindig a *Lipót-köruton* van, dacára a nagymérvű házeltolásoknak, amelyeket *Chicago*-ban végeznek...”

Az őrök: Mi közünk nekünk *Chicago*-hoz?

Az igazgató: Kis tapasztalatlan! Írja: „Ugyanis a *Vig-színház*, amely két kézzel kap minden nagyszabásu modern dolog után, még mindig nem toltatta el magát.” — Nos, hát ez nem figyelemreméltó?

Az őrök: De igen.

Az igazgató: Most írjon egy másikat. Írja: „Hírek a *Vig-színház*ból...”

Az őrök (ír): ... ből.

Az igazgató: „A *Lipót-köruti* muzsacsarnokban a minap elromlott a vízvezeték. A hibát hamar reparáltak, mire a víz vidám csobogással újból megeredt. *Hegedüs Gyula* humorosan jegyezte meg erre: „ami kékis, nem mulik!”

Az őrök (nevet): Pompás!

Az igazgató: Tovább. „A *Lipót-köruti* kacér kis cukorpalotában holnap a *Teknősbéka* kerül színpadra. Az est jubilaris est lesz. Ugyanis ez az ötvenedik este ebben az új estendőben!”

Az őrök: Érdekes!

Az igazgató: Kell még? Itt az utolsó: „A *Vig-színház* igazgatósága hivatalosan arról értesít bennünket, hogy szombati előadása után a vasárnap előadás következik. A két előadás közt husz óra, tíz perc és negyvenöt másodpercenyi idő telik el. Ez időt a dramaturg részint alvással, részint a beérkezett darabok átnezésével fogja tölteni...”

Az őrök: Csodálatos!

Az igazgató: Így kell, üsém, kommunikéit írni. (Függöny.)

—o—

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET.

Magyar Színház. A távol Kelet tearózsái. A gésák, érték meg ma este a századik előadás ritka jubileumát. A kilencvenkilenc előadásban megkopott exotikus koszümök megújultak, s a színpadon örömtüzekként színes lámpások gyulltak ki a mai századik előadásra. A jubilaris előadásnak különben az volt a főérdekessége, hogy az angol operettet két Mimózával: *L. Komáromi* Mariskával és *Vlád* Gizellával és két *Mollyval*: *Ledofszky* Gizellával és *Somló*

Emmával adták. *L. Komáromi* asszony és *Ledofszky* kisasszony az operett első részében, *Vlád* asszony és *Somló* kisasszony a második részében aratták le a jubilaris tapsokat. A jubilaris előadás tiszteletére különben a színház egész személyzete kivonult a színpadra staffagenak. Az előadást zsufolt ház nézte.

Színházi képtelenségek. A M—g mai színházi rovata a következő hírrel lepi meg olvasóit:

Schönerer kisasszony, a bécsi *Theater an der Wien* igazgatójának újabban oly rosszul folynak a dolgai, hogy a még megmaradt kis pénzét biztosítandó, az igazgatóságtól visszalépni és vállalatát bérbeadni szándékozik. A bérlőre pályázók közt van — mint értesülünk — *Eva* Lajos, a Népszínház volt igazgatója is.

Egy könyvomat tudósító pedig az alábbi színházi hírt közli:

1900. október 1-én nyílik meg a *Ludovicum* melletti *Vaudeville*-színház is, de nem *Szikrai*, hanem *Faludi* és *Szécsi* igazgatása alatt. Az engedélyt megvásárolták *Szikraitól* s most a tavasszal fogják megkezdeni az építkezést.

A mennyire mi tudjuk, *Eva* Lajos épp oly kevésbé szándékozik a bécsi színházra pályázni, mint a mily kevésbé van szándékában a milliomos *Schönerer* kisasszonynak feladni azt a passzióját, hogy a saját színházát tovább igazgassa, — ami pedig az utóbbi hírt illeti, hogy *Szécsi* és *Faludi*, a *Vig-színház* bérlői megvásárolták volna *Szikraitól* az ő színházépítési engedélyét s ők szándékoznak felépíteni a *Vaudeville*-színházat, a legjobb forrásból írhatjuk, hogy ilyesmi eszük-ágában sem volt s ha ez a színház akkor épül fel, a mikor a *Vig-színház* bérlői felépítik, akkor aligha fog valaha felépülni.

Mind a két hír nem egyéb — színházi képtelenségnél.

Mészáros-féle pályázat szoróli. A *Mészáros*-féle drámai pályázaton figyelmet keltett darabok közül, mint értesülünk, a *Thurányi kurját* *Abonyi* Árpád, a *Jób Ester* című darabot *Lenkei* Henrik budapesti tanár írta.

Átalakítások a Magyar Színházban. A tanács a színházvizsgáló bizottság javaslatához képest legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a Magyar Színházban a közönség kényelme érdekében a földszinti folyosón az emeletről levezető lépcsők utolsó fokait vajják le és az ott alkalmazott szelfogókat is távolítsák el, illetőleg másúvé helyezzék. Miután a bizottság a folyosón ruhatárt, illetve ruhafogasokat is talált, a tanács kérdést intéz a főkapitányhoz, tény-e az, hogy azokat ő engedélyezte? A színházvizsgáló bizottság ama javaslatát, hogy a Magyar Színházban az eddigi kijáratok mellett még két vészkijáratot csináltassanak, a tanács véleményadás végett a magán-építési bizottsághoz utasította.

Műsorváltozás a *Vig-színházban*. A *Vig-színházban* *Gondnét* böhözatanak *Gavau*, *Minard* és *Társának* szombatra hirdetett bemutató előadását a jövő hétre halasztották. Az e heti műsor ennek következtében ez lesz: *Szerdán*: A *teknősbéka*. Csütörtökön délután: *Bodard* és *Godard*, este: *Trúby*. Pénteken: *Katonák*. Szombaton: *Mozgó fényképek*. Vasárnap délután: *Családi örömk*, este: A *teknősbéka*.

Országos színesbál. Az országos színesbál rendezőbizottsága felkéri mindazokat, akik meghívóra igényt tarthatnak, hogy ezt a bizottság irodájában (*Kémi-szálló*) bejelentsek. A *Vigadó* termeit a bála felidüztük s *József főherceg* jószág-kormányzója megengedte, hogy a díszítésre szükséges dísznövényeket kiadják.

Budai állandó színház. A budai állandó színház dolgában egy könyvomat tudósító arról értesül, hogy budai tehető polgárok ötszáz ezer forintot jegyeztek a színház céljára. A fővárosi közmunkák tanácsa átengedte a válnakozó társaságnak *Horváth*-kertet színházépítési célra s viszont a társaság kötelezte magát, hogy kilencven év múlva az egész színház a közmunkák tanácsának kizárólagos tulajdonába megy át. A színház a nyári és téli évadra rendezik be egy színpaddal, de két nézőterrel. A téli évadban az alagut felől lesz a bejárás, nyáron pedig a tornacsarnok felől. Ezt a mintát a párisi *Odeon*-színház után vették; a nyári színház nézőterét télen gördülékeny vasrácsosattal elzárják s viszont nyáron a téli nézőteret. A színház, — a könyvomat értesülése szerint — 1900. október havában nyílnék meg.

Nemzeti Szalon újabban 82 taggal gyarapodott meg. Ceupa országgyűlési képviselő, akik a legutóbbi három-négy nap folyamán léptek be az egyesületbe. Ha a taggyűjtés ily arányokban fog folyni, akkor a társulati sorsjáték nyerevényeit 10—12.000 forintért vásárolja a festőktől. A *Nemzeti Szalon* nemskára érdekes műtörténeti kiállítást rendez *Markónak*, a nagyírú magyar tájképfestőnek képeiből, amelyeket az örökösök bocsátanak a *Szalon* rendelkezésére. *Markó* Andrási lánya már meg is érkezett a gyűjteménnyel Olaszországból. A *Szalon* téli kiállítása holnap bezárul, a *Markó*-kiállítást február 8—10-ikén nyitják meg.

**** Kresányi bucsuja Temesvártól.** Kresányi társulata, mint egy táviratunk jelenti, ma este bucsuzott el véglegesen a temesvári közönségtől. Bucsuelőadásul *Bánk bán*-t adták, Kresányi igazgató két babérkoszorút kapott s az előadás végével vagy ötven ezer hívták a lámpák elébe. Temesvár városának törvényhatósági közgyűlése jegyzőkönyvileg fejezte ki elismerését Kresányi lelkes működéséért és becsületes lelkiismeretes igazgatói eljárásáért, amelyvel a magyar színésznek Temesvártól való állandósítása körül, kiváló érdemeket szerzett. A jövő évben a teljes magyar színidényt már Makó Lajos fogja igazgatni.

**** Sardou — hangulata.** Nem egyszer volt már szó arról, hogy Sardou most egy *Robespierre* című drámán dolgozik, amely Londonban fog először színpadra kerülni *Inwangel* a címszerző. A *Figaro* azt a furesaságot írja, hogy Sardou rátalált Párisban arra a regényes külsejű egyemetelés házra, amelyben Robespierre egykor lakott s hogy meglegyen darabjához a szükséges „történelmi hangulata,” kibérelte a lakást és ott is írja a drámáját. Ugyáztik, a francia mesterek is kedvelői a — reklámnak.

**** Goldmark új operája Kőnben.** Goldmark Károlynak a *Hadifogoly* című új dalművét a napokban adták a kölni színházban. A dalműnek óriási sikere volt. A bécsi opera után ez az első színpad, amelyen Goldmark új dalműve bemutatásra került.

**** Az Alarcos-bál a Hírdombon.** Holnap, (szerdán) este a magyar királyi Operaházban Verdi *Az Alarcos-bál* című dalművét hozzák színpadra. A *Telefon Hírdomb* az előadást követően fogja s így az előzetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Kisialud-Társaság.** A közgyűlés első napja ma zajlott le az Akadémia képes termében. A nagy nap holnap lesz. Holnap választanak. Ma csak a tavaly lejáró pályázatok sorsát döntötték el, költségvetést terjesztettek elő (minden obstrukció nélkül) és a gazdasági bizottságba három új tagot választottak, a mi szintén nem járt nagyobb emócióval. Gyulai Pál elnökkel együtt huszonkét tag volt jelen. A mezei hadakból még csak a komoly, hallgatag Szilády Áron rukkolt be, akiből harapófogóval sem lehetett kivenni, hogy holnap kire szavaz. Holnap talán megjön Lévy Miskolcra és Baksay Sándor Kun-Szt.-Miklósról. Ezekkel a Szabolcska-párt erősen megzaporodik. Kiváló chanceai vannak Szabó Endrének, Ambrus Zoltannak, Bródy Sándornak, Alexander Bernátnak, Benedek Eleknek, de persze minden attól függ, hogy az influenza hirtelen ne maraszsa otthon a biztos vótumokat. A mai előzetes közülösen eldöntötték a pályázatokat. A *balada* bírálói (Abrányi Emil, Lévy József és Vargha Gyula) nem adták ki a Széher-féle díjat. A kisebb költői elbeszélés bírói (Beóthy Zoltán, Kozma Andor és Radó Antal) szintén konstataáltak a teljes flaskót. Még megdicsérni való vers sincs se a balladák, se a költői elbeszélések közt. (Ez az utóbbi szintén Széher-pályázat volt.) A Vigyázó-pályázat ellenben eredménynyel járt. Itt a bírálók (Bárony István, Herczeg Ferenc és Vadnay Károly) az *Ezüst tal* című novellát tüntették ki a jutalommal. Az új pályakérdések a következők:

1. *Petőfi jellemrajza*, szónoki mű. Jutalma 500 forint, a Lukács Kristina-féle díjból. (Ez az összeg a szintén flaskóval végződött *Könyv-illusztráció* pályázatból maradt meg. Erre a pályázatra egyáltalán nem jött pályamű.)

2. *Egykötetes modern regény.* (Széher Árpád-féle jutalom.)

A *Petőfi* vonatkozó pályakérdést a kegyelet diktálta, mert Beóthy Zoltán eszébe jutott, hogy Petőfi halálának az ötvenedik évfordulója a folyó esztendőre esik.

Ezután Beóthy Zoltán előterjesztette a zárszámadásokat és a folyó évi költségvetést. A fölművelény mind a kétfőnek egyhangulag megadódott. (A társaság vagyona jelenleg 168,645 forint.) A gazdasági bizottságba — Vadnay Károly lemondása után, akinek eddigi buzgó munkásságáért jegyzőkönyvileg köszönetet szavaztak — beválasztották Dalmady Győzöt, Kozma Andort és Szűry Dénest. — Végül így állapították meg a vasárnapi ünnepélyes közgyűlés tárgyszorozatát:

1. *Elnöki megnyitó*, Szász Károly.
2. *Tüköri jelentés*, Beóthy Zoltán.
3. *Emlékbeszéd Arany Lászlóról*, Kozma Andor.
4. *Év végén*, vers, Gyulai Pál.
5. *A rokon*, novella, Mikszáth Kálmán.
6. *Szerelmem*, vers, Árdányi Emil.
7. *Jelentés a pályázatokról*, Vargha Gyula.

○ **Az Országos Régészeti és Embertani Társulat** ma délután báró Nagy Jenő elnökével ülést tartott. Az ülésen dr. Réthy László muzeumi ör bemutatott szentmártoni Darnay Kálmán *Zalaszántói kunhalmok és két magyar lovassir* című értekezését. Azután dr. Szendrői János titkár bemutatta Spitzer Mór pozsonymegyei régiséggyűjtő régi évszaktokból álló gyűjteményét. Az ülés végén a titkár és a pénztáros lettek jelentést.

EGYESÜLETEK.

(A katonai tudományos és kasszó-egyletben) Borbás Károly, a honvédelmi minisztériumban alkalmazott főhadnagy tegnap este felolvasást tartott *Az orosz tartalékosok jelentőségéről*. Bevezetésül az orosz tartalékosok és az osztrák és magyar honvédségek történelmi fejlődésével foglalkozott, majd az orosz tartalékosok mai szervezését és a tartalék hadosztályok összeállítását ismertette, összehasonlítva Ausztria és Magyarország honvédségeinek megfelelő intézményeivel. Végül a tartalékosok haborúban és békében való jelentőségét fejtegette. A nagy tetszéssel fogadott felolvasáson jelen voltak: *Lobkowitz* herceg tábornagy hadtestparancsnok, *Forinyák* lovassági tábornok, *Rohonczy* városi parancsnok, *Parmann*, *Bernolák*, *Czibulka* és *Klobucsár* altábornagyok, báró *Lederer*, *Gandernak*, *Cseznák*, *Valentics* és gróf *Attems* vezérőrnagyok, továbbá számos tisz- és főtisz, valamint a helyőrség hadapródjai.

(Székely Egyesület.) A Székely művelődési és közgazdasági egyesület ma délután az egyetemi könyvtár helyiségében Bedő Albert nyugalmazott államtitkár elnökelete alatt közgyűlést tartotta. Az elnöki megnyitót kegyeletesen emlékezett meg az elhunyt Szilágyi Sándorról, aki egyik alelnöke volt az egyesületnek. *Benedek* Elek titkár felolvasta részletes jelentését, amelyben foglalkozott a Székely Otthonnal is. A székely népek és ifjúságának való könyvecskék kiadásáról *Benedek* Eleket bízták meg. *Gidófalvy* István pénztáros jelentése szerint az egyesület vagyona 74.000 forint. Az egyesület a jövőben *Székely Egyesület* címet fog viselni.

(Felolvasás.) *Polyka* János m. á. v. felügyelő február 1-én, szerdán este 8 órakor a *Fatermelő- és FAKERESKEDŐ-HIVATALNOKOK Országos Egyesületében* a fatermelésről felolvasást tart.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A székesfehérvári javító-intézet.** A Magyar Jogászegyesület dr. Vavrik Béla kuriai tanácselnök elnökelete alatt teljes ülést tartott, amelynek tárgya *Krajcsik* Somának a székesfehérvári javítóintézetéről szóló jelentése volt. A jelentéshez hozzászólt *Langyel* Aurél, dr. *Székes* Ferenc és dr. *Vambéry* Rusztem.

§§ **A jószívű primadonna.** A sport és a művészet iránt egyaránt érdeklődik *Laczkó-Virág* Béla, akit ez a kettős vonzalom ma ismételen a vádlottak padjára juttatott. Nehány hónappal ezelőtt *kerékpár* lopásért ítéltek el, ma pedig *képek* szikkasztásáért állt a bíróság előtt. A nagyreményű ifjú ugyanis főke-reste *Edvi Ilés* Zoltán festőművészt és ajánkozott neki, hogy jó áron eladja a festményeit. A festő átadott neki két kisebb oia, festményt s *Laczkó-Virág* Béla azokat egyenesen *Hegyi* Arankához, a *Népszínház* bajos művésznőjéhez vitte s megvételre ajánlotta. A művésznő eleinte szabadkozott, mert neki — ugymond — annyi képe van, hogy alig tudja lakásában elhelyezni. De mikor az ifjú nagy nyomorára, özvegy anyjára hivatkozott, a kit keresményéből eltart, *Hegyi* Aranka-jó szíve megesezt az ütött-kopott ruházatu ifjun és egy képet megvett tőle tíz forintért. Az ifjú pedig boldogan és halálkódva távozott s a művésznő csak ma látta viszont a büntető törvényszék előtt, ahová el kellett fáránia, hogy tanuságot tegyen a képsikkasztással vádolt *Laczkó-Virág* Béla bűnösségéről. *Sántha* Elemér bír elnökelete alatt ma tartották meg a vég-targyalást s a fiatal bűnös mindent töredelmesen bevallott. Kihallgatták a rászédott festőművészt, meg *Hegyi* Arankát is, aki ma már tele volt szánalommal a szerencsétlen ifjú iránt. Az ügyész szikkasztás büntetésével vádolta *Laczkó-Virág* Bélát s egyuttal kérte a törvényszéket, hogy a vádlottnak személyi megbizhatatlanságára való tekintettel, rendelje el azonnali vizsgálati fogságba helyezését. Dr. *Mózes* László védő csak esalást látott a vádlott tetteiben s mivel a család magánvádra váldozandó, *Edvi Ilés* Zoltán pedig nem kívánta a vádlott megbüntetését, kérte az eljárás megszüntetését. A törvényszék *Laczkó-Virág* Bélát szikkasztás vétségében mondta ki vétkesnek s ezért 3 havi fogsárra ítélte. Letartóztatását mellőzte. Az ítélet ellen valamennyi fél felebbezett.

§§ **A sterling-gyárosok.** A jeles szövetkezet, amely a fővárosban hamis angol pénz hozott forgalomba, még mindig a budapesti törvényszék fogságában ül. *Jobsch* Jozefin, *Schwalbe* Lipót és *Manquet* Ede ügyében, akik a hamis sterlingeket gyártották, *Puscariu* vizsgálóbíró már befejezte a vizsgálatot és az iratokat áttette az ügyészséghez. A jövő hónapra várható az érdekes ügy végtárgyalása, amelyen megjelenik az angol bank képviselője is.

§§ **Hradil Bécsben.** A dob-utcai rablójágyilkos főölt, aki egy szegény özvegy asszonyt orozva meggyilkolt a tulajdon lakásán, már ítéltek a magyar bíróságok. Most még egy osztrák földön elkövetett gyilkossági kísérletéről kell beszámolnia *Hradil* Alfonznak. Amint *Bécs*ből táviratozzák, február 19-én kerül *Hradil* a bécsi esküdtek elé.

TÁVIRATOK.

Madrid, január 31. A kubai és portorikói spanyol csapatok hazaszállítása a spanyol kormánynak *harmine millió pezetába* kerül.

A horvát tartománygyűlés.

Zágráb, január 31. A költségvetési vitát folytatta ma is a tartománygyűlés. *Klein* Alajos igazságügyi osztályfőnök hosszabb beszédben, statisztikai adatokra támaszkodva, visszautasította az igazságügyi igazgatás ellen ellenzéki részről felhozott vádakokat és kilatásta helyezte egy javítóintézet létesítését és a telekkönyvvezetés alapos reformját. A beszédet az egész Ház nagy tetszéssel fogadta.

Bauer (koalíció) *Popovics* Vazul képviselővel polemizált és a jezsuitákat veszi védelmébe. Kimutatta azt, milyen szolgálásokat tettek a jezsuiták a tanítás és a tudományok terén és kiemeli azt a mozgalmat, amely a jezsuiták érdekében Németországban és Olaszországban megindult. Beszédét azzal végzi, hogy a mostani rendszer csak megerősíti a magyarok uralmát, holott az ellenzék szabadságra és önállóságra törekszik.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Zágráb, január 31. A magyar országgyűlés horvát tagjainak klubja tegnap délután ülést tartott, amelyen *Josipovich* Imre volt horvát miniszter beható megokolás után lemondott a klub elnökségéről, mire a kőn közfelkiáltással ujra megválasztotta elnöké.

Reinelt báró alapítványa.

Trieszt, január 31. *Reinelt* báró, 6 felsége 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából alapítványt tett, még pedig az osztrák vörös-kereszt egyesület részére egy betegápoló hajót rendelt teljes felszereléssel és egyuttal 50.000 koronás alapítványt tett a hajónak béke idején való karbantartására. Ez az alapítvány legfelsőbb jóváhagyással ezt a nevet fogja viselni: „*Reinelt* Károly báró alapítványa *Ferenc* József császár jubileuma alkalmából az osztrák vörös-kereszt egyesület tengeri kórháza.”

Az örök béke.

Berlin, január 31. A német békeegyesület meghívására ma este Berlinben népes gyűlés volt, amelyen *Suttner* Berta bárónő nagyobb előadást tartott. A gyűlés elhatározta, hogy megkéri a birodalomgyűlést, hogy Németország a békeértekezleten szálljon szóra a *nemzetközi választott bíróságok* intézményéért. Elhatározta továbbá, hogy a müncheni bizottság mintájára hasonló bizottság alakuljon Berlinben, annál is inkább, mert számos előkelő személyiség késznek nyilatkozott a müncheni főhívás aláírására.

Palotaforradalom Kínában.

London, január 31. A *Reuter-ügyműködés* jelenté Pekingből: Kínai jelentések szerint az özvegy császárné *kijelölte a trónutódot*. Néhány lap egybehangozóan közli, hogy *palotaforradalom van Kínában*. A császár még most is szigorúan el van szigetelve a külső világtól. *Kang-Ji*, akinek befolyása döntő, az özvegy császárnét megnyerte a maga idegenellenes előitéleteinek. Az özvegy császárné csakugyan semmibe nem veszi az államtanácsot és a cungli-jáment.

A német birodalomgyűlés.

Berlin, január 31. A költségvetés tárgyalása során a kiao-oszai költségek tételénél *Tirpitz* államtitkár behatóan ismertette ennek a gyarmatnak a viszonyait. Kiao-Csauban hatalmas közséntelegek vannak, amelyek bő kiaknázást ígérnek. Az a pénz, amelyet a gyarmatba fektetnek, jól fog gyümölcsözni, de nem szabad az eredményt máról holnapra várni. Hangsúlyozza *Tirpitz*, hogy egészség szempontjából Kiao-Csuan nem kedvezőtlen hely. A tételt erre a szocialdemokraták szavazatai ellenében elfogadták.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, január 31. (A *Budapesti Napló* tudósító-jának távirata.) *Esti forgalom*. Négyezerötök magyar aranyáradék 100.55. Magyar koronáradék 98.10. Osztrák hitelrészvény 225.30. Osztrák-magyar államvasut 154.40. Déli vasut 32.25. Északnyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegyek készpénz 216.40. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, január 31. (A *Budapesti Napló* tudósító-jának távirata.) *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 226.20. Osztrák-magyar államvasut 32.30. Déli vasut 94.—. Magyar aranyáradék ——. Magyar koronáradék ——. Osztrák aranyáradék ——. Osztrák ezüstáradék ——. Osztrák papíráradék ——. Bécsi bankjegyek ——. Alpesi bányarészvény ——. Olasz áradék 94.85. Diskontó-bank 202.50. Laura-kohó 221.50. Harpem 181.70. Szilárd ——.

New York, január 31. *Liszt* helyben 2.75. *Buza* helyben január —.—, márciusra 81.%, májusra 78.%. *Tengeri* január 42.2%.

Chicago, január 31. *Buza* január 73.%, *Tengeri* január 37.%

KÜLÖNFELEK.

A magányból.

És elbukott, ki düvöm volt, az angyal
S ki ördögöm volt, megcsalt mindahány...
Írért esengtem vérdő szívvel, maggyal
S megejtett csaifa csábján a magány.

Feledni vágytam s csak engem feledek,
Árván maradtam s mégsem egyedül;
Köröttem zúgó hangja van a csendnek
S a pusztaság csak rémet rémre szül.

Tengernyi emlék lázong, forr szívemben
Beszorkányüstnek gyilkos nedveként
S én kuruzslón csak firkésem szünetlen
Mi fölörvénylik rajt', a kint s a kéjt.

Izgága álom bomló tarka gőzén
Ugy bontja elmém a nagy babora...
Gomoly gomolyra hull kábita, szökén:
Aranyhajú hótetek zápora.

És hogy karom vonaglón nyúl a légbe
S lihegő ajkam hő ajkat keres,
Gúnyos kacaj kél: Mindhába! Vége!
Szeretni késő és nem érdemes.

S a rémeket tán már el sem riasztom
Megront végképp a gonosz bővület,
Ha nem jön egy irgalmas, édes asszony
S forró szívére nem von engemet.

Telekes Béla.

Operaelőadás Afrikában. A művészetére büszke Európát maholnap utoléri már Afrika is. Werther berlini főhadnagy a napokban egy munkát adott ki Afrikáról, amelyben többek között leír egy afrikai operaelőadást is, még hozzá olyan operaelőadást, amelynél egyetlen egy szereplő sem küzködött indiszpozícióval, egyetlen egy sem jelentett tegetet és senki sem kért az igazgatótól előleget. Hogy ilyen mintaszerepek a viszonyok az unyamwezi operában, abban a legnagyobb része a vezetőségnek van. Az opera tulajdonosa a szultán, intendánsa pedig a szultán testvére. A dalszínház fölött való uralkodásnak ez a kettős rendszere, — írja Werther — javára van a szultánnak is, meg a testvérének is. Az intendáns biztos lehet abban, hogy az opera tulajdonosa nem csapja őt el, akármiképp is vádaskodjanak a besugók, mert azt a szégyent csak nem cselekszi meg a szultán, hogy a saját testvérét oda dobja a rossz nyelvek predájául. A szultán viszont nyugodtan alhatik és nem kell attól félnie, hogy a testvére trónjára tör. Nem, az intendáns ezt nem fogja megtenni, végre is az unyamwezi opera intendatúrja van olyan kellemes foglalkozás, mint a szultánkodás... És van egy okos törvény, amely szerint az unyamwezi szultán nem lehet az opera inten-

dáns. Ezt a törvényt állítólag a szultán saját udvarbölgyei presszójára hozta. A hölgyek ugyanis néhány éve nagyon unatkoztak és ekkor kijelentették, hogy sztrájkolni fognak, ha csak a szultán bucsut nem mond örökre az opera belső ügyeinek. Mióta ezt a törvényt magára nézve kötelezővé fogadta a szultán, azóta csak mint néző jelenik meg a színházban.

Az intendáns egy személyben karmester is, ő dirigálja a félkörben álló énekeseket. Az énekesnők az intendáns mögött állnak. Az elhelyezésnek ezen a visszasságán a szultán testvére tulteezi magát. Egyszerűen hátat fordít az énekeseknek és — minden hagyomány és szokás ellenére — udvariasan az énekesnők felé kacsingat. Meglehetősen modernnek ilyenformán a viszonyok, csodálatos, hogy a szintársulat számára a szultán még nem építetett színházat. Az előadásokat a társulat nyílt mezőn tartja, gyakran megtörténik, hogy a legfelsőbb kardinálnak a záporosó vet véget. — Talán egynemely operaelőadásnál Európában is lehetne használni valami ilyen záporosó felét, amely úgy hirtelenében beszűntetné a magas cékkel meg egyéb bravuristikkel járó fölsüléseket.

† A huszadik század. A kritikus kezdetű századról minap megjelent közleményre újabbán a következő fejtegetést kaptuk:

A január 26-iki számban igazva van E. S.-nek, hogy egy évtized teljesen elmúlt tiz évből áll; csakhogy ő a tizediket 1-en kezdi, holott az idő kezdete nem az 1, hanem a zérus, tehát zérustól egyig az első év, 1-től a 2-ig a második év, s így a tizedik év 9-től 10-ig tart; vagyis egy teljes évtized 9 év, 364 nap, 23 óra, 59 első és 60 másodperc. A midőn 10-et írunk, kezdődik a 2-ik évtized. Épp így a századok sem az 1-en kezdődnek, hanem a zérus éven, s így a száz év betelt a 99 év, 364 nap, 23 óra, 59 első és 60 másodperccel s midőn 100-at írunk, kezdődik a 2-ik száz év. Tehát 1900 a XX-ik század kezdete. Egyébként midőn a 17-ik, 18-ik, 19-ik századokról beszélünk, írunk 16, 17, 18 százat; ha tehát XX-ik századról beszélünk, írunk 19 százat. E. S. azt írja, hogy a XX-ik század a 2000-ik év december 31-én végződik, tehát az első év hol végződik? Kétségtelenül: 0 év, 364 nap, 23 óra, 59 első és 60 másodperc. Tehát 0 évet írhatunk s nem 1-et. Mert az év nem 1 év január 1-én kezdődik, hanem 0 év, 0 nap, 0 óra, 0 első-0 másodperc után rögtön. Még nem írtunk egy másodpercet, a midőn már megkezdődött az év! K-ó.

† Les Vignolles. Párisban, a Montmartre-negyedben egy kis színházat nyitottak meg, amelynek a neve Les Vignolles. Ennek a névnek semmi köze sincsen a la vigne szóhoz, amely tudvalegőleg venyigét jelent, hanem egy montmartrei festőnek, Vignolának a nevéből ered. Ő alapította ezt a színházat, amely lényegesen különbözik a többi színhá-

zaktól. Vignola nagyon helyesen úgy gondolkodott, hogy a közönség nem kedveli többé túlságosan a dalénekeseket, még ha annyira híresek is. Mivel azonban egy montmartrei színház semmiképpen sem lehet meg az ilyen dalénekesek nélküli, hát megkísérelt valamit, ami meglepő is, mulatságos is legyen s a mellett még se hiányozzanak a színpadról a dalénekesek. Föllelpet egy bábszínházban egy láb hosszú bábokat és pedig olyanokat, amelyek jelmezben és aróban is másai az élő dalénekeseknek. Egy kicsi kis zongora mellett egy lány muzikus ül s aztán folyik a mulatság. A bábénekesek arra megjelennek, meghajolnak, utánozzák mozdulatokban az ő nagy mintaképeiket és énekelnek. Persze az éneklés a kulisszák mögött történik. A kuplék után következnek árnyékok az est másik részének kitöltésére. Egy kis vászondarabon, mint a híres Chat noirban és aztán a kissé mélyebben álló Conservatoireban. Énekkíséret mellett bemutatóra kerül Napoleon epopeiája a Marche à l'étoile és az elveszett gyermek históriája. A montmartroi új színházban elvonulnak: Les Babylones, az óriás modern Babelék: Memphis, Ninive, Babylon, Athen, Róma, Byzanz és Páris.

† Shakespeare — róf szerint. Igaz, hogy furcsa dolog Shakespeareat sor szerint mérni, mint a vidéki borbélylegény szerelmi tragédiájáról szóló tudósítást, de valaki mégis elkövette ezt a furcsaságot, teljék hát benne öröme. Mindenesetre ráért és sok mindent megévezett már annak az angol lapnak a levelezője, aki sorra vette Shakespeare műveit és ráfanyalodott arra, hogy megszámlálja, hány sorból is áll voltaképpen egy-egy közülük. Azt találta bizonyára senki sem fogja ellenőrizni, hogy a Shakespeare drámai közül a négy legrővidebb: A tévedések vigjátéka 1777 sorral, 14,438 szóval és 57,514 betűvel; A vihar (2063 sor, 16,178 szó, 68,144 betű); Szentivánéji álom (2175 sor, 16,177 szó, 65,125 betű). Shakespeare legnagyobb drámája ilyen szempontból Hamlet és pedig 3990 sorral, 29,492 szóval és 120,434 betűvel, aztán következik Antonius és Cleopatra.

† A csavargó. Bíró: Magát csavargás miatt letartóztatták, hogyan töltötte eddig az éjszakákat?

Csavargó: Kösönöm szépen bíró ur a szíves tudakozásért, eltekintve hébe-hóba egy kis lidércnyomástól, különben elég jól aludtam mindig.

† Föltalálta magát. A rendőrbiztos nagyban bajlódik írószálatával, amelynek bezárt fiókját kuszatalanul iparkodik kinyitni. Egyszerre nagyon megaragyszik és kiszól egy rendőrnök:

— Izé, nézzen csak le a dutyiba, nincs-e ott valami ügyes betörő... nem tudom kinyitni a fiókomat!

REGÉNY.

SÁTÁN KAPITÁN

(Cyano de Bergerac kalandjai.)

(54) — LOVAGREGÉNY. —

— Tudja mit, nem akarom, hogy mulasztás terheljen bármely irányban. Osonjon óvatosan a parókia mögé, majd beengedem önt a kis ajtón, mely a mezőkre vezet; az istállóim fölött van a szénpadlás, azon elrejtőzhetik, ott senki sem veheti észre. Beleegyeznek?

— Természetesen! — De tisztelendő uram nem felejtí el, amire kértém? Azt mondja Ben-Joelnek, amit megbeszélünk.

— Megigértém önnek, és ezzel beérheti.

— Kösönöm, plébános ur, most már semmitől sem tartok!

— Viszontlátásra két perc múlva legyen a kis ajtónál!

— Ott leszek, tisztelendő uram.

— És ezzel elváltak és Castillan oda lapulva a falhoz óvatosan megkerülte a parókiát.

Jacques már ébren találta Ben Joelt, sőt az ebédő asztalán már csak a reggeli maradékai voltak.

— Nos, hogy aludt kedves barátom? kérdezte előzékenyen.

— Pompásan! Akár a bunda!

— Helyesen cselekedett, szót tréfás hangon a lelkész, de közben merően leste szavai hatását a gazember areán. — és holnap, holnap épp ilyen jól fog aludhatni, majd kipiheni legalább az utazás fáradságait.

— Hát nem megyünk Colignacba? — kiál-

totta Ben Joel. — És miért nem, ha szabad kérdeznem, tisztelendő uram?

— Épp most jött az üzenet, hogy Cyrano barátom, legkésőbb holnap reggelig ide érkezik. Halálos sápadtság borította el Ben Joel arcát.

Jacques, aki egy pillanatra sem vette le tekintetét arcáról, észrevette ezt a pillanatnyi elváltozást. De Ben Joel is megérezte a lelkész firkászó pillantását és egy pillanat alatt összezsépte magát.

— Szavamra, nem okozhatott volna nagyobb örömet semmivel a világon, mint ezzel a hírrel! Uram megérkezik! Hiszen akkor már meggyógyult kétségkívül! Mert a mint tudja, betegen hagytam el Párisban.

— Igaz, tudom — felelt zavartan a lelkész, tudom, és a mint örömeből láthatom, ön nagyon szereti Cyranót.

— Mint az édes apámát! és Ben Joel nagy erőfeszítéssel egy könnyet sa tolt ki szeméből.

A lelkész kezét nyújtott a gazembernek.

— Melyik szédelőgő a kettő közül? kérdezte magában.

— Ma este, gondolta magában egyridejűleg Ben Joel, utban leszek Páris felé gróf Lembrat irataival a zsebemben. Aztán már jöhetsz Sátán kapitány, fittyet hányok a haragodnak!

— És így köszöntött be végre az este.

Jacques ígérétehez híven elment megmondani Castillannak, hogy mily benyomást tett Ben Joelle a terv megváltoztatása.

— Ezen az emberen nehéz kifogni, szolt az íródiák. De várjuk be az éjszakát, és legyen részen tisztelendő uram, bizonyos, hogy meg fogja kísérelni megkaparítani az iratokat.

Ben Joel természetesen, mihelyt meghallotta, hogy Cyrano utban van Saint-Sernin felé, elhatározta, hogy még az éjjel, ha bármily uton is, kezeibe keríti az iratokat.

Egész nap egy perere sem hagyta el a plébániát, hanem igyekezett minél pontosabban kifürkészni a parókia összes szobáit és folyosóit.

Végre Longuépée dolgozószobájában hiuzsemei fölfedezték a tölgyfaszekrényt.

— Itt vannak! — gondolta magában a cigány.

— És ezzel megvolt a terve.

Csak úgy, mint Ben Joel, a lelkész is megcsinálta tervét az éjszakára és mikor este együtt ültek a vacsoránál, így szolt:

— Kedves Castillan barátom, ma este nem maradtunk olyan sokáig ébren. Hajnalban már misét kell olvasnom, és mi tagadás, nagyon szeretem az alvást.

— Magam is belefáradtam a semmittevésbe, — válaszolta mosolyogva Ben Joel, — csak úgy kívánczonom már az agyba.

— És csakugyan vacsora után mindjárt elbucsztak a lelkész és vendége, és visszavonultak szobáikba.

Közél másfél óráig várakozott Ben Joel szobájában, míg végre azt gondolta, hogy a lelkész most már biztosan elaludt.

Elővette tehát álkulesait, fogai közé vette kését és elindult lábujjhegyen Jacques dolgozó szobája felé.

Az ajtó be volt zárva. De ilyen csekélység nem zavarta soh sem Ben Joelt.

Egyik álkulesával felzárta az ajtót.

Oly ügyesen működött, hogy az ajtó kinyílt, zajtalanul, mintha be se lett volna zárva. És azzal neki látott a szekrény feltörésének.

Gyorsan megvizsgálta a lakatot, aztán működésbe hozott egy álkulesot, s teljes erejéből igyekezett megforgatni a zárban.

A szekrény reccsgett, az ajtó szinte engedett a hatalmas nyomásnak, de a lakat ellentállt.

Ben Joel annyira elmerült foglalkozásába, hogy nem hallotta Jaques Longuépée lépéseit és egyszerre, váratlanul hangzott fel a háta mögött a kiáltás:

— Hé! Castillan ur! Mit csinál, ha szabad kérdeznem?

Ben Joel visszafordult, és a szoba közepén

Nyíltér.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VÁSÁRHELYI

WODIANER FÜLÖP

csaszári és királyi udvari könyvkereskedő, nyomdaplajonosa és lapkiadó, Budapest székes főváros törvényhatósági bizottsági tagja, a magyar iskolaegyesület által alapított „Andrássy-érem” tulajdonosa

tervékeny és áldásos életének 79-ik évében, hosszabb szenvedés után folyó évi január hó 30-án elhunyt.

A megboldogult egész életét, fáradhatatlan munkásságát a nemzeti közművelődésnek és a jó-tékonyaságnak szentelte. Gyermekei és rokoni a legodaadóbb és leggyöngédebb szerető atyát és rokont gyászolják benne.

A drága halott földi maradványait február hó 1-én, szerdán d. u. 3 órakor fogják a Sarkantyú-utca 3-ik sz. n. gyászházban a Keresepárt mellett levő izraelita temetőben, a családi sírban örök nyugalomra helyezni.

Budapest, 1899. január hó 30-án.

Legyen ádott emléke!

Gyermekei:

Wodianer Arthur

Wodianer Hugo

Wodianer Ilona, férj. Walzner Arnoldné

Wodianer Irma, férj. Bartha Miksáné

Wodianer Matild, férj. Radnai Józsefné

Wodianer Jolán, férj. Steiner Ferencné

Vejei:

Walzner Arnold

Bartha Miksa

Radnai József

Steiner Ferenc

Menyei:

Wodianer Arthurné, szül. Wolfneer Olga

Wodianer Hugoné, szül. Hirschler Mariska

Unokái:

Walzner Aranka

Wodianer Mietke és Juliska

Berger Feri

Bartha Laci és Józsi

Steiner Juliska

Radnai Gyuri

Testvére:

Fekete-Wodianer Lina

Sógora:

Walzner Mór

Ségornője:

Deutch Mária

Olcsó lakások Budán

II. Fő-utca 51. számú négyemeletes bérházban Augusztus 1-ére. Gyönyörű kilitás a pesti Dunasorra. Modern comfort, egyszerű beosztás, szőnyeg és cseledélt, villam- és gázvilágítás, villamos- és propeller közlekedés. Lőrbead: Dr. Metzner Gusztáv ügyvéd d. u. 3-6 között IV., Zöldfa-utca 12. szám alatt. (Telefon szám 60-47.)

ott látta a lelkész összefont karokkal, mozdulatlanul.

A helyzet lehetetlenné tett minden tagadást. Eldobta tehát alkulcsait és kikapva fogai közül kését, neki rohant a plébánosnak.

— Nyomorult! — kiáltotta amaz és mikor Ben Joel éppen sújtani akart késével, megragadta utközben karját.

— Dobb el fegyvered — kiáltott rá parancsoló hangon.

És egyidejűleg olyan erővel megszorította a gazember karját, hogy az akarata ellenére is kénytelen volt elejteni a kését.

— Ha a szentírás nem tiltaná el a vérontást, véged volna, nyomorult — szólott a lelkész — szerencséd, hogy jó keresztény kezei közé kerültél.

Ben Joel minden válasz helyett egy hatalmas erőfeszítést tett, hogy kiszabadítsa magát a lelkész vasmarkaiból.

— Ah! hát sem jótanács, sem erőszak, sem prédikáció, semmi sem fog rajtad? Eredj! Keresd másutt az akasztófádat! Szerencséd, hogy Cyranó nincs itt.

És ezzel galléron ragadta és odavonszolta a nyitott ablakhoz.

— Ne öljön meg, tisztelendő atyám, könyörgött a nyomorult, ne öljön meg!

A lelkész szó nélkül áttemelte a gazembert az ablakpárkányon s gallérjánál fogva fenn tartva, így szólott:

— Ugorj hát zsvány! Ugorj le egymásután! És örülj, hogy megkegyelmezek életemnek!

— Könyörüljön rajtam, könyörüljön, zokogott Ben Joel.

— Hát ugorj le nyomorult, hiszen az ablak alig két lábnyira van a földtől.

(Folytatás következik.)

Pollák Lajos Budapestről eljegyezte Veisz Adolf és neje kedves és szeretetreméltó leányát Ilkát január hó 29-én Pécsen.

Tisztelet annak, kit tisztelet illet!

Wilhelm Ferenc urnak, gyógyszerész Neunkirchenben, Bécs mellett, írják Altonából 1897. augusztus 11-én:

Imnár 70 éves vagyok és 10 év óta izületi csuszban, ugyiszintén aranyér-csomóban szenvedtem és segélyt nem találtam. Csakis az ön Wilhelm-féle antiarthikus, antireumatikus vértisztító-teája szabadított meg bajtól 3 hét alatt. Én is úgy, mint a grófnő, kinek értesítést a labban olvastam, legszívvelősebb köszönetem fejezem ki önnek.

Teljes tisztelettel

Aekermann Christ, magánzó

Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.

Főraktár: Wilhelm Ferenc gyógyszerésznél, Neunkirchenben A.-Ausztria.

Egy csomag ára 1 frt, 8 adagra osztva.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszer. Király-u. 12. Petri Ottó gyógyszer. Váci-körút 17. Thallmayer és Seitz. Kochmeister Fr. utóda. Neruda N. Bécsben: cs és kir. udv. gyógyszerár. Berlinben: Schering's Grüne Apotheke. Chaussee str. 19. Münchenben: Dr. Bedall, Thal 13. Vidéken minden jobb nevű gyógyszerárban és droguazületben.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az utolsó. A pénzügyi viszonyok a legutóbbi napokban nem javultak. A magánkamatláb a 4 1/2%-ra emelkedett. De ez is csak névleges emelkedés, mert tényleg alig történt eszkomptálás. Pénzügyi körökben ennek következtében azt hiszik, hogy az Osztrák-Magyar Bank pénteken tartandó ülésén sem fogják a kamatláb leszállítását javaslatba hozni. Az utolsó-benyújtások különben nagyon erősek. Tegnap Bécsben kerek kilenc milliót számoltak le.

Borkereskedelmünk érdekében. A Magyar Kereskedelmi Csarnok borkereskedői szakosztálya ma ülést tartott, amelyen a helybeli mint a vidéki tagok igen nagy számban jelentek meg. Az ülés tárgyát a borkereskedelem ez idő szerinti komoly helyzetének megbeszélése képezte, amit a hatóságok részéről újabb időben folyamatba tett eljárások idéztek elő. A tárgy felett élénk eszmecserre fejlődött ki, amely alkalommal minden egyes felszólaló hangsúlyozta, hogy ez idő szerint a borkereskedelem teljes pangásban van. Az értekezlet elhatározta, hogy ez ügyben felír egy a kereskedelmi, mint a földművelésügyi miniszterhez. A szakosztály által egyhangulag elfogadottot felterjesztésben a kereskedelmi csarnok borszakosztálya mindenekelőtt hivatkozik arra, hogy akkor a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozzászállásáról szóló törvény előkészítésben volt, valamint később, midőn a végrehajtási rendelet megállapításáról volt szó, mindig azon az állásponton állott, hogy szigorú rendelkezések állapítandók meg azok ellenében, akik a természetes bort meghamisítják és hogy az erre vonatkozó rendelkezések szigorúan végre is hajtsanak. Ezen állásponton áll a szakosztály ez idő szerint is. De felpanaszolja első sorban, hogy a törvényt kizárólag kereskedők ellen alkalmazták, bár köztudomású, hogy különösen kisebb producensek körében a borkak vízzel való szaporítása (ami törvény szerint hamisítás) még ma is megengedett dolog. Ennek következtében a nagy nyilvánosság előtt az állapot úgy tűnik fel, mintha minden bünért, mit nemcsak egyes kereskedők, de egyes termelők is elkövetnek, kizárólag a kereskedelem volna felelős. Felpanaszolja továbbá, hogy a kereskedők ellen, még pedig az 1893. XXIII. t.-c. 10. §-ának, valamint a megfelelő végrehajtási rendelet világos utasítása ellenére nem csupán alapos gyanu vagy teljesen megbízható fejteltetés alapján teszik az eljárást folyamatba, hanem hogy az I. fokú közegek kezdeményező eljárás indítanak kereskedők ellen minden gyanu és minden megbízható fejteltetés nélkül országserite. Fokozza a veszélyt, hogy az ekként folyamatba tett eljárások nyomában, még pedig a nevek kitételeivel, hirtelintag közöttetnek, minnek eredménye az, hogy az olyan kereskedők, akik ez az eljárás illet, még mielőtt ítélet volna, még mielőtt tehát egyáltalán konstatació lenne, hogy az illetőt terheli-e valamelyes vétség, vagy egészen tökére van téve, vagy pedig hírnevének csorbítása által érzékeny kárt szenved. Ez az állapot természetesen visszahat nemcsak a belfogyasztásra, hanem azon — bár csekély mértékű kivételre, mely eddig még egyáltalán eszközölhető volt. A szakosztály felterjesztésében kifejezést ad annak, hogy ez egy igazságtalan állapot,

mely ártalmára van nemcsak a kereskedőknek, hanem ártalmára van a produkciónak és az országnak. Hangsúlyozottan és megokoltan hivatkozik arra, hogy a kereskedelem a közgazdaság épp oly egyenjogu tényezője, mint a termelés és appellál a miniszterek igazságérzetére, hogy utat és módot találjanak egy oly állapot beszüntetésére, amely egy nagy osztályt igazságtalanul sujt.

Vidéki pénzintézetek. A Nyiregyházi Gazdasági és Kereskedelmi Hítelintézet Részvénytársaság mérlege 31.169.45 forint tiszta nyereséggel záródik. Az osztalék 8 forint részvényenkint. Az Öszforgalom 23.980.241.02 forint. A Gyöngyösi Bank Részvénytársaság 1898. évi mérlege 27.169.08 forint tiszta nyereséget tüntet fel, amelyből részvényenkint 12 forintot fordítanak az osztalékra.

Fizetéseképtelenségek. A bérsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Hirsch Testvérek cég Szeged, Hilger Amália kereskedő Prága, Böhm Frigyes kereskedő Parschnitz, Diogo Giacich kereskedő Abazzia, Blücher Simon kereskedő Sainik (Szepessyegye).

Szszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 17.50 forint pénzben, 17.75 forint áruban. — Bécsben az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 18.30 forint pénzben, 18.60 forint áruban.

Hideghusvásár. (A székesfővárosi vásárgazdaság jelentése.) A Garay-téri élelmi piacon: Felhozott Budapestről 52 árus 30 darab sertést, — árus 10 drb süldőt, 3000 kilogramm friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 400 kg. hájat. Vidékről összesen 26 árus 303 darab sertést, és 262 kg. füstölt húst. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 54—68, 1 q. 4200—4400. Süldőhús 1 kg. 60—68, 1 q. 5000—5600. Füstölt sertés 1 kg. 64—68, 1 q. 5800—6000. Szalonna zsirnak 1 kg. 50—54, 1 q. 4600—4800. Füstölt szalonnával 1 kg. 64—70, 1 q. 6000—6400. Haj 1 kg. 56—58, 1 q. —, —. Disznósír 1 kg. 62—64, 1 q. 5600—5800. Kocsonyahas 1 kg. 30—40, 1 q. 2600—3000. Füstölt sonka 1 kg. 76—80, 1 q. —, — krig.

Az Oreczy-utí élelmi piacon: Felhozott Budapestről 65 árus 42 drb. sertést, 2 árus 4 drb. süldőt, 2100 kg. friss húst, 380 kg. füstölt húst, 1550 kg. szalonnát, 500 kg. hájat. Vidékről 2 árus 13 drb. sertést, kilonkint 44—46—krajcárig. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 48—64, 1 q. 4600—4700. Süldőhús 1 kg. 68—72, 1 q. —, —. Füstölt sertés 1 kg. 60—72, 1 q. —, —. Szalonna zsirnak 1 kg. 52—54, 1 q. 5000—5200. Füstölt szalonna 1 kg. 56—60, 1 q. —, —. Haj 1 kg. 54—56, 1 q. 5300. Disznósír 1 kg. —60, 1 q. —, —. Kocsonyahas 1 kg. 26—36, 1 q. 2400—2600. Füstölt sonka 1 kg. 72—90, 1 q. —, — krig.

Takarmányvásár. (A székesfővárosi vásárgazdaság jelentése.) Felhozott a szokott községekből 168 szekér réti széna, 16 szekér muhar, 39 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányzalma, 6 szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány, (lóhere és zabos búkköny stb.) 600 zsák szécska. A forgalom lanyva. — Árak q.-ként a következők: réti széna 210—310, muhar 200—330, zsupszalma 150—160, alom-szalma 130—150, takarmányzalma —, —, 100 kőve tengeri szár 800—1000, egyéb takarmány —, —, zabos búkköny 250—280, lóhere 220—240, lucerna —, —, kőles —, —, sarju —, —, szalmaszécska 170—180. Összes kocsiszám 253. Összes súly 253.600 kilogramm.

Borjvásár. (A budapesti marhavasártéri vásári penzár részvény-társaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 297 darab, leült borju 17 darab, növedékmárha 29 darab, bárány élő 20 darab, leült bárány 119 darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzések: Belföldi élő borju 36—40 krajcárig, prima 41—45 krajcárig, kivételesen —, — krajcárig, leült borju 42—48 krajcárig, növedék marha — krajcárig kilonkint. Élő bárány 5.50 forinttól 7.50 forintig, leült bárány 5 forinttól 7 forintig, páronként. A jobb vételkedv következtében a vásár hangulata meglehetősen élénk volt, s az árak kilogrammonként 1—2 krajcárral emelkedtek.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonsumvásár árjegyzése 1899. január 30-án. Készlet 240 darab. Érkezet 1355 darab. Összesen: 1625 darab. Eladott 1328 darab. Maradt 297 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 44—46 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 45—47 krajcárig, 320—380 kgr. sulyban 48—48—krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 46—47 krajcárig. Malacok 37—40 krajcárig kilonkint. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárocsarnokban ma megtartott sertésvásárral bejelentettek 9387 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3696 darab fiatal sertést, 5517 darab magyar hizott sertést, összesen 8963 darabot. Változatlan árak.

Jegyzések: kékelt élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 44—45—kr, kivételesen —46 krajcár, közepminőségű sertés 42—43—krajcár, könnyű sertés 39—41 krajcár, fiatal sertés 35—44 krajcár.

A budapesti gabonátzsdé.

Budapest, január 31.

A buza-üzlet ma lanyhább irányzattal nyílt meg. A kínálat gyenge és a vételkedv korlátolt volt. Forgalmoban került 8000 métermázs, amelyért 5 krajcárral alacsonyabb árakat fizettek. Más gabonafajokban a forgalom csekély volt és az árak változatlanok maradtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 79-3 k. 10 frt 65 kr. 100 mm. 79 k. 10 frt 65 kr. 100 mm. 78-5 k. 10 frt 57 1/2 kr. 200 mm. 79 k. 10 frt 57 1/2 kr. 100 mm. 80 k. 10 frt 65 kr. 100 mm. 79-3 k. 10 frt 60 kr. 100 mm. 79 k. 10 frt 55 kr. 100 mm. 79 k. 10 frt 55 kr. 100 mm. 78-8 k. 10 frt 55 kr. 100 mm. 78 k. 10 frt 45 kr. 2000 mm. 77-5 k. 10 frt 55 kr. 200 mm. 79-5 k. 10 frt 57 1/2 kr. 100 mm. 77-8 k. 10 frt 45 kr. 100 mm. 77 k. 10 frt 40 kr. 100 mm. 77-5 k. 10 frt 45 kr. 100 mm. 77-5 k. 10 frt 35 kr.

Pestvidéki: 100 mm. 78-5 k. 10 frt 40 kr. 100 mm. 78 k. 10 frt 40 kr. 100 mm. 77 k. 10 frt 25 kr. 100 mm. 76 k. 10 frt 25 kr. 600 mm. 77 k. 10 frt 35 kr.

Fehérmegyei: 800 mm. 76 k. 10 frt 50 kr. 400 mm. 77 k. 10 frt 50 kr.

Bánáti: 200 mm. 77 k. 9 frt 90 kr. 100 mm. 77 k. 10 frt 30 kr.

Felvidéki: 150 mm. 77 k. 10 frt 15 kr. 250 mm. 78 k. 10 frt 40 kr. 100 mm. 78-5 k. 10 frt 40 kr. 100 mm. 78-5 k. 9 frt 95 kr. 200 mm. 77 k. 10 frt 15 kr.

Mind 3 hónapra.

Zab: 100 mm. 6 frt 07 1/2 kr. 100 mm. 6 frt. Rozs: 200 mm. 8 frt 05 kr.

Késpénzfizetés mellett.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, késpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

Table with columns for commodity types (Buza, rozs, zab, etc.) and prices in various units (k, kr). Includes sub-sections for 'bánsági', 'tisza-vidéki', 'pestvidéki', 'fehérmegyei', 'bánáti', 'felvidéki', 'román', 'szerb', 'bolgár'.

Határidőzlet.

Az üzlet lanyha hangulatban és olcsóbb árakon indult meg, a forgalom gyenge volt. Zárlat felé azonban ez a hangulat megszilárdult és az erak kisebb hullámzások után emelkedett.

Forgalomba került:

Table listing market transactions for Buza, rozs, zab, and Repece with dates and prices.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing closing prices for Buza, rozs, zab, and Repece at 1 PM.

Este 1/5 óraker zárul:

Table showing closing prices for Buza, rozs, zab, and Repece at 5 PM.

A budapesti értéktőzsde.

A mai délelőtti tőzsde szilárd irányzatban kezdődött, később azonban főleg bécsi realizációkra az összes vezető értékek árai elgyengültek. A déli tőzsdén kis forgalom mellett az üzlet nyugodt volt.

A helyi piac gyengébb volt, zárlatkor azonban megszilárdult.

Az előtőzsdé tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 397.10—398.60. Osztrák hitelrészvény 360.40—361.20. Osztrák-magyar államvasuti részvény 362.90—363.30. Közuti vasut részvénytársaság 403.—405.75. Pesti magyar kereskedelmi bank 1475.—forinton.

A déli tőzsde tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 397.25—397.75. Osztrák hitelrészvény 360.30—360.70. Osztrák-magyar államvasuti részvény 362.50—363.25. Ipar- és kereskedelmi bank részvény társaság 105.—105.25. Jelzálogbank részvény 248.—248.50. Leszámitoló bank 263.25.—. Rima-murányi vasmű 312.75—313.50. Déli vasut 71.—71.90. Közuti vasut részvény 403.50—405.50 forinton.

Az utőtőzsde irányzata élenk forgalom mellett megszilárdult.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 360.25—360.90.

Magyar hitelrészvény 397.50—398.50. Közuti vasut 405.—405.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 362.80—363.—. Déli vasut részvény 71.50—71.50. Rima-murányi vasmű 312.75—313.25. Magyar ipar és kereskedelmi bank 105.50—106.—forinton. Délutáni zárlat: Osztrák hitelrészvény 366.60 forinton. Díjbiztosítók: Osztrák hitelrészvény holnapra 1.50—2.—; nyolc napra 5.—5.50; utolsó januárja 8.50—9.—forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Table listing exchange rates for various banks and institutions like Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Magyar aranyárjárdék, etc.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

Table showing government debt details for Magyar Államadósság and Osztrák Államadósság.

Idegen Államadósság.

Table showing foreign government debt details.

Más kölesönök.

Table listing other securities like Bonyár kölesön, Budapesti fővárosi kölesön, etc.

Záloglevelek és kölesönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table listing securities issued by Budapesti intézetek, including Jelzálogbank nyar. kötvény, etc.

Elsőbbségi kötvények.

Table listing first priority securities like Adria elsőbbségi kötvény, etc.

Bankok részvényei.

Table listing bank shares like Banknyugdíj, Elő m. ipa. bank, etc.

Takarékpénztárak részvényei.

Table listing savings bank shares like Belső-érkezési, Belső-érkezési, etc.

Biztosító társaságok részvényei.

Table listing insurance company shares like Belső biztosító, Belső élet- és járadék-biztosítási, etc.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing shares of mines and brickworks like Brassói bánya, Budapesti téglap. és mészgy., etc.

Gőzmalomok.

Table listing steam mill shares like Concordia, Elő budapesti, etc.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing shares of ironworks and machine factories like Gárdasági gépgy., Danubius, etc.

Különböző vállalatok részvényei.

Table listing shares of various companies like Ált. vassz. köcs., Bpesti villamos, etc.

Könyvnyomdák részvényei.

Table listing shares of printing houses like Athenaeum, Franklin, etc.

Közeledési vállalatok részvényei.

Table listing shares of railway companies like Adria tengerh. vas., Bpesti közuti vas., etc.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets like Székely, Békésvárosi, etc.

Pénzjegyek.

Table listing banknotes like Vert arany, 20 frankos arany, etc.

Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates for Amsterdam, London, etc.

Határidőre kötött értékpapírok.

Table listing time-bound securities like Aranyárjárdék, Koronajárdék, etc.

A budapesti terménytőzsde.

Szilvaiban az irányzat kissé javult. Szilvaiban csekély volt az üzlet, változatlan áraknál. Eladatott: boszniai 100 darabos 9 frt 50 kr. Zsiradékokban nincs forgalom. Az irányzat változatlan.

Jegyzetek: Heremag: lucerna 46.—56.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki — forint. Vörös erdélyi — Vörös bánsági 41.—44.— forint. Középszemű 45.—49.—. Nagyszemű 50.—52.—. Disznózsír: budapesti 55.—55.50 forint, vidéki — városi 4 darabos 47.—47.50 forint, 3 darabos 48.—49.— forint, füstölt 53.—53.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint. 120 darabos 8.25—8.50 forint, 100 darabos 9.50—9.75 forint, 85 darabos 13.75—14.— forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 7.25—7.50 forint, 100 darabos 9.—9.25 forint, 85 darabos 13.50—13.75 forint. Szilvaiz: szlovéniai 13.50—14.— forint, szerbiai 11.50—12.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, január 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Tavasz buza 9.68—9.67. Tavasz rozs 8.25. Tengeri május—júniusra 5.16. Tavasz zab 6.16—6.18 forint.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén tekintettel a magyarországi bizonytalan politikai helyzetre, tartózkodó volt a vételkedv.

A déli tőzsdén csak bányavértékek ugyszintén déli vasuti papírok érték el némi áremelést; egyébként lényegtelen változások voltak csak az árfolyamokban.

Zárlatkor tartott az irányzat.

Bécs, január 31. (Magyar értékek zárlat.) 4% aranyjárdék 119.85. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 139.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 121.—. Magyar leszámitoló 6% pénzváltóbank 263.—. Rima-murányi vasműrészvény 314.50. Magyar koronajárdék 97.95. 4% os Magyar földherm. kötvény 95.70. Magyar hitelbank részvény 397.50. Magyar nyeremény kölesön sorsjegy 160.75. Kassa-oderbergi vasut részvény 183.33. Magyar kereskedelmi bank 1479.—.

Bécs, január 31. (Osztrák értékek zárlat.) 4-2% papírjárdék 101.55. 4% os osztrák aranyjárdék 120.05. 1860-iki sorsjegy —. Osztrák hitelsorsjegy 198.75. Angol-osztrák bank 155.50. Bécsi bankgyűlési 277.20. Osztrák-magyar bank 933.—. Déli vasut 71.50. Dunagőzhajózási részvény 463.—. Dohányrészvény 126.—. Császári és királyi arany 5.71.—. Német bankváltók 58.95. 4-2% ezüst járdék 101.30. Osztrák koronajárdék 102.20. 1864-iki sorsjegy 194.50. Osztrák hitelinézet részvény 380.—. Unionbank 310.—. Osztrák Landerbank 246.—. Osztrák-magyar államvasut 362.75. Elbavógyi vasut 258.50. Alpesi bányarészvény 227.—. 30 frankos arany 9.55.—. Londoni váltóár 120.50. Bécsi tramway 538.—. Az irányzat üzletellen.

Bécs, január 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a

következők voltak Osztrák hitelrészvény 360.25 Magyar hitelrészvény 397.25. Angol-Osztrák bank 158.50 Union bank 310.—, Länderbank 246.50, bankgyűjlesztő 277.50, osztrák-magyar államvasut részvény 362.75 eszaki nyugati vasuti részv. 245.50, elbavölgyi vasut 258.50, dunagőzhajós részv. —, alpesi bányarészvény 227.20 májusi járadék 101.55, osztrák koronajáradék —, magyar aranyj. —, magyar koronajáradék 97.95 német birodalmi márká januárúra 58.30, februárúra —, török sorsjegyek 58.98, rimamurányi vasmű 318.50, déli vasut —, donányrészvény 125.50. Napoleon d'or 9.55.

Külföldi értéktözlések.

Berlin, január 31. (Tőzsdei tudósítás.) Bécsi realizációk a legtöbb tőren gyengültek, különösen a bank és bányarészek gyengébbek. A tőzsa második felében némi szilárdulás állott be. Magánkamattal 37/80.
 Berlin, január 31. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀ os papírjáradék —, 4¹⁰/₁₀₀ osztrák aranyjáradék 101.40. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 98.10. Osztrák-magyar államvasut 154.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény 100.75. Disconto-Commandit 202.75. Általános villamosági Edison 255.—. Gelsenkircheni 185.90. Laurakohó 221.25. 4²⁰/₁₀₀ esztárjádék 100.75. 4¹⁰/₁₀₀ magyar aranyjáradék 100.60. Osztrák hitelrészvény 225.80. Déli vasut 32.25. Károly Lajos vasut 103.—. Orosz bankjegy 216.40. 4¹⁰/₁₀₀ új orosz kölcsön 101.10. Török dohányrészvény —, Olasz járadék 94.25. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 184.40. Harpeni 182.10. Az irányzat gyengült.
 Frankfurt, január 31. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀ papírjáradék 101.05. 4¹⁰/₁₀₀ osztrák aranyjáradék 101.55. Magyar koronajáradék 95.10. Osztrák-magyar bank 153.90. Déli vasut 32.30. Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.15. Bécsi bankgyűjlesztő 138.30. Villamos részvény 162.50. 3¹⁰/₁₀₀ os magyar aranykölcsön 86.85. 4²⁰/₁₀₀ os esztárjádék 100.90. 4¹⁰/₁₀₀ magyar aranyjáradék 100.55. Osztrák hitelrészvény 225.90. Osztrák-magyar államvasut 154.60. Eszaki nyugati vasut 120.—. Bécsi váltóár 169.35. Párisi váltóár 811.25. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 226.—. Az irányzat tartott.
 Páris, jan. 31. (Zárlat.) 3¹⁰/₁₀₀ francia járadék 102.15. Olasz járadék 93.85. Osztrák-magyar államvasut —, Francia törleszt. járadék 100.40. 4¹⁰/₁₀₀ magyar aranyjáradék 100.40. Török dohányrészvény 270.—. Osztrák Länderbank —, 3¹⁰/₁₀₀ francia járadék 104.57. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasut 178.—. 4¹⁰/₁₀₀ osztrák aranyjáradék 102.15. Ottomanbank 554.—. Párisi bankrészvény 963.—. Alpesi bánya részvény 439.—. Az irányzat szilárd.
 Hamburg, január 31. (Zárlat.) 4²⁰/₁₀₀ esztárjádék 101.25. 1880. sorsjegy 149.—. Déli vasut 32.40. 4¹⁰/₁₀₀ osztrák aranyjáradék 101.95. Osztrák hitelrészvény 225.70. Osztrák-magyar államvasut 153.75. Olasz járadék 94.10. 4¹⁰/₁₀₀ magyar aranyjáradék 100.65. Az irányzat nyugodt.

sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredet) (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyű (párónkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 200 kilogramm felüli sulyban) 47¹/₂—48— krajcárig. — Közép (párónkint 240—200 kilogramm terjedő sulyban) 47—47¹/₂ krajcárig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 45—45— krajcárig.
 Sertéslétszám 1899. január 26. napján volt készlet 39 101 darab, 1899. évi január 30. napján felhajtott 371 darab, 1899. évi január 30. napján elszállított 769 darab, 1899. január 31. napjára maradt létszletben 28.709 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 31. —

Kinevezések. A földmivvelésügyi miniszter az állandó borvizsgáló szakértő bizottságokba, az 1899. év tartamára kinevezett 4—4 tagon kívül, pótlólag még a budapesti bizottságba Görgey Gyula tályai lakost, a kolozsváribi pedig Albach Géza kolozsvári lakost nevezte ki. A kereskedelemügyi miniszter a szerzői jog biztosítására célzó bejelentések elfogadásával dr. Klinger Jenő miniszteri segédfogalmazót bízta meg. A pénzügyminiszter a décsi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéghoz Antal János pécsi adószívet pénzügyi számszítási ideiglenes minőségben, Volkó Viktor díjnokot pedig ideiglenes minőségű pénzügyi számadarkornokká nevezte ki a rimaszombati m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéghoz. Az igazságügyminiszter Nováček Jánost a nagy-atai járásbírószékhöz irnokká, Drágos Jánost az ügyvéházi járásbírószékhöz végrehajtóvá nevezte ki és Dobra Lászlót a marosillyei járásbírószékhöz helyezte át, Bakody Károly számszítót ebben az állásban végleg megerősítette, dr. Thassy Gábor zalaegerszegi lakost a zalaegerszegi törvényszék területén második helyetteséki orvosi minőségben való rendes ellátásával bízta meg, végül Jágers János budapesti orsz. gyűjtőfogházi főfogóri cím-mel ellátott I. oszt. fogórt ugyanezen intézethez valósgos főfogórré nevezte ki. A belügyminiszter Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében a pécsmegyeri anyakönyvi kerületbe János Fált, a budafokiba pedig Miklóssy Gyulát anyakönyvvezetőkké, továbbá a jász-karajenői kerületbe Miskolczy Józsefet, a sződiibe Prágy Aurélt, a tápé-szeesübe Félix Antalt s végül a mogyoródiba Feér Miklóst anyakönyvvezető helyettesekké; Zala vármegyében az andráshídi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Ujlaky Bélát, a bottonyai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Pintarics Pált s végre a strádi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Plauder Józsefet; Udvarhely vármegyében a medeséri anyakönyvi kerület megszűntése mellett Medesér és Tordátfalva községeket Tordátfalva székhelyivel egy anyakönyvi kerületbe alakította s ezen kerületbe anyakönyvvezetővé Bálint Mihályt, ugyanezen anyakönyvi kerületbe pedig anyakönyvvezető helyettesé Szabó Kálmánt, továbbá a daróci anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Török Lajost s végre a bethlenfalvi anyakönyvi kerületbe ugyancsak anyakönyvvezetővé Nagy Ferencet nevezte ki, és Nagy Ferenc kivételével őket, valamint Feleki Márton nagy-galambfalvi anyakönyvvezető helyettesét is, a házassági anyakönyvi vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta. A budapesti itéltábla elnöke Spuller Gyula végzett joghallgatót a budapesti itéltábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

Nevváltoztatás. Weixlgörner Rezső budapesti illetégségi ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Etelka és Sarolta Medgyesire változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.
Pályázatok. A beregszászi törvényszéknek aljegyzői állása 2 hét alatt. Postamesteri állás Dályokon Baranyavármegyé 3 hét alatt. A pécsi adóhivatalnál adószíveti állás 2 hét alatt. A kunhalmi járásbírószékhöz díjnoki állás 2 hét alatt. A modri járásbírószékhöz irnoki állás 2 hét alatt. A balassagyarmati járásbírószékhöz hivatalosági állás 4 hét alatt. Jász-Nagykun-Szolnokvármegyében utbíztosi állás február 15-ig. A szászabányi járásbírószékhöz irnoki állás 2 hét alatt. A pozsonyi itéltábla kerületében két joggyakornoki állás 2 hét alatt.

TÁJÉKOZTATÓ.

Fényképezési akt-modelltanulmányok.
 Te-mészeti felv., női, fő-f. és eye-mel-modelllek festők, szobrászok számára. Legújabb sztereoskopokban. Da-csarnokkönyvek, elegáns és sikkes mintakul. 8, 5 és 10 fti beküld. ell. Nem teisz. a pénzt visszaadjuk.
 Katalogust 20 kr. ellenében bérmentve.
BLOCH S. műintézete, Bécs, I. Kohlmarkt 20

N a p i r e n d.

Naptár. Szerda, február 1. — Római katolikus: Ignác vt. — Protestáns: Ignác. — Görög-orosz: (január 20.) Eutim ap. — Zsidó: Sebath 21. — A nap két reggel 9 óra 12 perccor. — Nyugati délután 4 óra 45 perccor. — A hold két esti 11 óra 7 perccor. — Nyugati reggel 8 óra 53 perccor.
 A horvát miniszter fogad délután 4—5-ig.
 A fővárosi közgyűlés délután 4 órakor az újraválasztás díszteremben.
 Athléta ből a Vigadó összes termeiben.
 A győri kör társasestélye a Royal-szálló termeiben.
 A négytűri tisztviselők egyesületének táncestélye, a Royal-szállóban lévő helyiségében.
 A tulajdonjegyzeteli beírások első napja.
 Az osztályorszájtek negyedik osztályának huzása, a Vigadó kis termében.
 Ae Auróra-kör estélye a Royal-szállóban.
 A tanórái tek bálja az első kerületi polgári körben.
 Az óbudai tornaegylet zártköri felolvasó estélye, a „Korona vendéglő” helyiségében.
 A magánlistviselők országos nyugdíjintézetének igazgatósági ülése, saját helyiségében.
 A Kiszfaludy-Társaság tgyválasztó közgyűlése délután 5 órakor az Akadémia kőpés termében.
 A magyar jeldolghitelbank községi kötelezőnek évi sorsolása délelőtt 10 órakor, a bank helyiségében.
 Tűzoltók bálja a törzvárosi kaszinó termében.
 Szabad Lyceum. Szegetődy Iván felolvasása a francia költárság állami és társadalmi életéről, délután 5—8-ig, Esterházy-utca 1. szám alatt; dr. Illés József felolvasása az isztentelétről, délután 6—7-ig, Esterházy-utca 7. szám alatt.
 Nemzeti muzeum. Ké p t á r. Nyitva d. e. 9 órától 1-ig. A muzeum többi tárai 1 korona belépővel mellett megtekinthetők.
 Technologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig és 7—9-ig.
 Országos Képtár az Akadémiában. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.
 Modern metszetek kiállítás a Országos Képtárban (Akadémia) nyitva délelőtt 9—1-ig, Belpó díj nines.
 Az Iparművészeti Muzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az Üllői-uton nyitva délelőtt 9—1-ig.
 Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.
 A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1-ig.
 Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.
 Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.
 Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.
 Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállítás. kereskedelem-történeti muzeumi és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár. Keresepi-ut 22. 1. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Keresepi-ut 20. szám, délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.
 A Hódoló díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 és fél óráig. Belpó díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.
 Állatkert nyitva egész nap.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszarnok jelentése.

Január 31. A hizott sertés üzletirányzata csendes.
 A) Hizott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli sulyban) 46—46¹/₂— krajcárig. Öreg közép (párónkint 300—400 kilogramm terjedő sulyban 46¹/₂—47 krajcárig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli sulyban 49—49¹/₂ krajcárig. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 48¹/₂—49 krajcárig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 48—49— krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli sulyban) — krajcárig. Közép (párónkint 240—260 kilogramm sulyban) — krajcárig. — Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli sulyban) — krajcárig. — Közép (párónkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő

Általános elgyengülésnél, az ahsai szervek rendellenes működésénél, mell és gyomor-fájdalmaknál, nemkülönben az üdülők legjobb és legizletesebb erősítőszert képezi a

HOFF JÁNOS FELE MALATA KIVONAT EGÉSZSÉGI-ITAL
 Egy palack ára 75 kr., 5 palack bérmentve 3 ftt 75 kr.
 Kapható az összes gyógyszerárakban, drogas, csemege- és fülserkereskedésekben.
 Magyarországi kizárólagos főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárta, Király-utca 12. sz.

Dr. GÖLLIS-féle EMÉSZTŐ-POR.
 (1857. óta kereskedelmi cikk.)
 Étrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek feloldására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva, evés után 1 kávéskanálnyi téve a nyelvszó és a szokásos itallal leblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők gyomorgége, nyálkakepződés, székrekedés, aranyeresbántalmak és a testti pangás stb.
 Ásványvíz-gyógyomónál mint elő- vagy utókúra vagy egyidejűleg a gyógyomódal kitűnő hatást fejt ki.
 Minden doboznak dr. Göllis peesztjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Göllis-féle emésztő-por kérendő a vétel alkalmával.
 A dr. Göllis-féle egytetemes éték-por központi szétküldőse:
BÉCS, I., STEFANSPLATZ 2. (Zwettlhofer)
 Főraktár: 6078
Budapest, Király-utca 12. TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárta.
 Egy nagy doboz ára 1 ftt 26 kr., egy kis doboz ára 84 kr.

Három huzásra érvényes
UJSÁGIRÓ SORSJEGYEK
 ára darabonkint
1 KORONA.
 Legközelebbi huzás
1899 február 4.
 Főnyere-mény **100.000** korona ért.
 Sorsjegyek mindenütt kaphatók.
 Vidéki megrendeléseket legpontosabban eszközöl az
 Ujságírók Egyesületének sorsjáték kezelősege IV. Kossuth Lajos-utca 1.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

Bűnös.

Dráma 3 felvonásban. Irta Voss Richard. Fordította Abonyi Árpád.

Személyek:

Herbert	Bercsényi Károly	Ivánfi
Klug	Gabányi Julia	Alszegei I.
Eulen	Horváth Berger Gusztáv	Hetényi
Lehr Tamás	Ujházi Kramer Adolf	Gyöngy
Lehr Márta	Jászai M. Schmidt Vilmos	Szacsavay

Kezd t. 7 órákor.

Csütörtökön Francillon.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

Az álarcos bál.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerette Verdi. Szövegét olaszból fordította Böhm Gusztáv.

Kezdet 7 órákor.

Csütörtökön Roland mester.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

A teknősbéka.

Bóhozát 3 felvonásban. Irta Leon Gandillot. Fordította Fáji J. Béla.

Személyek:

Champalier	Góth	Adolphe	Tapolczai
Léonie	Lánczy I.	Giboulean	Rónaszéki
Lenarquisné	Nikó L.	Gibouleané	Hunyady
Briquet	Gál	Juliette	Varsányi
Jumard	Hegedűs	Angèle	Pécsi P.

Kezdet 7 1/2 órákor.

Csütörtökön d. u. Bodard és Godard, Este: Trilby.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

Diákkisasszonyok.

Operett 3 felvonásban, 4 képből. Irta Gavault és Cottens. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerette Louis Varney.

Személyek:

Eleonóra	Csatai	Lucien	Szirmai
Marguerite	Blaha S.	Georges	Vidor
Daisy	Kürty K.	Calicot	Kiss M.
Marcelle	Szög	Fifine	Barna
Geneviève	Mátrai	Pelopidas	Németh
Hortense	Makkos	Griffard	Ujvári
Hélène	Harmath	Antoinette	Bárdy
Bianche	Bernát	Báró Cossu	Solymosi
Germaine	Baán	Ponpon	Gazsi
		Houten költő	Tollagi

Kezdet 7 órákor.

Csütörtökön d. u. Az édes. Este: Az unatkozó király.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Galampos
Katinka	Rózsa	Klári	Váradi
Sári	Aranjossy	Radványi	Molnár
Ella	Bilkei	Gida	Rózsahegy
Mici	Somló	Horkay	Ráthonyi
Terka	Haller	Sándorffy	Füredi

Kezdet 7 1/2 órákor.

Csütörtökön d. u. A gésák. Este: A Gyurkovics-lányok.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi február hó 1-én.

Az árendás zsidó.

Kezdet 7 1/2 órákor.

Vendéglő megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget s jó ismerőseimet értesíteni, hogy az

Eszterházy-utca 4. sz. alatt

épült Országos magyar tisztviselő kaszinó palotájában a nyilvános éttermet és a pincés-szobákat f. év január hó 31-én megnyitottam.

Főtörökvésem oda fog irányulni, hogy konyhám s pincémmel a milyen tisztelt vendégeimnek a legnagyobb elismerésüket kiérdemleim.

Teljes tisztelettel

Neiser Ferenc
vendéglős

vélő főpincér az Országos Kaszinóban.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

Kezdet 8 órákor, vége 12 órákor.

Ma

Nagy ujdonsági műsor.

1. **Agost család,**
az új eredeti komikus művész némajátékával.
2. **A Lars-Larsen leányok, (3 nőgy)**
az eddig felülmúlhatlan gimnasztikai művészek a 3-szoros nyújtó és a szenzációs excentrikus ugrásokban.

3. **Bethel Marton**
német dal és keringő énekesnő.

4. **Dyelmá nővérek**
ének- és táncművészek.

Az új műsor miatt pont fél 9 órákor, **25-ödezőr,**
A nagy szenzációs balett:
RECLAM ASSZONY
160 személylyel.

Minden ünnep és vasárnap két előadás.
Szombaton, febr. 4-én először, rövid vendégszereplésre:
FRIESE DORA.

Kávéház megnyitás.

Jóakaróim és ismerőseim szives tudomására hozom, hogy

„**HELVETIA**“ kávéházamat

Andrássy-ut 35. sz. alatt megnyitottam.

Kegyes pártfogásukért eszedezik

SCHVARTZ BÉLA kávé,
az Abbazia kávéház volt főpincére.

Utazáson nagyon praktikus. — Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva.

(Bizonyítványt kelt Bécsben 1897. július 3-án).

Kalodont

Elismert legjobb

Fogtisztító szer.

A száj kiöblítése, csupán száj- vagy fogvízzel magában nem elegendő a fogak tökéletes megtisztítására. Ehhez egy fogtisztítószert használnia okvetlenül szükséges.

Mindenütt kapható.

Katonák

Thury Zoltán

színműve

már ebben a hónapban könyvben is megjelenik.

*** Ara 50 kr. ***

Bérmentes ajánlott küldéssel 65 kr.

Megrendelhető:
a „Budapesti Napló“
kiadóhivatalában,
VIII., József-körút 18. szám.

Magyar

Könyvtár.

Éjen és jégenát.

Irta:

Nansen Fridtjof.

Rövidítve fordította:

dr. Brózik Károly.

I. rész.

A „Fram“ útja.

77. füzet.

II. rész.

A szánút.

78. füzet.

Egy-egy füzet ára

15 kr.

Megrendelhető: a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatalában,

Budapest, József-körút 18. szám.

Makulatura

papír

eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Különlegességek

dr. FISCHER RÓBERT

a vegytan tudora és kozmetikör

kémiai laboratóriumából.

BÉCS,

I. Habsburgergasse 4.

II. emelet.

Hajirtószert (Epilatoire)

a szőrt az arorról, kezekről, karokról stb. vegyi úton eltávolítja. Az eljárás egyszerű és fájdalommentes, a hatás lassú, de biztos. Epilatoire ugyanis hosszabb használatnál a hajgyökereket teljesen elpusztítja és biztosan meggátolja az utánövését.

A különlegességek árai:

Hajirtószert (Epilatoire), a haj kiirtására és annak utánövését megakadályozandó, egy kis üveg 5 frt egy nagy üveg ... 10 frt

Bőr-paszta, a hajnak azonnali kiirtására az arcból, a karokon stb., darabja ... 1.- frt

Szeplőkérő 1. tégely ... 2.- frt

Vizet telített Ozon 1 üveg (félliter) ... 1.25 frt

Szőkevis (Biondeur) 1 üveg (félliter) ... 3.- frt

Fo-hajfestőanyag 1 doboz (3. és 5. szám) ... 5.- frt

Zománpor, nappali arcpor háromféle színárnyalatban, 1 doboz rouge-val 3.-, rouge nélkül 2.- frt

Vénus-víz, szép, tisztá arcbőr előkészítésére 1 üveg 2.- frt

Szár az orr vörössége ellen 1 doboz ... 2.- frt

Orvosi köpör a méteszerek kiirtására ... 2.- frt

Füzetek az Ozonról és az egyes különlegességek alkalmazásáról, díjtalanul és bérmentesen küldetnek.

Bizonyítványok a készítmények ártalmatlanságáról bárki által megtekinthetők, valamint több ezer közönségnél is a világ minden tájáról. Mindennemű

kozmetikai ügyről díjtalanul szolgálnak szakszertű és lelkiismeretes felvilágosítással levélben is.

Budapesti irattárak: Török József Király-utca és Keller Testvérek a Nary Kristóf-hoz címzett gyógyszerárban.

Norden tanár-féle

tej 6% zsírtartalommal és redukált zsírtartalommal igen tápláló és könnyen emészthető.

Kitűnő gyógyhatásának bizonyult **cukorbetegnek, gyomor-, bél-, idegbajoknak és köszvényeseknek.**

Üdülő betegeknek nagyon ajánlható.

A tej légmentesen elzárt üvegekben és sterilizálva jön forgalomba.

Megrendelhető:

Gärtner-féle kövértejtermelés

Damjanich-utca 31. sz.

TELEFON 61-30.

Megrendelések vidékre pontosan eszközöltetnek.

BUTOR részletfizetésre!

Allami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháztisztviselők, valamint más hitelképes egyének kedvező ártételek feltételével mellett kapnak szállár gyártmányú asztalos- és kárpitozott butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sark. I. em.

A leggyakrabban 25 kr. feletti összegű megrendése ellen bérmentve küld fenti cég B. osztálya. 5167

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a

Vadászkürt-szállodát, vendéglőt és kávéházat

megvettem, s hogy azt f. évi február hó 1-én veszem át.

Főtörökvésem mindenkor oda fog irányulni, hogy bel- és külföldön szerzett tapasztalataimat érvényesítve,

teljes szolidaritás és mérsékelt árak

(szobák villamos világítás és kiszolgálással 1 frt 20 krtól)

mellett szállodai vendégeimnek egy igazán kényelmes otthont nyújtsak, a vendéglői s kávéházi vendégek pedig nálam kitűnő konyhát, a legjobb italokat és a legfigyelmesebb kiszolgálást találják.

A nagyérdemű közönség szives pártolását kérve, maradok kitűnő tisztelettel

ifj. **KOMMER FERENC.**

Rajz- és festészeti előkészítő iskola

olaj, tempera, aquarell, gouache enyvfestés, fresko-festészetben, ornament- és dekoratív-festészetben, távlat-rajzolásban stb. alapos kiképzés nyerhető

LINHARDT VILMOS festő-műintézetében

Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. sz. Ugyancsak elvállal szentképek, olajfestmények kitértelét, régi és szakgatott képek kijávitását, paraván, legyező, selymfestést, plakát-terveket stb.

Minden szó egyszeri beiktatása postáért... 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és előfizetések

BUDAPESTI NAPLÓ részlete a kiadóhivatalban József-körút 18. számánál a következő órákban: Szerdán 10 óra, pénteken 11 óra.

Adler Leona, Linót-körút. Nemcsak-féle tőzsdé Pé-15-16-ér. Özy Wéber Vilám, Váci-körút 15. Feldmann Mórán, Marokkói-utca 1.

Kürthy Kálmán, Harmincad-utca 1. Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1. Redőny Sándor, Király-utca 59.

Benda József, Andrásy-ut 59. Deutsch Miksanó, Andrásy-ut 38. Schneller Mórán, Dob-utca és Károly-körút sarkon.

Sopronyi V., Dobány-nagytőzsdé, Kerepesi-ut 1. Drága szívem! Édes soraidat vettem. Előbbi soraidból szép szívmem nem elhagyulást olvashattál, hanem magasztos elkeseredést.

„Ószinte“ levél várja a kiadóhivatalban. „Budai“ Csütörtökön nem egész biztos 6-ig várjon. Levél Vasárnap a jelzett helyen.

Okleveles francia nevelő 240 ft évi fizetés, és utóköltég megtérítés Franciaországból; francia bonne, 150 ft évi fizetés, és francia jászotársaság 12-15 évesek, 60 ft. évi fizetés, és utóköltég megtérítés Franciaországból, 2 évi szerződéssel, állást keresnek.

GRÉTSY AGOSTON ügynöksége által Budapest, Erzsébet-körút 21. II. emelet. 2-3 hölgynek egy alkalos szőnyeg és egy csinosan burorozott szoba, mindkettő különbejárattal, azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2115

The Berlitz School of Languages Erzsébet-körút 15., II. em. jobbra. Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, cseh és horvát nyelvek tanítása fel-felteknek az utolsó nemzetiségű tanfoglalt Berlitz módszere szerint. Az 50 lecke órából legalább 25-öt tanulandó nyelven beszélni és csupán csak az a tanuló, aki Prospektusunkra megismerkedni, beiratás minden időben.

Jó irással bíró, földi teendőiben jártas pénztárnoknő felvételt. Cim a kiadóhivatalban. 3656

Andornak szűlő teljesen meghosszított, függő ügyel végleges rendezik. az azonnal életjelet ad és hazajön. 3652

Egy elhagyott nem csunya özvegy asszony vigasztalót keres. „Özvegy asszony“ című levelet a kiadóhivatal továbbít.

Gyerekkasszony levele van otáni postán.

Tegnap egy ur követelt lakásomig. Ha diszkrét tud biztosítani, egy hajlandó vagyok vele megismerkedni. Levelet „Barna menyecske“ címen adja le a kiadóhivatalba.

Gyöngyvirág. Levelet nem kaptam. Elszomorított Mit gondolkodj? Szeretlek. Képes vagy foglalkozni a szépséges gyöngyvirágra gondolkodni. Ha visszajönne csak az az édes boldogító szép idő, amely olyan rövid volt. Szeret csókolni tőled. 3658 szerelmes férjed.

Nősnői óhaját egy öndőlő tisztelettel bíró fiatal ember, egy oly szerény és tisztességes hölgyvel, kinek 5-6 ezer forint hozománya van, ez uton óhaját megismerkedni. Komoly ajánlatok a kiadóhivatalba „Hűség“ jelleg alatt. 2021

Pali levele van kérem átvenni 3655

Keresek csinos fiatal lányt praktikus szerelmese céljából. Levelet „Elvezűk a rövid életet“ jellegre kiadóba. 2114

„Ószinte“ levél várja a kiadóhivatalban. 6228

„Budai“ Csütörtökön nem egész biztos 6-ig várjon. Levél Vasárnap a jelzett helyen.

Okleveles francia nevelő 240 ft évi fizetés, és utóköltég megtérítés Franciaországból; francia bonne, 150 ft évi fizetés, és francia jászotársaság 12-15 évesek, 60 ft. évi fizetés, és utóköltég megtérítés Franciaországból, 2 évi szerződéssel, állást keresnek.

GRÉTSY AGOSTON ügynöksége által Budapest, Erzsébet-körút 21. II. emelet. 2-3 hölgynek egy alkalos szőnyeg és egy csinosan burorozott szoba, mindkettő különbejárattal, azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2115

The Berlitz School of Languages Erzsébet-körút 15., II. em. jobbra. Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, cseh és horvát nyelvek tanítása fel-felteknek az utolsó nemzetiségű tanfoglalt Berlitz módszere szerint. Az 50 lecke órából legalább 25-öt tanulandó nyelven beszélni és csupán csak az a tanuló, aki Prospektusunkra megismerkedni, beiratás minden időben.

Jó irással bíró, földi teendőiben jártas pénztárnoknő felvételt. Cim a kiadóhivatalban. 3656

Jó irással bíró, földi teendőiben jártas pénztárnoknő felvételt. Cim a kiadóhivatalban. 3656

2 frt 30 kr. Egy finom damasztabroz 6 drb finom damasztabrozóval, továbbá 18 kr. méterje jó mosó karton szép válogatott mintákban és 2 frt 25 kr. egy maradek nyolc méter finom selyem-attassian legszebb mintákban és egész nagy nőhez szakajtórúbak 6 drb 70 kr. és 6 drb finom damasztőrúbak 1 frt 20 kr. és prima fehérvaszonn vagy szines kanavász rózsán, kék, csikos, kocsás, egy vég 3 frt 60 kr. ugyanilyen finom cérnázott 4 frt 20 kr. Kapható Károly-körút 17. sz. a. az udvarban Roth. Vidéki rendelvények postautánvételrel pontosan eszközöltek. 3653

Butor eladás. Zongorák, hálorzobák, ebédők és szelangantrák, valamint más egyéb butorok a legújabb kivitelben a legújabb árakban eladnak. Andrásy-ut 48. I. 5. 3654

Egy csinos szőlő leány üzletbe vagy mézszarabok feliróló vagy pénztárnoknő ajánlkozik. Cime a kiadóhivatalban. 2092

Szép írás hivatalkák bármilyen írásbeli munkát elvéllal, másolásokat nemétől és magyarázó szerény díjazás mellett. Cim a kiadóhivatalban. 5005

Varróné egy forint napidíjért varrót elvéllal. Cim a kiadóhivatalban. 2106

Ölcső és jó szabónő hához kerestek. Cim a kiadóhivatalban.

Két megbízható tiszta erkölcsű ír. lány alkalmazást keres ur háznál, az egyik szobalány, a másik gyermekek mellé, esetleg házi kasszonyak menne. Mindkettő a szines házban, szabásban, fehérmű- és felső ruhavarában jártaak. Cim a kiadóhivatalban. 2111

Lakást keres különbejárattal, esetleg teljes ellátással egy fiatal ember a József, Múzeum-körutakon vagy a Sándor-utcaiban. Ajánlatot, Kényelmes szoba* jelleggel kér a kiadóhivatalba.

Gyakorolt monogramhímzők állandó alkalmazást nyerneik. Cim a kiadóhivatalban. 2112

Szép praxissal bíró tanárjelölt nevelői vagy korrepetitóri állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2109

Fiatallány bármint írói foglalkozást keres, ki a Yost-féle gépiráshoz is ért. Cim a kiadóhivatalban. 3476

Atróldi nagy városban egy gyár vállalat, családi körülmények miatt előnyös feltételek mellett eladó Cim a kiadóhivatalban. 3623

Szegényember az, akinek nincs meg a „Kereskedelmi Vegyeszet“ című könyv.

Négyezer forintot felül forgalmazó gyógyszerár, előnyös feltételek mellett, sürgősen eladó. Háromezer forint kaucióval bérbe is adó. Cim meg tudható a kiadóhivatalban. 3587

Főnyeremény-nél többet ér a „Kereskedelmi Vegyeszet“ című könyv, pedig a könyv csak 1 frt 20 kr. (De már csak pár napig.)

Egy tisztességes fiatal gyermekellen házaspár, jelenleg is házfelügyelő, egy nagyobb házba ajánlkozik házfelügyelőnek. A férj 50 éves eladós. Beszél: magyarul, németül és tótul. Cim a kiadóhivatalban. 2105

Két csinosan burorozott szoba egy gyermekellen családnál a Lipót-körút és Andrásy-ut közlőben azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2070

Correpetitornak ajánlkozik egy bölcsészethallgató. Cim a kiadóhivatalban. 2094

Egy csinos burorozott szoba a Hungary-téren február elsőjére egy ur számára olcsón kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2076

Gyorsírásban magyarul és németben, egy tanfolyamban, mint magánórákban kiképez és vizsgára előkészít okl. gyorsírás tanár. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 2090

Február hó 1-ére vagy 15-ére kiadó egy szép tágas két ablakos utcai szoba a IV. kerületben, egy vagy két ur ember részére, esetleg teljes ellátással, szives tudakozás a lap kiadóhivatalban tudható meg. 2092

Egy jó módú fiatal földbirtokos nősnőt óhajj jó házból való leány, aly val fiatal özvegygyel, kinek 30-40 ezer ft hozománya van. Ajánlatokat „K. S.“ jelleg alatt kérék a kiadóhivatalba. 2104

Jó és szépírás fiatal ember bármint megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cime a kiadóhivatalban. 2048

1 frt 20 krajcár alóló kamatozó évente 3000 forintot, ha egy „Kereskedelmi Vegyeszet“-ot rendel féle.

Házasságkövető címre megtudható a kiadóhivatalban. 2107

Dr. Müller főtörzsorvos-féle injekció és labdacok a legjob és leghatásosabb szerek új és régi húgycsőbántalmaknál — húgycsőgyulladások és tolyvánál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóhatások nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékelte. Egy adag ára, friss bajknál 1 frt 60 kr., idült régi bajknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolásiért 25 kral több, portán nélkül. A valódi készítmények egy-egy megrendelés helye: Sat.-György gyógyszerár, Wien, V., Wimmergasse 33. Raktár: Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12. Sziveskedjék ezen hirdetését kívánni és megörizni.

szárazklozetjeink... Legnagyobb tisztaság minden- minden vizelőtőlés nélkül. Teljesen szagtalan. Dárkí azonnal rá- hősít, bármely árnyékos helyen. Levegőből szerkesztett öntöttvasból, rozmentes, glük és fűddi finoman meggyőzve. Ára 15 forint. M. FEHÉI Bécs, II. Taborstr. II/B.

Szepecségi kárpátí fenyőborovicska, valódi, leg- finomabb minőségű. És üstökön áztatott, régi, 5 kiló palaokban 3 frt 75 kr. bérmentve, utánvétel. Ganovszky Gusztáv fenyőborovicska-gőzfűtőberendezés Szepecs-Szombat (Szepecsmegye) 5728

Úgyes szabónő méréseket díjazásért ajánlkozik házakhoz és házon kívül is a legújabb divat ruhák elkészítésére. Cim a kiadóhivatalban. 2087

Lakást keresek május elsőjére VI. ker. Teréz-körút közelében három szobából álló. Ajánlatokat „B. J.“ jelleggel a lap kiadóhivatalába kérék. 2101

Egy bolthelyiség a Német-utcaiban azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Életbiztosítás felesleges, ahol megvan a „Kereskedelmi Vegyeszet“ című könyv. (Mert ott vagyon marad.)

Angolt alaposan lehet megtanulni egy 6-8 évi gyakorlatta bíró nyelvmester nélkül, ki az itteni jobb erőkben már fényes eredményt ért el hallgatással. Ajánlatok „English“ jellegre a kiadóba kérének, ahol a cim is megtudható.

Kétjártú malom 38 collos és egy 17 soros Nicholson-féle vetőgép használható jó karban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2039

Elegánsan burorozott szoba két urnak is alkalmas, a Váci-körutban, esetleg teljes ellátással is február 1-ére jutányos árban kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2090

Makulatura papír eladó. Cim a kiadóhivatalban.

VALÓ. di francia különlegessége (gummi és hállyag) ugyszintén keszes női övszerek) F. Bergerauer fts leg hírevesebb párisi gyárosok legelőnyösebbben beszereshetők: FOLGÁR SÁNDOR-nál BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50 Részletes leírás árjegyzék ingyen, zár borítékban. Ezen hirdetés beküldése esetén 150 szegély-ny. Kivégatott a „Budapesti Napló“-ból.

Akinek megvan a „Kereskedelmi Vegyeszet“ című 2-3000 frt mellékjelvédelemre tehető szert.

Ölcső arany és ezüsteladás, valamint a legszebb ékszerárnyak, u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfiorák 10 frt, arany női órák 10 forint, gyémántgyűrűk, fülbevalók, broszok, 6 frt 50 krtól kezdve. 12 darab való, ezüst övcsészek 6 frt 25 kr., ékezőszervizek 12 szemleire 140 frt, 6 szemleire 75 frttől kezdve. Girandólok, gyertyavatók, tálcák és e szakmába vázó cikkek grammja 8 kr., minden darab hivatalos fényképezéssel van ellátva. Veszünk zálogozási cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösél Budapest, Városház-tér 9. (Harris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Kereskedelmi Vegyeszet“ a hanyatoló század Aranykönyve. (Tessék meggyőződnie.)

„Kereskedelmi Vegyeszet“ a hanyatoló század Aranykönyve. (Tessék meggyőződnie.)

Nevelők, gyermeknevelők, bonnek magyar és idegen nemzetiségűek elhelyeztetnek Niechnech Gerson Anna által Budapest, Teréz-körút 31.

ÉN-Z. Kétszázötven évtől kezdve és sorozatokra vonatkozóan a szerzői jogok részleteiben kapható. Itj. Schön Armin Budapest, Erzsébet-körút 48. Alapítva 1884.

Nagy vagyont szerzhetsz a „Kereskedelmi Vegyeszet“ című műrtől. E könyv, melynek anyagát korunk legkiválóbb szakemberei állították össze, 3 frt holtí ár helyett még néhány napig (ajánlott postai küldéssel) 1 frt 20 krajcár leszállított árban kapható. Utmutatásai alapján az ország bármely helyén lakó, bármely foglalkozású férfi vagy nő 2-3000 forint biztos jövedelemre tehető szert. Ékezőkötéses nélkül, csekély fáradsággal, otthon végezhető munkával.

Mi-doneműl kereskedők és iparosok üzletük jövedelmét megkészezhetik, tisztán 10-20% többlet arányban értékesítik munkájukat és becsületes munkát árán csak 20% többlet jövedelmükre VAGYONT szerzhettek a könyv tanításai alapján.

Már csak néhány száz példány van raktáron, azért mindenki szíves érdeklődjön az eladás helyén, ahol a könyvet megrendelheti. Merendéltetés a „Kereskedelmi Vegyeszet“ könyvtárában UJPEST, István-utca 2. szám.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvisi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható DR. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em. A legelhanyagoltabb húgycsőfolyások, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőzötés utóhatjait Elgyengült férfierőt az orvisi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában párában sikert Electro-Massage

Által. magánorviseket, nőknél fel-felteknek befolyás-kezeléses nélkül, a legmagasabb bírbetegségeket, va amint ifjúkori bűnök következtében beállott meg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hálgerebejakokat gyógyít a legújabb gyógy- mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugyan mint férfiaknak külön be és kijáratt. Külön váróterem. Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyászatról is gondoskodva lesz.